

a **C** Pre- vsucaptione vel pscriptiōem inducēs. Quarto est de natura scriptio istius cōtract? vt emphyteota habere possit ius naturale. Et nec inducens. vt licet possideat rem emphyteotica naturaliter ius tamen emphyteoticū possidet naturaliter et civiliter vt patet quia ipsum potest prescribere. Quinto est de natura huius contractus emphyteoticū q? consistat in rebus soli tñ siue immobilib? vt dictū est supra. Sexto est de natura huius contractus vt fiat in scriptis potissime quo ad pacta in ipso contractu appositā Quis quidam videantur tenere q? sine scriptura fieri possit. Septimo q? datur aliquid pro introitu quod patet q? iste contractus maximam similitudinem habet cum emptione et locatione. Octauo q? pēso annua possit cōsistere in pecunia vel specie. Nono q? propter sterilitatē non fiat remissio pensionis. Decimo est de natura istius contractus q? res datur in emphyteosim pro competente pensione sūm valore rei alias si valor rei multū excederet pensionē non diceretur cōtract? emphyteoticus. Undecimo est de essentia huius cōtract? q? si emphyteota nō soluit tpe siue termino statuto res cadit ipso iure in commissum. Duodecimo q? emphyteota sine voluntate domini nō possit rem alienare nec vēdēdo nec pmutādo. Tredecimo q? emphyteota loco sui alium sine domini voluntate substituere non possit. Quartodecimo q? emphyteota si sci sine domini voluntate possit rem dare. Quintodecimo q? emphyteota rem emphyteoticā sine domini voluntate possit ipi ignorare. Sex- todecimo q? quicūq? etiam filia possit succedere in re illa. Decimo septimo quod res emphyteotiarū nō possit diuidi p? regio- nes siue partes. Decimo octauo q? pensio sine interpellatione soluatur dies enim statuta interpellat pro homine. Decimonono q? emphyteota non possit rem emphyteoticām dimittere sine domini voluntate. Vicesimo quod licet fiat in scriptis possit tamen per quosq? testes probari si non fuerint prohibiti. Vicesimo primo q? fiat perpetuo. Vicesimo secundo q? dominus sit ius der in questione mota super re emphyteotica. hoc tamen valde durum videtur et a multis iuribus reprobatur.

b **C** Re- probatū. Nec seru- uat in re- gno, fran- cie.

c **C** Re- ctiores ec- clesiarij. De b et per solā- dinum in sua sūma in probe- mio em- phyteosim cūq? et cuiusq? voluerit cedere emphi. sub certo anno canone circa si. siue censu: est verū si sit dñs directus laicus siue priuati? quia si erat ecclesiasticus vt sunt epi abbates priores siue rectores ec- clesiāz? et similes nō pnt tales res de patrimonio siue dñficatiua

C Sequitur de contractu accipiti.

Quomodo aut et qualiter res datur in emphyteosim cum. **C** Licet hoc sciendū est q? aut res illa que datur in emphyteosim nunq? per antea fuerat emphyteotica. Sed cū dominus directus tenebat ad manū suā et in suo patrimonio: tñ potest eam quādo cūq? et cuiusq? voluerit cedere emphi. sub certo anno canone circa si. siue censu: est verū si sit dñs directus laicus siue priuati? quia si erat ecclesiasticus vt sunt epi abbates priores siue rectores ec- clesiāz? et similes nō pnt tales res de patrimonio siue dñficatiua

sua ecclesiarum dependē. que alias nunq? fuerunt in emphyteosim dare: concedere ad nouum accipitum siue in emphyteosim nisi facta primitus debita informatione an hoc sue ecclesie expediat et sit utile. Et ultra hoc habito consensu seu affirmatiōe superioris vel capituli prout pertinerit. Si vero res huiusmodi que datur in emphi. fuit alias emphyteotica. Sed ad manum directi dñi peruenit vel et causa cessionis et remissionis aut alio quocūq? titulo vel et causa prelationis et retentiōis cum res ipsa videretur et eam dominus direct? p eodē precio cōparauit et restituit. Vel et causa pmissi pro censu nō soluto: aut alias iure suo. tñ potest dñs directus eā rē dare in emphyteosim cui voluerit: sub antiq? censu aut maiori vel minori prout cū ephi. puerit. Excepit q? si res illa teneat ab ecclia nō pōt cēsus antiq? diminui nisi feruata solennitate quā supra. Luceat aut dñi directi siue priuati siue ecclesiastici ne aliq? res emphyteoticas ad nouū accipitū dare presumant donec prius ad manū suā iuste et legitime puerint ita q? ytile dñum fuerit cū directo consolidatur. nec sibi pmissus aut dñs dicat seu decernat prout frequenter faciūt multi nobiles nri tps q? ius emphi. adia emphyteotica suoz subditoz anq? vacet et nulla declaraz? De hac ratione facta sup? cōmissio de facto ad manū suā recipiūt. Et deim cessatiōe de accepta pecunia ad accipitū tradit. licet sint heredes defuncto solutiōis rā emphyteotarū pupilli forte vel alij ppter guerras vel mortu canonicos absentes q? vocari et expectari debēt. Quis em? dñs dire hñ. C. de eius possit de iuris rigore emphyteotiam si tñennio cessauerit in iure emsolutione canonis siue census vel si biennio in ecclesia vel si alter phi. l. ij. verfat? fuerit q? dispositū sit in iure propria auaritate et ppele re attamē de iuris eqtate cause cognitio d? pcedere et vocari ad hoc debēt illi quoz interest q? taliter forsitan be excusabit q? non fiet declaratio pmissi nec puiabit ppetuo reb? suis nec credo q? tales pupilli vel absēti nō vocati possint sic de facto puiari in re suo. S. possit dñi directi iterum res ephyteoticas facere manu teneri via arrēdamēti aut alias vt non deteriorē et vt cēsus annui eis inde soluatur Et nō sic de facto usurpare et occupare. b **C** In

C Forma instrumenti bartiōis ad nouū accipitū sub antiq? censu. dei noie. **C** Dei noie? amen. Anno r. Nouerit q? nobilis Similez iohannes de scō baudilmo bona fide et sine dolo p? formā in se et suos heredes et in futurū successores quosq? instrumenti q? tenoz cūq? veri et publici instrumenti mādato habes in suo contractu firmiter ppetuo valituri ac in pñtia summa mei notarij publici et testiu infra scriptozū p? sua rolādina vt asseruit euidente utilitate dedit tradidit et cōcessit ad nouum c. j. fo. rrr accipitum siue in emphyteosim perpetuam et sub eius directo do v. in ipsef manio laudimis consilio iure fraudis cōmissionis prelatione et fidelugd.

Il dei noie amē. Anno rc. floruerint rc. q. nobilis joannes de sancto baudilio scies z attendens vt dicit quādā petiā terre in qua sunt pātū vinea z ozi? tam in tali loco z in tali territorio confrohi. rc. q. tētur in emphyreosim ab eodē nobili Joāne sub certo censu annuo duoz sextariozū frumētū z quingz solid. turof. ad manū ipsius nobilis Joānis legitimū titulo puenisse z nemine inuenire qui dictā terrā sub dicto cēsu accipere vellet cū sit et cēf finus z importabilis attenta dicte terre sterilitate z infertilitate. Agit cōsideras z attēdes sibi viliū fore pādictā petiām terre alicui ad nouū accapitū dare z dictū censum diminuire q. ipsaz terrā ad manū suā tenere z pādictū censum et toto p. dēre bona si de z sine dolo p. se z suos hered. z in futurū succē. quoscūq. z. et noie hui? veri z publici insi? mādato suo cōsecrū hūmīter p. p. tuo valituri ac p. p. sentia mei notari publici z testū isā scripto ruiū z p. sua vt afferuit euidentē vtilitate dedit tradidit z p. cessit ad nouū accapitū siue in emphyreosim ppetuā z sub eius directo ofio laudimio rc. z censu annuo infra scripto Martino de pōte pūti stipulati zc. Ad oēs suas rc. Videlicet terā pādictā supra cōfrohi. z designatā. Cū oib? suis iurib? zc. Saluo iñ z retēto p. f.ato nobili Joāni z suis in z sup. dicta terre petiā superi? p. frohi. z in accapitū data suo semp. directo ofio laudimio zc. z censu annuo in quolibet z festo beati Michaelis solūdo atq. portando p. di. ctū Martinū z suos successores apud talē locū z ad domū habitationis dicti nobilis Joānis z suoz successozū vni? sextariū fru.

a. C. Au menti z duodecim denariozū turof. lz antiq? dicta terra ad ma. dimium. iorē cēsum superi? xpilati vt p. mitteret tenere? quē maiorē cen. De laudi sum pādictū duoz sextariozū frumētū z quingz solid. turof. p. fatus mio z de nobilis Joānes et causis pādictis diminuit z reduxit ad dictum mis q. hic cēsum annuū vni? sextariū frumētū z duodecim denariozū turof. sequuntur Et p. cessus fuit dicti nobilis Joānes se habuisse z recepisse a oi soluendo cto Martino de pōte p. hmo? accapito duas gallinas exceptiōi ofio direz. rc. vt in p. cedenti forma vsq. ad finē. Acta fuerunt hec rc.

C. De laudimio.

Quando quis vendit rē immobilē si res illa teneatur in emphyreosim vel ab ecclesia vel a priuato emptor anteq. intret f. ap. p. heb. ad possessionē naturalem siue corporalē eiusdem rei debet venire ad ofm. dire. ctum z eidē intinmare acquisitionē p. eū factā z p. d. iū sup. dicta c. acupum requirere vt eum inuestiat z venditionē sibi l. per mul. laudat offerendo sibi laudimium a. p. p. hoc debuitum. z idem si tas. que. res fuerit permutata. z similiter si data fuerit estimata p. dote f. tiones. filie vel pro alio quocūq. debito. dominus autem directus quia

iure anantagū z p. lationis electionē habet vel laudare vel rē pro eodem precio retinere poterit sibi terminū iuris captare ad deliberandū an laudet vel retineat qui terminus est duozū mensium: z si tunc laudet ipse debet habere ab emptore quinquagesimā C. Sed mā precij vel c. rimationis rei que hodie p. m. diuerfas locozū cō quid si suetudin. s. diuerfimodo agis. nā in quibuscūq. locis soluitur decem venditoz. mā pars in alijs sexta pars in alijs vero quarta et in alijs plus lbanc q. vel minus. Si aut. infra dictos duos mēses ofis direct? rem v. stionē v. d. itam nō retinuerit nec laudauerit viteri? nō poterit retinere: de forma z tunc her. scda attestatio siue requisitio p. emptoz. et ofis habet. taz p. do. bit alios duos mēses ad laudandū z suscipiendū in possessionē isationem nouū emphyreotā siue emptoz. q. si infra illos duos scdos mē. de may? ses nō laudauerit venditor: potest licite sine cōsensu ofi et absq. n. sup. l. metu alicuius pene cōmissi rem v. d. ere z tradere emptoz: z em. iñ. C. de p. ror. app. heb. ere possessionē corporalē z tūc ofis nullum laudi iure em. mid habebit: veritatem si emptor nō sit p. fona ydonea ad soluen. p. bi. que dum canonē siue cēsum vel alias fit de iure p. b. b. ita vt sunt mili tione tes: religiosi z similes ofis nō tenebif illū recipere seu inuestire. xv. vbi C. Si ē notandū est qd a tpe cōtractus v. d. itionis vsq. ad primā cōcludit attestationē siue requisitionē nō est tēpus taratū in iure: sed q. p. pena cūq. fieri pōt anteq. emptor intret possessionē rei v. d. ite. Con. cōmisse tractus em. nudus a traditione nō est p. b. b. itus. Si ē est notandū ēphiteoz q. licet emptio z v. d. itio descēdant et eodē cōtractu atq. vendi f. si habet tio nō emptio laudari debet eo q. in alienatione z ofiñ trāslatio locū sciē ne dūtarat habet locū inuestitura z laudimii. emptio aut. nō est t. c. m. et alienatio sed poti? acquisitio. z ideo nota. in instrumento laudi. sic cōcor m. debet scribere talē venditionē talis rei laudatū tali emptor dat. cum ri zc. C. Sed quid si v. d. itio? nō cerciozauit emptoz de ofio a auctore quo res vend. tenebat. z ita emptor nullo ofio requisitio de facto n. f. Et nactus est possessionē rei v. d. ite ant. ipso facto res cadit in com. si ofis ve. missum. Ad hoc potest dici q. vel v. d. itio: sciuit ofm. vel ignora: lit vendi uit. si sciuit vt q. ab eo rē in accapitum receperat recognouerat eare rem ipsam rem vel cēsum annuū pluries sibi soluerat. Et tūc sine du. emb. bi. res cadit in cōmissum facto z in p. iudiciū v. d. itiozū q. tene d. z p. bas. biur. emptoz reddere precij z stare de omni suo interese. si ve re q. ven ro v. d. itioz ignozauit ofm. a quo res v. d. ita tenebat forte q. illā d. itoz. sc. rem inuenit in parrimonio vel hereditate suozū parentū vel an. vit rē eē recessozū: z nunq. eā recognouit alicui ofio: nec censum pro illa emphy. soluit nec inuenit aliqua instrumenta siue documenta per que ap. reotiam parebat dictā rē ab aliquo ofio teneri: sed eaz v. d. itioz laudo ofi talis ofi: a quo in futurū reperiet teneri suo ofio directo z cēsum cōfuetū vt ibidez tunc non crederem q. caderet in cōmissum cum tam venditor q. per do. emptor instam causam ignozādi haberet. Sed q. primū emptor iafonē.

fuert debite informatus debet recipere inuestituram a vero
a. Item dñs & eidem debitorum laudimio soluere. Item est notandū^a
est notā qd aliqui sunt alienationes ex quibus laudimium debetur: & ali
dñ. In q̄ que ex quibus nō debetur, ille ex quibus debetur laudimium sunt
bus casibz venditio permutatio in solutum datio pro dote vel alia summa
bus non quando res datur extimata: item diuisio inter fratres vel alios
fit soluē: extraneos, alienationes autem ex quibus nō debetur laudimium
dñ laudi sunt hec: res donatio inter viuos licet in aliquibus locis soluatur
miū. pos. de consuetudine diuidium laudimium. Item translatio in heredē
m̄ do. ia vel in legatarium etiā extraneū. Item societas siue affrayamen
son. in l. tum qd diuorat quia ibi non est aliqua dñi translatio siue aliena
tō. C. de tio: sed quedam comunicatio nisi donatio viciuissim interuenisset
iure em. prout in pluribus affrayamentis fieri consuevit. sed si postea fieri
pbite. q. rer diuisio bonorū inter contrahē. vel eorū hered. credo qd tunc
extit. etc. deberetur laudimium nō ex vi societatis siue affrayamenti: sed ex
queribz. vi diuisionis subsequentis. Item datio siue constitutio in dotem
vbi plez quādo sez res datur in dotem inextimata. vt do. & assigno tibi in
ng vide dotem talem domū vel talem fund. vel tale patrimonium. Item
re licet. dicunt quidam qd si frater vendat fratri partem suam rei em.
phiteotice qd nō requiratur assensus dñi directi neqz debeatur
laudimium. Item est notandū qd licet ex permutatione & diuisione
debeatur laudimium tamē dñs directus nō potest res permuta
tas vel diuisa et minus res donatas restituere cum ibi nullum ius
terueniat precium quod debeat restituī.

¶ Forma instrumenti laudimij post venditionem.

In dei nomine amen. Anno .xx. Nouerint .xx. qd no
bilis iohannes de sancto baudilio certus & certifi
catus vt dixit de quadam venditione dudum facta
per andream philippi martino de ponte de quadā
pectia terre in qua sunt campus p̄atiū & vinea situa
ta in tali loco & in tali territorio confroñ. .xx. p̄cio quadraginta
librarum turoñ. prout de dicta venditione plenius cōstat seu cō
stare dicitur publico instrumento per talem nota. in notā vt per
tur sumpto igitur bona fide & sine dolo per se & suos hered. et in
futurum success. quoscūqz. Lenore prius verit publici istrumēti
mandato suo consecrati firmiter perpetuo valituri ac in presentia
mei no. publici & testium infrascriptorum predictā venditionem
dicto martino de ponte presenti stipu. solēniter & recipienti pro
se & suis hered. & successō. in futurum vniuersis laudauit appo
bavit ratificauit & cōfirmavit. Saluo tamen & retēto p̄sario no
bili iōanī & suis in & sup dicta pectia terre p̄cedē froñ. suo semper
directo domino laudimio dñio iure fraudis cōmissionis p̄la
tione & auatagio: & cēsu annuo in quolibet festo beati michaelis

soluendo triū solidorū turoñenū. & cōcessus fuit dictus nobilis
ioannes se habuisse & recepisse a dicto martino de pōte pro p̄s
senti laudimio quattuor libras turoñ. exceptioni cuius laudimij
non habitū & nō recepti speis future habitationis et receptionis
eiusd. ex causa predicta & omni errori calculi gratia & ex sua cer
ta sciētia dicit nobilis iōanes renūciauit. De quoquidē laudi
mio cōtētus existēs & pro bene soluto pagato & satisfacto fere
putans dictū martinū de pōte p̄sentē & vt supra stipulantē et
recipi. & suos ac bona sua & suorū quitauit liberavit penit? per
imperpetuū & absoluit cū pacto valido & solēni de vltimis aliis
quid plus ab eodem martino de pōte neqz a suis occasione dicti
laudimij nō petendo & nihilominus eundē martinū p̄sentem
stipu. & recipi. vt supra in possessionē dictē terre supra confroñ.
per manus sue apprehensionē posuit & inuēxit de eadem. De
quibus oibus dicit martinus de pōte penit? sibi fieri publicū in
strumentū seu publicā instrumētā vñ vel plura p̄ me notarium
publicū infra scriptū. Acta fuerūt hec .xx. ¶ Et nota qd huiusmo
di instrumenta laudimiorū vel recipiūt per eundē notariū qui
instrumentū venditionis recepit vel per aliū. si per eundē & dñs
directus qui debet laudare sit p̄sens in venditione vel aliena
tione laudanda tūc nota. incipit instrumentū laudimij hoc mo
do iungendo cū instrumento venditionis. quibus itaqz. per actus
ibidem quasi incōnitiēti anteqz partes predicte ad alios actus
se diuerterēt existēs ibidem & personaliter constitutus nobilis
ioannes de sancto baudilio certus & certificatus vt dixit de ven
ditione predicta per dictus andream p̄nominato martinū in sui
presentia facta de pectia terre superius in p̄cedēti venditionis
instrumento confroñ. & designata p̄cio supradicta quadragin
ta librarum turoñ. igit bona fide & vt in forma p̄cedēti. vñ qz
ad finem. Si vero dominus directus non fuerit p̄sens in ven
ditione: sed post aliquod temporis intervalum laudet & idē no
tarius recipiat dictū laudimij instrumentum poterit ita incipe
re iungendo prout supra cum venditionis instrumento si post an
num incipiat sic. Postqz anno quo supra. si infra eundem annum
fiat: vel subsequenter vpo anno incarnationis domini millesimo
xx. serenissimo p̄ncipe domino ludouico gratia dei franc
corum rege vt supra regnante. Nouerint vniuersi & singuli qd no
bilis iohannes de sancto baudilio certus & vt in p̄cedenti forma
vñqz ad finem. Si autem instrumentum laudimij recipiatur
per aliū notarium qd per illum qui instrumentum venditionis
vel alienationis recepit tunc incipiat suū instrumentū prout
in p̄cedenti forma continetur.

¶ Forma instrumenti recognitionis census annui.

In dei nomine amen. Anno 20. Nouerint 2c. q. martinus de pō te bona fide et sine dolo p se et suos heredes et futurū successores quoscūq. tenore huius veri et publici instrumenti mādato suo confecti firmiter perpetuo valituri ac i pñtia mei notarij publici et testij infrascriptorū cōfessus fuit in veritate gratis et ex sua certa scientia recognouit nobili iohanni de sancto baudilio pñtenti stipulanti solentem et recipientem p se et suis heredibus et successoribus in futurū vniuersis se ab eodem nobili iohanne tenere et tenere debere ac vel le tenere in emphyteosim ppetuā et sub eius directo dñio laudimio cōsilio iure fraudis cōmissionis pzelatione et auantagiorū cēsu annuo infrascriptorū quādam terre petiā cultiua siue laboratiua sita in tali loco in tali territorio cōfrossi. sic et sic. p dictū nobilem iohannem eidem martino bodie accipitū datam et cōcessas put constat instro publico p me notariū publicū infrascriptū in notā sumpto paulo ante presentis publici instrumenti recitationē. si ita sit q. dicta terra fuerit in accipitū data vt prefertur alij dicta tba obmittentur. pro quaquidem terre petiā supra cōfrossi. dictus martinus dixit et confessus fuit se teneri dare et soluere pñta to nobili iohanni quolibet anno de censu annuo in quolibet festo beati michaelis soluendo tres solidos. turoñ. Quem census dictus martinus de ponte promissit cōcūit eidē nobili iohanni de sancto baudilio pñtenti et vt supra stipulanti et recipienti anno quolibet in dicto festo beati michaelis soluere dictas terre petiā meliorare et nō deteriorare et illā oculo ad oculū demonstrare. et p pmissis bonis et fidelis emphyteota esse silemque recognitionem facere totiens quotiens fuerit requisitus. Et ita vt pmissum est tenere completere attendere et obseruare contraq. in aliquo nunq. facere dicere seu venire de iure vel facto per se nec per aliū aliquā ratione siue cā per solēnem et validā stipulationē et sub obligatiōe et dicte terre petiā superius cōfrossi. et recognite dictus martinus de pōte pmissit dicto nobili iohanni de scō baudilio pñti stipu. et recipienti vt supra. Et iurauit ad et super sancta dei euāgelia ab eodem corporaliter manu sua dextra gratis tacta. Renunciāns inde sup. p dictis oibus et singulis et specialiter sub dicto iuramento iuris et facti ignorantie oīs actioni exceptioni doli mali metus et in factū cōditioni indebiti sine causa vel ex iniusta cā fori priuilegio quo petitiōi libelli et oblatiōi eiusdē decet vīginti dierū induchis ferijsq. messium et vindemiarū et oī alij dilatiōi tēporis. Et ceteris iuris et facti auxilij beneficijs et remedijs quibz medianz. cōtra pñctā aut ex eis aliq. posset vel l. aliquo fe iurare vel defendere seu tueri. De quibz oibus et singulis supradictis dictus nobilis iohannes de sancto baudilio petijt sibi fieri publicū instrumentū seu publicā instrumēta vñū vel plura per me notariū publicū infrasc-

scriptum. Acta fuerūt bec 2c. Et nota q. hñdi recognitiones censu et vsaticorū annuorū vario modo fieri consueuerunt. aliquādo em hñt sub directo dñio 2c. vt i forma pcedēti. et sub aliquo homagio qd homagiū emphyteota facit dñio directo qd videt. improprie et abusuīe factum. aliqui census qui recognoscit est portus ad locū et domū habitatiōis dñi directi. aliqui non est portus dñi vt in pcedēti. forma. aliqui pro censu soluendo obligat res que recognoscitur dñi tarrat. aliqui obligant similiter oīa alia bona mobilia et imobilia recognoscētis et multis alijs modis quos esset nimis proliqum specificaret de singulis singulas instrumētorum formas dare. sed nota. potest supplere que hic defunt pñtium partium contrahēti. pacta et conuentiones. Item est notandum q. census annuus siue canon vel vsaticum consistit in diuersis rebus: puta in pecunia vsuali vel in blado vel in oleo vel in vino: in cera pipere et sic de alijs prout in antiquis recognitionibz cōtinetur. et sñt dies fine terminus solutionis est diuersus: nā in quibusdam est in festo beati michaelis. in alijs in festo sancti andree. in alijs in festo natalis dñi. in alijs i die carnispiuii. et sic de consimilibus pñt pacta et conuēti. domini et emphyteote et pñt tenores recognitionum antiquarum in quibus notarius errare non poterit.

Forma instri diminutionis siue reductionis annui cēsus.

In dei nomine amen. Anno 20. Nouerint 2c. q. cum andreas philippi teneret et possideret in emphyteosim a nobili iohanne de sancto baudilio et sub eius directo dñio laudimio cōsilio pzelatione et auantagio certo annuo censu in quolibet festo beati michaelis soluendo triginta solidos. turoñ. triū eminarū frumenti et vnius galline quādam petiā terre in qua sunt domus siue casature campus vinea et ortus situatam in tali loco et in tali territorio cōfrossi. sic et sic 2c. dictusq. census annuus euidenter et notorie diceretur esse excessiuius et importabilis consideratis et attēti. dictarū domorum antiquitate fragilitate et demolitiōe ac dictorū campi orti et vinee sterilitate et infertilitate temporeq. nunc vigēti. qualitate hinc siquidē fuit et est q. bac die pñti superius in principio huius veri et publici instrumētī annotata constitutus psonaliter dictus andreas philippi in presentia prefati nobilis iohannis de sancto baudilio meiq. notarij publici et testij infrascriptorū cū dem nobilem iohannem instantē requirit quatenus cēsus pñcti tanq. importabilem et excessiuiū diminueret baberet ad congruū et supportabilem reducere: al sñ hoc facere recuset suum alium declarando dictus andreas dixit se nō esse intentionis dictas res vltius sub eodem censu tenere. Et dictus nobilis iohannes audi

tis intellectis pmissis per dictū andream dictis et requisitis at
tendens etiam et considerans q res supradicte occasione dicti cen
sus possent in futurum tenentario sine possessore carere et dirui
ac deteriorari. Et ipse nobilis dictū suū censum siue servitiū an
num ex toto perdere. Agitur p sua vt asseruit euidēte vtilitate
bona fide sine dolo per se et suos heredes. et i futurū successore. quos
cūq. Tenore hui⁹ veri et publici instrumētū mandato suo confes
cti firmiter perpetuovalituri. infortatus sufficienter vt dixit de
premissis ad finem vt supradicte res emphyteoticē deferant⁹ seu
desamperantur per timore dicti excessiui census et ita ius suū de
terioretur vel alias penitus annihilaret. et ad finē q dicit⁹ andreas
et successore. predictas domos et casaturas ac alias res emphyteo
ticas reparat manu tenentis et melioraret et eas reparand. melio
rand. et manutenend. potius intimentur et inducantur supradictū
antiquum censum annuū triginta solidorum turofi. trium emina
rum frumenti et vnius galline. tanq⁹ importabilem excessum vt
premissum est dicto andree philippi pñti stipulan. solēnter et re
cipiēti. pro se et suis et diminuit et reducit ad annuum censum qn
decim solidor. turofi. vni⁹ emine frumētū. et medie galline solued.
deinceps annis singulis in festo beati michaelis p dictū andrea
et suos successore. prefato nobili iohanni suis imperpetuum success.
eundem andream et suos successore. a solutione et prestatione dem
ceps dicti maioris census pro rebus emphyteoticis predictis ac
ipfas res liberando absolvendo et operando. Promittens insuper
prefatus nobilis iohannes de sancto baudilio senhil fecisse et. sed
ita tenere et. vt in alijs instrumētis vsq⁹ ad finem. de quibus et.
dictus andreas et. Acta fuerunt bec. Et nota q dominus di
rectus laicus potest sine alia informatione seu extinctione rerū
emphyteoticarum tales vel similes censum diminutiones face
re. domini autem directi ecclesiastici put sunt priores siue recto
res ecclesiariū et collegia vel monasteria et filios solas administra
tionem ad vitam sua. dñat⁹ habentes hmoi diminutiones cen
suū facere non pñt. saltem in pñdiciū suarum ecclesiariū et suorū
rū success. nisi primitus facta debita informatione et extinctione
rerum emphyteoticarum per probos et expertos viros. et q res
nulli⁹ emphyteote antiquum censum suppositare nō possunt et q de illa
informatione confect per publicam scripturam siue publicum in
strumētum. Item nota q aliquādo emphyteota dat et tradit
tib⁹. et i. dño directo certam pecunie quantitatem vel aliud. p diminutione
census. Et tunc de hoc notarius faciat mentionē in suo instrumē
to hoc modo. Et confessus fuit prefatus nobilis iohannes de san
cto baudilio se a dicto andrea philippi pro huiusmodi census di
minutione habuisset realiter recepisse decē libras turofi. Et ex

ceptioni et. quittavit et. Et hoc habet verum in domino directo
laico: qz in ecclesiasticis nihil dari debet euz per hoc ius ecclesie
vendi seu alienari videretur. quod ita fieri non potest.

¶ Sequitur de contractu feudali.

¶ Sicut dñs directus potest et cōsuevit dare in emphi
teosim rem emphyteoticam ita et dñs feudi rem seu
dalē in feud. diuersimodo: qz res datur in emphyteo
sim propter vtilitatē vt. s. res meliorē et emolument
tū siue pensio annua presteet in feud. vō das res amo
re et honore vt vasallus presteet seruitiū dño. Unde de natura bu
ius contract⁹ vasallici siue feudalis sunt ea que sequuntur. Pri⁹ de natu
q dñs retineat sibi dñum directū et ppietate rei feudalis. Se ra vt sub
cūdo q vtile dñum transserat in vasallū. Tertio q dñs habeat stātia cō
possessionē ciuile. Quarto q cōstitat in reb⁹ immobilibus. Qui
to q si vasallus dño cōstitut⁹ seruitiū non pñtiterit repellitur a fenda
seudo. Sexto q sine voluntate dñi alienari non possit. Septimo
q in feud. datū regulariter sit in ppetuū. Octauo q dñs per se
habeat mittere nouū vasallū in possessionē. sed inuestire et cō
per procuratorē. Nono q iste contract⁹ est de iure ciuili. Decimo
q si sit cōtrouerfia inter vasallos dñs cognoscat. Undecimo q va
sallus nō pōt feud. sine dñi voluntate obligare. Duodecimo q va
sall⁹ nō pōt feud. ali⁹ donare sine dñi voluntate. Decimotertio q
femina nō pōt succedere in feudo nisi fuerit conuent⁹. Decimoqr
to q vasall⁹ nō pōt aliū vasallū facere de eod. feudo sine dñi vo
luntate. sed emphyteota bene pōt vt dictū est supra. Decimoquin
to q pñsio nō dēf. p feudo. sed presteet seruitiū put fuerit cōue
tū. Itē q non presteatur aliqd p introitu. Decimosecto q vasal
lus nō tenet dño pñtare seruitiū nisi fuerit requisit⁹ ab ipso dño.
Decimoseptimo q vasallus pōt rem feudale diuidere sine dñi vo
luntate. Decimooctauo q pñf. p acta curie vel arma. Decimono
no q vasallus pōt feud. dimittere sine voluntate dñi. Et sic p pñ
cta satis apparet in quibus iste contractus conuenit cū cōtractu
emphyteotico et in quibus differt ab eo. Sunt autē feudoz plu
res spēs et differentie quas dimittō. Sed qz p feudo solet vasal
lus dño certū homagii facere. Ideo sciend. est q huiusmodi ho
magium diuersimodo fm terrarum et regionū diuersitates et con
suetudines fieri consuevit. quādoq⁹ enim fit stando pedes. quan
doq⁹ genibus flectis et manibus iunctis et complois inter man⁹ do
mini sedēti. quādoq⁹ sine caputio et sine zona. quādoq⁹ osculo pa
cis interueniēti. et multis alijs modis. semper ramē vasall⁹ pmit
tit domino fidelitatē et fidelitatis sacrāmentū pñtare: quod quidē sa
crāmentū cōtinet plura capitula: pñmissa obseruant. put in an
tiquis recognitionibus per antecessores factū obseruatum et scri
g iij

a ¶ Non
possunt.
De hac p
hibitiōe
alienatio
nis rerū
res ecclesiariū et collegia vel monasteria et filios solas administra
tionem ad vitam sua. dñat⁹ habentes hmoi diminutiones cen
suū facere non pñt. saltem in pñdiciū suarum ecclesiariū et suorū
rū success. nisi primitus facta debita informatione et extinctione
rerum emphyteoticarum per probos et expertos viros. et q res
nulli⁹ emphyteote antiquum censum suppositare nō possunt et q de illa
informatione confect per publicam scripturam siue publicum in
strumētum. Item nota q aliquādo emphyteota dat et tradit
tib⁹. et i. dño directo certam pecunie quantitatem vel aliud. p diminutione
census. Et tunc de hoc notarius faciat mentionē in suo instrumē
to hoc modo. Et confessus fuit prefatus nobilis iohannes de san
cto baudilio se a dicto andrea philippi pro huiusmodi census di
minutione habuisset realiter recepisse decē libras turofi. Et ex

ptā inuenit. Unde quia in aliquibus antiquis recognitionibus reperitur homagium ligū fuisse factū. Sciēdum est qd homagium ligū^a fm aliquos dicitur illud qd facit vasallus imperatori qz magium imperatori iuratur nullus alterius fidelitate salua fuit retēta: et ligū. hō alijs inferioribz iuraf salua fidelitate imperatoris. Ideo dicit magium quidam qd tūc nō est homagium ligum. Aliqui dicūt qd ligum ligūz qd dicitur id est quitum: scz qd nulli alteri fecerit nec faciet homas sit, vide i gum pro aliquo feudo nisi illi soli cui tale homagium facit et sis specu. in delatētem ei iurat. et sic homo ligus dicitur ille qui nulli alijs hō titulo de magium fecit: veritatem predicta nō pbatur aliquo iure et cirz feud. §. ca ea multi mōta et diuersa loquūt. Item est notādū qd si va qm super fallus velit vendere rem feudalem dñs a quo cam tenet nō tene boma tur nec cogitur sibi cōfentire: qz hoc nullo iure cautū inuenitur: gñs. §. si. licet in empbi. sit secus. Sed hodie aliter obseruatur: qz in quibz Et no. qd busdam locis et quodam errore seu cōsuetudine erronea dñs co homagium gītur cōfentire vasallo alienārē vel retinere rem p eodē precio ligū. vbi si pūm interueniat vel alis recipere emptorē in possessionē seu satis vbi di ydoneū sit et abile ad seruēdū. et tūc picipit aliquid dñs pro detur cō: quinquagesima siue laudimio: et etiā nō inueniatur cautum alijs cordare. quo iure attamē dñs nō tenetur nec cogitur inuestire emptorem cū aucto: seu eum suscipere in possessionē feudi si fuerit alienatio facta de re nro. et nobilis ad rusticū seu ad ignobilem: qz nō est verisimile qd ignobili ponit ibi lis sit ita sufficiens et promptus ad seruēdū cū armis sicut nobi mltas yti lis. Et hoc precipue habet verū quādo feudū est simplex et indies les quez terminatum. Item est notādū qd si vasallus vendit feudū et exi stioes ad de fiat publicum instrumentum in quo cōtineatur qd talis vēdis materiaz dñr et tradidit vel se cōstituit nomine emptoris possidere et c. omz feudozū. nimodo subigatur. Et pdicta voluit et concessit dictus vēditōr saluo iure domini a quo res tenetur in feudū. et salua ei? promissioe et volūtatē et cōsensu. si illa verba pseruabūt feudū ne ca dat in cōmissum. verbum enim saluo est in hoc magne efficacie et b CAnz virtutis. Cauet autē emptor talis feudi ne eius possessionē adia nū et dic. piscatur quousqz inuestiturā a domino receperit: qm amitteret De b hāz eum sicut in nouo empbiteota supradictum est. Unde ad petēdū betur in et recipiēdū inuestituram a domino vasallus succēdes in feudo vñ. seu. d vel ex venditione vel hereditaria successione aut alio modo siue probabi titulo habet annum et diem^b qd si infra dictū terminū nō petie ra aliena. rit inuestituram a domino vasallus ipso iure amittit feudum fm seu. p fze aliquos nisi legitimas excusationes ostendat. alijs dicunt qd nisi deri. c. p. moza vel culpa vasalli fuerit per iudicium cōdicta feudum non terea. vbi amittitur qd credo verius. Item est notādū qd aliquādo domin? etiaz per dat et concedit in feudū. vasallo aliquid castrum vel aliquid tērs Bald. ritorium siue predium vel districtus et vasallus domino recogno

scit cum omni moda iurisdicōe alta media et bassa mero et mixto imperio. et aliquādo cum iurisdicōe bassa tātum. aliquādo cum omnimoda iurisdicōe excepta membz mutilatione et vltimo supplicio. quādoqz vero dominus retinet sibi omnimoda iurisdicōem exceptis causis de quibus possit cognoscere vasallus: et multis alijs modis prout inter se conueniunt et per antecessores res repitit obseruatum. Ideo pro declaratione^a premissozū a Ideo sciēdū est qd iurisdicō i genere inqrit et potestas de publico in troduca: est triplex seu habet tres species: quia alia est merum ratione. imperium: alia mixtum imperium: et alia dicitur bassa iurisdicō De bis q siue modica cohercio. vnde merum imperium est habere gladiū sequunt. potestatem ad animaduertēdum in facinorosos homines. et dici scz de tri bus animaduertere quia vertit alijs animā. diciturqz merus eo ius iur purum est id est separatū ab omni pecuniaria controuersia. cor ditionis? potis est vel anime libertatis vel ciuitatis continet vñtionem scz mer et talis iurisdicō cōmittitur maioribus vt maioribus. et expedit mixto im perio officio iudicis nobili et respicit publicam vñtates. Et dicit perio. et d iurisdicō autem imperium est quod expeditur officio iudicis nobili et re: iurisdicō spicit primarā vñtate vt decernere tutelam et curas pupillis et ne habet adultis minoribus. Et de isto mixto imperio sunt omnes cause originali ciuiles seu pecuniarie que sunt vltra. ccc. aureos. et quedam alie ter de ius enumerate per dñm Petrum. in ti. de iurisdicōe. §. de mixto in re. cniis. perio sunt et c. Et dicitur mixtum eo qd cōstituit et aliquo meri fi. d iurisdicō imperij et iurisdicōis et potest dici alia iurisdicō respectu basse om. iudi. de qua infra dicitur. vel dici mixtū imperiū fm alqs nō quasi l. §. ii. et et vtroqz iure. i. ex mero et iurisdicōe mixtum sed qz ita inheret ius. et con iurisdicōni. et iurisdicō ei vt neutrum possit esse sine altero. Et sequēter. iste cause meri et mixti imperij dicitur maxime. Tertia vero spe cies iurisdicōis que est ipsa iurisdicōi strice sumpta que alias dicitur modica cohercio expeditur pposita actione p officiū iu dicis mercenariorum deseruens actioni. Et hec iurisdicō pur est species distincta a mero et mixto imperio appellaf cōter bassa iurisdicō. et hec cōmittit magistratibz qui iure magistratus co gnoscunt. vnde ea dicuntur iure magistratus competere qd quis haberet eo ipso qd magistratus esset etiam minimus: puta villes vel castri vel ciuitatis: vt ecce posse auctoritate prestare maio ribus manumittere volentibus: adoptiones et emancipationes testium vel instrumentozū publicatiōes permittere causas pec uniarias audire vsqz ad. ccc. aureos siue solidos. Et etiam emi nis causa criminalis que non est de mero imperio: id est que non est commissa maioribus: vt maioribus est de iurisdicōe bassa. Possunt et alie iurisdicōes diuisiones assignari vt iurisdicōni alia plena alia semiplena et alia ordinaria alia delegata. Item

voluntaria alia contentiosa: sed iste parum aut nihil facit ad p.
positum, patet igitur ex premillis tres esse iurisdictionis species
realiter inter se distinctas sic q̄ vna non est altera: scilicet merū
imperium: mixtum imperiū ⁊ bassa iurisditio siue modica coher
tio. Patet etiam quid sit alta iurisditio: quoniam ex quo est dare
iurisdictionem bassam que de maioribus siue minimis ⁊ mo
dicis ac vilibus causis cognoscit necessario est ⁊ alterā dare que
ei quodammodo opponitur saltem respectiue: quia non enti nihil
opponitur, non enim alia de causa videtur dici iurisditio bassa
nisi respectu alterius: ⁊ hec alta iurisditio potest dici mixtum im
perium: qđ de maioribus seu altioribus causis cognoscit qđ faciat
bassa iurisditio ⁊ ad huc altior: siue altissima potest appellari me
rum imperium: quia maioris dignitatis est qđ mixtum ⁊ bassa iur
isditio: eo qđ de maioribus ⁊ dignioribus causis cognoscit vt di
ctum est supra. Vel potest dici qđ alta iurisditio sit ipsum merum
imperium, media vero sit mixtus ⁊ minima bassa iurisditio. Pri
ma scilicet alta iurisditio committitur maioribus iudicibus: vt
maioribus qui casum cognoscere habet de causis que in animad
uertendo consistunt vt sepe dictum est. Media vero scilicet mix
tus imperium committitur etiam maioribus iudicibus vt maio
ribus qui causas in iis expediunt iudicis officio qđ iure actio
nis. Minima vero siue bassa iurisditio ⁊ eius exercitius commit
titur magistratibus seu defensoribus ciuitatum: qui iure magi
stratus cognoscunt de causis vilibus ⁊ minimis pecuniariis que
non excedunt, ecc. aureos. vt etiam dictum est superius. Unde ex
premissis satis inferri potest qđ quādo baro vel alius dominus
iurisdictionem habens recognoscit principi aut alteri suo super
riori aliquid feudum puta castrum vel mandamentum siue terri
torium cum alta ⁊ bassa iurisdictione qđ ipse ibidem habet omni
modam iurisdictionem: quia verbum alta denotat merum ⁊ mix
tus imperium: bassa vero iurisditio denotat seipsam. Et hec sci
re est vtile notariis siue tabellionibus ad intelligendum contra
ctus per eos super feudis ⁊ homagiis recipiendos ⁊ vt illos me
lius ⁊ discretius conficere ⁊ ordinare sciant quando super eis re
cipiendis requiruntur.

¶ Forma instrumenti concessionis in feudum.

In dei nomine amen. Anno ⁊c. Nouerint ⁊c. qđ
magnificus ⁊ egregius ac potens dominus do
minus Ludouicus de belloforti miles comes ale
sti bona fide ⁊ sine dolo per se ⁊ suos heredes et
in futurum successores quoscūq. Tenore huius
veri publici instrumenti mandato suo confecti
firmiter perpetuo valituri ac in presentia mei notarij publici et

testiū infrascriptorū ob remunerationē ⁊ recōpensationē diuerso
rū ⁊ plurium obsequiorū fidei ⁊ amoris sibi dicto dño comitis
⁊ sue domui ac familie p̄ nobilem gironū de podio bacterius im
pensorū ⁊ p̄sitorū: ac in vinculo dilectionis inter eos et nūc per
petuo cōseruāde dedit tradidit ⁊ cōcessit in feudū frāctū ⁊ pos
seditū: ac iure feudi dicto nobili girono de podio ibidē p̄siti stipu
lantiq̄ solentē ⁊ recipiēti p̄ se ⁊ suis heredibus ⁊ in futurum
successorū. vniuersis. ad omnes suas suozūq̄ hered. ⁊ successorū
volūtates invita ⁊ in morte p̄nariē ⁊ p̄petuo faciēdas: excepto
qđ nō possit vēdi seu alienari vel quouomodo transferri clericis
domibus religiosis: aut alijs p̄sonis a iure p̄bictis sine p̄missu
cōsensu seu volūtate p̄sati dñi comitis vel suozū videlicet tale ca
strum sic nūcupatum situatum infra dictū comitatū alecti. Lūg.
omnibus edificijs fossatis foralictis iurisdictionēq̄ omnimoda:
videlicet alta media ⁊ bassa ⁊ cum omnibus censibus redditib⁹
seruitijs ⁊ vsatib⁹ annis: venationibus: piscationibus forestis
siluis aquis benefijs pedagijs pontonagijs laudis ⁊ alijs quib⁹
buscūq̄ ad predictū castrum p̄tinentib⁹: ⁊ cū toto suo districtu si
ue mādāmēto. ⁊ de ceteris p̄satis dñis comes dicto nobili girono
p̄senti ⁊ vt supra stipulat⁹ ⁊ recipiēti licētiam auctoritatē ⁊ spe
ciale mādātum per se aut alium loco sui quādo cūq̄ voluerit pos
sessionem vel quasi p̄dicti castri: p̄tinentiā ei⁹ dē accipiēdi: cor
poralem licētiam ipsius dñi comitis aut cuiuscūq̄ alterius p̄sone
seu curie minime petita requisita seu obtēta. Et quousq̄ eādē
possessionē idem nobilis gironus adeptus fuerit cōstituit se in
teritū p̄satis dñis comes castrum predictū cum rebus ⁊ p̄tessi.
suis predictis note ipsius nobilis gironi tenere ⁊ possidere seu
quasi. Et nihilominus eādē nobilem gironus de podio presen
tē stipu. ⁊ recipiēti. vt supra in possessionē castri supra dicti ⁊ ei⁹
iurium ⁊ p̄tinentiā quarēcūq̄ p̄ traditionem quārdā cyro
thecarū posuit ⁊ induxit salvo sibi dicto dñi comiti ⁊ suis qđ su
pra dictū est. ⁊ salvo sibi iure fidelitatis homagi⁹ ⁊ refozti. qđq̄
dictū castrum semp̄ sit redditibile p̄ dictum nobilem gironum et
suos successores antedicto dño comiti ⁊ suis tēpore pacis ⁊ guer
re totiens quotiens ipse nobilis gironus vel sui per dictum do
minum comitem aut suos requirentur. p̄somittēs insup̄ p̄sati
dñs comes se nihil fecisse aut distulisse in p̄teritum ⁊ qđ nihil di
cet seu faciet in futurum propter qđ predicta omnia ⁊ singula mi
nore in aliquo obtineant vel habere debeant perpetui roboris
firmitatem. vel qđ cassari irritari annullari valeant quomodoli
bet vel rescindi. Et ita predicta oīa ⁊ singula p̄t supra scripta
sumrata grata ⁊ firma semp̄ hīc eaq̄ tenere attēdere ⁊ obserua
re p̄traq̄ in aliquo nūq̄ facere dicere seu venire: de iure v̄l de fa

cto p senec p aliā aliqua ratione siue causa p solēne & validā stipulationē: t sub obligatione oim bonorū suorū mobilium & im-
mobilium pñtiū & futuroz dictus dñs comes pmisit pñtibz no-
bili girono de podio pñtenti stip. et recipienti vt supra. Et iura-
uit ad & super sancta dei euangelia ab eodem corporaliter manu
sua detra gratis tacta. Sub quo quidē iuramēto & sup pñctis
omnibus & singulis renūciavit sepe dictus dominus comes gra-
tis & scienter iuris & facti ignorātie oīq; actioni & ex ceptioni do-
li mali metus & in factum. cōditioni indebiti sine causa vel ex in-
iusta causa fori pñuilegio petitioni libelli & oblationi eiusdē fe-
ris & inducīs quibuscūq; necnon ex ceptioni non fide celebrati &
in iuri cōtractus & aliter fuisse dictum & cōuentum q̄ scriptū & re-
citatum vel econtra. Et generaliter omni aliū iuri canonico & ci-
uili nouo & veteri scripto & nō scripto diuino & humano promul-
gato & promulgando vsu rationi consuetudini pñuilegio et sta-
tuto quo vel quibus mediā. cōtra pñdicta aut ex eis aliqua ve-
nire possit vel in aliquo se iniuare defendere seu tueri: et dict⁹ no-
bilibz gironus de podio pñdictā in feudū cōcessionē & omnia et
singula supra scripta gratis recipiens & acceptās bona fide & si-
ne dolo per se & suos hered. & in futurum successores quoscūq;
promisit & puenit pñfato domino ludouico de belloforti comiti
alesti pñdicto pñtenti stip. solēniter & recipiēti pro se & suis in
dicto comitatu succē. quibuscūq; se dicto domino comiti & suis
esse ex nunc et deinceps ppetuo bonus & fidelis vasallus resq; iu-
ra & honores pñati dñi comitis & suozum fideliter obseruare &
nullatenus in detrimentum & piculū siue dñū pñone vel perso-
narum rerum iurium & bonorū suoz aliquid pñe vel per aliū con-
tractare vel mō aliquo machinari immo si quos aliquid bono tra-
ctare vel procurare senserit q̄ velocius poterit ipsi dño indica-
bit. Et quicquid sibi sub fide & credentia ab eodē dño cōmissum
fuerit secrete & fidelis retinebit: necnō pñona res iurat honores
suos aduersus quoscūq; dño nostro francozū rege ex cepto posse
tenus adiuvabit & defendet & ita vt pñmissum est tenere comple-
re attendere & obseruare pñagis in aliquo nōq; facere dicere seu
venire de iure vel de facto p senec per aliquā aliam personā in-
terpositā seu interponendā alicui⁹ vel aliquozū arte ingenio seu
cautela p solēnem & validam stipulationē & sub obligatione oim
bonorū suozū mobilium & immobilium pñtentiū & futurozū dic-
tus nobilis giron⁹ pmisit supra dicto dño comiti vt supra stip.
& recipienti Et iurauit ad & sup sancta dei euangelia ab eod. cor-
poraliter manu sua detra gratis tacta. Renūciāns inde super
pñdictis oībz & singulis & specialiter sub dicto iuramēto iuris
& facti ignorātie: omnisq; actioni & ex ceptioni doli mali

fraudis vis met⁹ erroris & in factum. cōditioni indebiti sine cā
vel ex iniusta causa fori pñuilegio petitioni libelli & oblationi eius-
dez feris & inducīs quibuscūq;. Et ceteris iuris & facti auxiliis
beneficiis & remedijs quibus mediā. cōtra pñdicta aut ex eis
aliqua venire possit vel in aliquo se iniuare defendere seu tueri
de quibus oībz & singulis supra dictis quelibet pars pñtī sibi
fieri publicū instrumentū seu publica instrumenta vnum vel plu-
ra per me notarium publicū infrascriptū quod seu que possint
& valeant dictari &c. Acta fuerunt hec &c.

¶ Forma iustitii recognitiōis feudi facti p vasallū dño suo &c.

In dei nomine amen. Anno &c. q̄ no-
bilis giron⁹ de podio bona fide et sine dolo p se &
suos heredēs & in futurū successores quoscūq;. Le-
nore huius veri & publici instrumenti mandato suo
confecti firmiter perpetuo valituri ac in presen-
tia mei notarij publici & testium infrascriptorum
cōfessus fuit in veritate gratis & ex sua certa scientia recognouit
magnifico & egregio ac potētī dño dño ludouico de belloforti mi-
liti comiti alesti pñtenti stipulanti solēniter & recipienti pro
se & suis heredib⁹ & successoribz in futurum vniuersis omnib⁹
alesti se ab eodē domino comite tenere & tenere debere ac velle
tenere in feudū francum & honozatum & sub homagio resloro et
fidelitatis sacramento: videlicet tale castrum vocatum sic &c. sit-
tuatum infra comitatum alesti. Cum omnibus edificijs fossatis
fortalitijs &c. Accipe in prece deñ. forma. Pro quoquidem castro
& eius pertineñ. pñdictis dictus nobilis gironus promisit pñ-
fato domino comiti & suis in dicto comitatu alesti successoribz
esse bonus legalis & fidelis vasallus veluti homo deuēti ipsi⁹
domini comitis & fidelitatem & seruare ac fidelitatis sacramentū
cum omnibus capitulis ad dictū sacramentū fidelitatis pñtēñ.
seu adiacentibus prestare. quodq; pñdictum castrū pñfato dño
comiti & suis successo. comitis⁹ alesti reddet tempore pacis vel
guerre toriens quotiens per ipsum dominum comitem vel suos
fuerit requisitus. Et pro pñmissis fidelitatis sacramentum fe-
cit & prestuit pñfato domino comiti ad & super sancta dei euā-
gelia ab eodē corporaliter manu sua detra gratis tacta in ma-
nibus ipsius domini comitis & homagium fecit genibus flectis &
manibus suis iunctis inter manus pñati domini comitis sine q̄o-
na & caputio osculo pacis & dilectiōis interueniē. Promittēs
similem recognitiōnem homagium & fidelitatis sacramentum
in qualibet mutatione domini vel vasalli pñfato domino comiti
& suis succē. facere & prestare: cum protectione tamen q̄ si plu-
ra recognoscere teneatur incōtinenti bñ ad eius notitiam pñ-

uenerint illa recognoscat. Et similiter si plus recognouerit q̄ re cognoscere teneatur q̄ pro non recognito habeat. Et ita vt presmissum est tenere cōplere attendere et obseruare: contraq; in aliis quo nūq̄ facere et vt in precedenti forma vsq; ad de quibus. et dictus dominus comes predicta recognitione acceptauit saluo sibi iure cōmissi et omni alio iure suo. Protestatus etiā fuit q̄ si dictus nobilis gironus plura recognoscere vel aliter quam recognouerit teneat q̄ illa sibi recognoscat et c. De quibus oibus tā dictus dñs comes q̄ dictus nobilis gironus recognoscens perierit sibi fieri publicū instrumentū seu publica instrumenta vñ vel plura per me notariū publicū infra scriptū. Acta fuerūt hec.

¶ Et nota q̄ hñdi recognitions rerum feudalū diuersis alijs modis fieri cōsueuerūt put dñs et vassall? inter se cōueniūt. Et put cōtineat in antiquis recognitionibus talisū feudorū. quos modos et formas esse difficile et nimis prolizū hic specificare: s; illas poterit notarius tā et mente q̄ et tenore antiquarum recognitionū colligere. Et in suis instrumentis inserere: talia enim propter multiplicatatem sub breui nō possent cōprehēdi forma.

¶ Sequitur de contractu transactionis.

Epe contingit oriiri questiones lites seu contro-
uersias inter diuersas personas. et deinde lite cepta
vel non dum incepta partes ad concordiam prouo-
cantur interdum via transactionis et interdum via
arbitrii siue cōpromissi eo q̄ meticulousa res est ire
ad iudiciū. et nō tñ pecunia s; etiā gratia quis a lite sepe desit
fit. et decentius est per gratiā remittere q̄ per pecuniā vendere
actionem: ideo de cōtractu transactionis primo. deinde de com-

a ¶ Et d
de trāsa-
ctio. hñc etia? est de re dubia et lite incerta neq; finita non gratuita pas-
ctio. hec diffinitio inueniunt videtur satis obscura. unde cum in
nē trans-
actionis
ponit do-
cto i sua
summa.
fit siue se defendit dico cōtrarium Nam licet per calumniam re-
C. de trās-
actioib? citur in diffinitione quia transactio in qua nihil datur vel retine-
tur seu promittitur per partem parti minime procedi. neq; fini-
retponit ta: ideo dicitur quia si iudicatum esset nec appellari posset nec
eam sicut aliquo modo vel medio retractari posset sententia nec dubitare
auctoz no-
rur de sententia transactio non valeret. Dicitur autem transac-
tione. actio quasi actionis transitio. ab actione emi transit siue descendit

qui transigit. Et est transactio contractus innominatus scilicet
facio vt des. De secundo vero scilicet quis possit transigere? dico a ¶ Quis
q̄ dominus rei de qua est questio compos tamen mentis habes possit
liberam administrationem maior viginti quinq; annis. minor transiges
res enim hic sicuti et alias vel cōseruatur illesi vel restituntur re. Vide
in integrum. Item turores et curatores transigunt Item proci do. 250. i
ratores habent. speciale mādatum vel generale cum libera admi sūma de
nistratioe. Item et procuratores dati in rem suam similiter trāsī transa-
gere possunt. De tertio autem hoc est de quibus rebus transi. versū q̄s
gi possit b dicendum est q̄ de omnibus omnino. in criminalibus possit
autem idem etiam si irrogent penam sanguinis preter q̄ in transi-
adulterio: sed hodie forte correctus est ita q̄ etiam in adulterio gere.
transigi possit. In criminalibus autem qui sanguinis penam non
ingerunt gratuita pactio vel remissio fieri potest. et idem in adul b ¶ Trās-
tisi dicti potest: super alimentis autem transactio fieri non pot igit possit
nisi cum decreto iudicis. Item in causa conuersionis siue mona: do. 250 in
chationis vel in causa matrimonij forte fm canones transigat: sua sum-
ma non potest: quamuis secus fm iura ciuilia. Sed tunc esset ne: ma de
cessarium decretum episcopi et quia causa spiritalis est et ecclesie transac-
tastica: nam et in re ecclesiastica alienata necessariū est decretum ver. de q̄s
epi. Item nota q̄ de natura transactionis est q̄ alter alteri de bus et c.
euictione non tenetur pro re penes cum remaneret: pro re autem
alteri tradita tenetur. Si tñ partes transigendo procedāt ad bo-
norum diuisionem tunc habet locum euictio tunc enim partes di-
uideh. sibi inuicem de euictione tenentur.

¶ Forma instrumenti transactionis.

Iñ dei nomine amē. Anno et c. Nouerit et c. q̄ cū esset
debatū questio seu controuersia maiorq; vtri et esse
speraretur in futurū inter andrea philippi agentes
et petentē et vna parte. et martinū de pōte defēs. et
parte altera. et eo pro eo et super eo videlicet q̄ dñs
andreas petebat a dicto martino trecentas libras turores. saluo
iure plur. et certa bona mobilia in q̄b? trecentis libris turores. et
bonis mobilibus dicebat et asserbat dicit? andreas predictum
martinum tāq̄ hered. et bona tenentem guillelmi fornerij quon-
dam sibi teneri ratione et ex causa certarum substitutionū per dis-
ctū quondam guillelmum in suo ultimo testamēto eidem andree
factarum prout constare asserbat quodā publico instrumento
in notam sumpto per talem notarium sub anno et c. Item plus
petebat idem andreas a dicto Martino pro valore et estimat-
tione duorum boum quorum vnus erat pili nigricet alius pili
lauri per dictum andream eidem martino olim titulo locatio-
nis ad vnum annum locatoz et traditoz et culpa ac negli-

gētia ipsius Martini peremptorum viginti libras turofi. Dicit vero Martinus in cōtrariū dicebat et asserbat se nō teneri ad dictas tredecias libras turofi. et bona mobilia supra petitas et petita. Et quod testamētum dicti quondā guillelmi fornerij fuit caducū et querelatū p clemētē eij filiū in dicto testamēto pteritum vel sine causa legitima et hereditariū. Et sic idē martinus alio legitimo titulo et nō ex dicto testamēto successit et p cōsequēs dicta substitutio nō vēdicat sibi locū. dicebat vltēr idē Martinus se nō teneri ad dictas viginti libras turofi p dictū Andream superius etiam petitas attēto q dicti boues culpa seu negligentia ipsius Martini nō perierūt. Sed poti⁹ casu fortuito et diuino iudicio cui resistere nō potuit. Dicitq partes de et super premissis inter se aliquandiu litigassent in curia ordinaria alesti et deinde in curia pcedali dñi senescali bellica. et nem. vbi causa pēderet adhuc indecisa. Tandē vero dicte partes nolētes vt dicerent de et super premissis inter se vltorius litigare cōfēd pot⁹ ad bonam pacē et cōcordiā deuenire litiumq amfractus et expēsas cui rare. de et super debatis questionibus et demādis pdictis et omnibus dependētib⁹ emergentibus cōnetis ex eisdem tractantib⁹ et interuentib⁹ tali et tali amicis cōbus ipsarū partiū: trasēgerūt composuerūt: cōuenērūt et cōcordauerūt in hñc qui sequitur modum. Et primo trasēgerūt et c. p pro oibus his in quibus dicit Martinus p̄fato andree teneri poterat aut posset ratione et ad causam summarum pecunie et bonorum superius p dictū andream petitarū et petitorū idē Martinus det et soluat dicto Andree summam quinquaginta librarū turofi. p terminos et solutiones sequētes: scz de p̄senti ad volūtātē ipsius Andree viginti libras. Et deinde de anno in annū in simili die decēs libras turofi. quousq: tota dicta summa quinquaginta librarum turofi. fuerit integraliter p̄soluta et satisfacta. Item trasēgerūt supra dicte partes qd omnes expēse p ipsas ptes pmissorū occasione quomo dolibet facte inueniē compēscentur: ita q quilibet pars suas et pēnas soluat et solvere teneatur. Item plus trasēgerūt composuerūt cōuenērūt et cōcordauerūt inter se partes predictę put supra qd cum et medijs p̄dictis et eis vicinij dictarū partiū semper saluus remanētibus sit et esse debeat inter ipsas partes et earum in futurum heredes et successores perpetua pax atq: finis p̄petuus de et super debatis questionibus cōtrouersijs et demādis p̄dictis depēdētibusq emergētibus et cōnetis ex eisdē: ita et raliur q vna pars ab altera parte et cōtra nihil plus premisorum occasione p̄terit q supradictum transactum cōuenum et cōcordatū erit et petere p̄terit cōsequi seu habere: quāquidē transactionem conuentionem et amicabilem compositionem et

omnia vniuersa et singula in presenti publico instrumēto cōtēnta prout superius et inferius sunt expressata partes predictę et earū quilibet habētes ratā gratā et firmā ratq: grata atq: firma eam et ea laudauerūt approbauerūt emologauerūt ratificauerunt et cōfirmauerunt. Inde pro predictis oibus vniuersis et singulis firmi⁹ tenēdis cōplendis solūēdis et inuolabiliter obseruandis ptes p̄dicte et earū quilibet obligauerūt p̄p̄tbecauerūt et submiserūt vna pars penes aliā et econuerso mutuo et vicissim presentes et stipulātes solēnter et recipiētes p se et suis hered. et successoribus in futurū vniuersis oia bona sua mobilia et immobilia presentia et futura viribus et cōpulsionibus curiarū parui sigilli regij mōris p̄f. conventionū regiariū nem. p̄uilegijs nōa dinarum cāpanie et bzie. licet de p̄uilegijs seu libertatibus dictarū curiarū dicte partes nō existāt: cuiuslibet alterius curie ecclesiastice et secularis pro executione premisorū p̄eligēde. Promittentes in super dicte partes et quilibet ipsarū sibi adiuvicem mutuo et vicissim stipulātib⁹ et recipiētib⁹ vt supra se nihil fecisse aut ditulisse in p̄teritū et quod nihil dicēt seu faciēt in futurum. propter q predicta omnia et singula minorem in aliis quo obtineant vel habere debeat perpetui roboris firmitatem vel q cassari irritari annullari valeat quōlibet vel rescidi. Sed ita predicta oia et singula prout supra scripta sunt rata grata et firma semper habere eaq: tenere attendere et obseruare. Cōtra q in aliquo nunq: facere dicere seu venire de iure vel de facto p se nec per aliquā aliā personā interpositam seu interponendā alicuius vel aliquorū arte ingenio seu cautela per solēnem et validam stipulationē et sub obligatione predicta dicte partes et quilibet ipsarū vna alteri et cōuerso sibi adiuvicem mutuo et vicissim stipulātib⁹ et recip. vt supra promiserūt et iurauerunt ad et sup sancta dei euāgelia ab ipsis partib⁹ et earū quilibet suis dectris manibus corporaliter gratis tacta. Sub quōquidē iuramento et super predictis omnibus et singulis renunciauerūt sepe dicte partes et earum quilibet gratis et scienter iuris et facti ignorati. omnis actioni et ceptioni et deceptioni doli mali fraudis vis metus erroris et in factum. Et cōditioni indebiti sine causa vel et in iusta causa fori p̄uilegio petitioni libelli et oblationi eiusdē decem et viginti dierū induchis ferijsq: messium et vindemiarum et omni alij dñationi tēporis quibuscq: litteris status gratie sue respectus ad tēpus impetratis et impetrādus necnō exceptioni nō sic celebrati et initi cōtractus et alter fuisse dictū q scriptum et recitatum vel econtra. Et generaliter omni alij iuri canoni. et ciuili nouo et veteri scripto et non scripto diuino et humano promulgato et promulgando vsui rationi consuetudini p̄uilegio et

statuto. quo vel quibus mediā. cōtra p̄dicta aut et eis aliqua venire possit vel in aliquo se iuuare defendere seu tueri. De quibus omnibus ⁊ singulis supradictis quilibet pars petat sibi fieri publicum instrumentum seu publica instrumenta vñ vel plura per me notarium publicum infra scriptus. Quod seu que possint ⁊ valeant dictari corrigi ⁊ resciri meliorari ⁊ emēdari dictiones ⁊ clausulas iuris necessarias addendo et superfluas: si que fuerint refecando ipso productis in iudicio vel nō productis ante vel post litem contestationē semel ⁊ pluries quousq; in iudicio ⁊ extra obtineat plenū robur ad sensum dictamen consilium ⁊ in electum vñius vel plurū in iure peritorum facti tamen substantia in aliquo non mutata. Acta fuerūt hec ꝛc. Et nota q; in huiusmodi instrumentis transactionum plures petitiones hinc inde a partibus contrahē. fieri solent super quibus dūtaxat trāsgigebat. conclusiones enim transactionū ⁊ aliorum cōtractuum debent p̄narratis correspondere alias si fiat transactio super alijs q; super his de quibus est questio seu controuersia vel esse speratur huiusmodi transactio non tenet. contra multos qui vltra ea de quibus est controuersia vel esse speratur. et de quibus in narratiuis siue petitionibus hinc inde factis nulla facta mentio extitit transigunt. idcirco notarij debent partes contrahē. super his auisare ⁊ dirigere.

Sequitur de cōtractu arbitri siue compromissi.

Acto de contractu transactionis dicendum restat de contractu arbitri siue compromissi quod est alia via pacificandi discordias. Videamus ergo quid sit arbitrium ⁊ quis possit esse arbiter. et de qua re arbitrari possit siue compromitti. ⁊ que persone possint compromittere ⁊ sub arbitrio litigare. Ad primū dic q; arbitrium fm aliquos est trium personarum actus super pecunia litem questione in quasi iudicio configentium vel contentendum. C. de re. arb. nam ⁊ arbiter contendit ad inquisitionem veritatis: actor vero vt condētur reus. Itē reus vt absolatur ab actore. Arbiter speculati. autem potest esse quilibet homo liber paterfam. Item filiūfam. etiam de re patris. nam ⁊ iudex in re patris esse potest saltem in re ⁊ arbitriatus negotijs. Item potest esse arbiter ingenuus et liber: tñus: ⁊ homo integre fame: ⁊ homo infamis. quāq; in iudice nō sit ita. seruus autem non potest esse arbiter. Itē non potest esse totus. SS. arbiter furiosus aut surdus aut mutus aut minor. ꝛc. annis. mī. nō tñ. ꝛc. annis arbiter esse pōt licet in integrū possit restitui si probet sua interfuisse nō recipisse tale arbitriū. Itē femina nō pōt esse arbiter. Itē nō pōt arbiter esse ille q; ciuile rei de qua tractat. arbitratu siue compromittit iudex ordinarij est vel partib; sub

eo sponte litigati. vel ipso eas cōpellente vt in ipsum cōpromittant hoc verū fm leges. Secundū aut canones potest amicabilem aut cōpositō: potest iudex esse. Arbitrari aut siue compromitti pōt de omni re nisi prohibeat a iure. prohibet aut cōpositō mitti de liberali causa: q; fauor libertatis maiores iudices req̄rit. Itē de famoso iudicio nō debet fieri cōpromissum nec de p̄uato crimine. sentētia em̄ arbitri nō infamat. Itē forte non pōt fieri cōpromissum de causa in inte. restitutiōis et eo q; certis iudicibus cōmittit ⁊ vt breuiter me expedias credo q; de eis reb; de quib; pōt trāsgigē pōt etiam cōpromittit: nē sentētia arbitratoris est quedā trasactio. De quarto vero. si que persone possunt arbitrari siue cōpromittere. dicēdum est generaliter qd oēs illi qui in iudicio possunt esse actores ⁊ rei. ⁊ fm aliquos filiūfam. et minores. ꝛv. annis non habētes tutores vel curatores possunt cōpromittere. ⁊ si sit pupillus intellige de pupillo doli capace ⁊ p̄ximo pubertati. Itē est notandū q; arbiter aliqui eligunt cum pena vel cū alio loco pene. ⁊ vt more iudicioꝝ cognoscat aliquando eligitur sine pena: sine aliquo loco pene: sed tantum ex nudo pacto vt more iudicioꝝ cognoscat ⁊ iudicet. aliqui eligunt nō vt more iudicioꝝ cognoscat se vt tanq; cōis amicus inter partes de aliqua questione siue debato ordinē ⁊ disponat. ⁊ iste dicitur arbitrator: si amicabilem cōpositō. Itē est notandū q; in arbitragijs siue cōpromissis que hodie cōter fieri solēt semper debet aliqua pena apponi. ⁊ a partib; inuicē stipulari vt me tu illi? partes pareat sentētie arbitroꝝ siue arbitratōꝝ ⁊ etiā iuramentū a partib; pōt intervenire p̄ maiori securitate cōtractus. Itē est notandū q; vbiq; sit p̄rogatio cōpromissi semper fieri debet cū ⁊ sub eisdem conditionibus vel securitatibus que in primo cōpromisso eposse fuerūt. ⁊ si in primo cōpromisso interuenit fideiussoꝝ q; in sequē. similiter adhibeatur idem fideiussoꝝ vel alij loco eius: improprie tñ dicit p̄mū cōpromissum cū vñ tñ sit sed p̄rogatū. Itē est notandū q; alius est arbiter ⁊ alius arbitrator. nā arbiter est qui iudicis partes sustinet ⁊ more iudicioꝝ cognoscit ⁊ ab eius sentētia nō appellatur. Arbitrator: aut est qui nō seruato iuris ordine cognoscit ⁊ diffinit in specu. nō amicabilem inter partes ⁊ ab eo potest appellari ⁊ recurrit ad arbitrium boni viri. Et quia in instrumētis cōpromissi notarij solent sic apponere: talis ⁊ talis cōpromiserunt in tale vel in tales tanq; in arbitros arbitratores seu amicabiles compositores virtute illi; clausule arbiter seu arbitri si electi possunt p̄cedere duplici via. s. vel via iuris: vt more iudicioꝝ cognoscendo et p̄nunciando: vel tanq; amicabiles arbitratores seu cōpositores. Et quā viam eligeret modus p̄cedēdi declarabit. Itē est notan

dum qd si in instrumento cōpromissi apponatur hec clausula dan do de iure vnus partis alteri parti qd cōter apponi solet. a snia talis arbitri seu arbitratoris nō potest peti nec haberi recursus ad boni viri arbitrium. cui? ratio potest esse: qz ex quo partes ta lem sibi tribuūt potestatem ipse nō potest inique seu iniuste pro nunciare p cōsequens nō erit locus recursui vel appellationi. z credo qd pauci sup hoc aduertūt. Item nota cautela qd si tales ar bitri seu arbitratores dicāt qd pronūciant nos tales arbitri seu arbitratores viam arbitroz elgentes diffinimus z pronūciam? sic z sic re. eoz arbitrium via sentētia nō poterit reduci ad arbi triū boni viri. vñ dicit leg. via quam quisqz eligerit pareat. Arbi tri nota qd valet compromissum si fiat in vnus tāto. Itē si fiat in tres sed vñtatū est in duos compromissum. Et nota qd si duobus arbi tris electis p partes dederint eis potestātē eligendi tertium inz certum in casu discrepationis tñ nō valet: scus si quia partes plene de eis confidunt. Et tene menti.

¶ Forma instrumenti compromissi.

Nel nomine amen. Anno 2c. Nouerint 2c. qd cum esset debatū questio siue prouersia maiorqz esse spe raretur in futuris inter andrea philippi et vna par te agentem z petē. z Martinum de ponte ex parte altera defendē. ex eo pro eo z super eo videlicet qz dictus andreas petebat ex erigere nitēbatur a dicto Martino quinquaginta libras turofi. sibi p dictū martinum prout asserēz bar debitas ad causam repetitionis dotis ritendis filie quondā eiusdem andree z vxoris dicti martini p eundē andrea cidē mar tino cōstante matrimonio inter ipsūm dictā ritendā traditas z psolutas z p eundem martinum recognitas constante publico in frumento super hoc per talem notarium cōfecto. Quam dotem siue summam quinquaginta librarum turofi. dicebat dictus an dreas ad se puenisse z pertinere eo quia dicta ritendis decessit absqz liberis. Dicto vñ martino in contrarium dicente z asseren te se nō teneri ad summam supra petitam plurib? de causis z ra tionibus per eū latus locor tempore oportunis si opus fuerit de cūcēdis pponēdis z allegandis. Tandē vñ dicte partes nolē res vt dicebant super pmissis adinuicē litigare sed potius ad bonam pacem z concordia deuenire litigūz amfractus z expēsi. euitare de debito fue questio predicta z oibus depend. emer gentibus z cōmetis ex eisdem vñanimitē z concorditer cōpro miserunt z cōpromissum de alto in basium fecerunt: videlicet dic tus andreas in nobilem ioānem de sancto baudilio z dict? mar tinus in nobilem raymundum de cōsanicis tanq? in arbitros ar bitratores seu amicabilez compositores ac pacis z cōcordie tra

etatores. Quibuscūqz arbitris arbitratoribus seu amicabilebus cōpositorib? dicte partes z quilibet ipsaz dederūt attribuerūt z concesserūt pātē auctoritatē z spāle mandatū habito consilio a peritis sumptib? ipsaz partū lites questionēz debata z demā das pdictas cū depend. z emer gentib? ex eisdē audiendi palpan di et examinādi de ipsiqz cognoscendi diffinendi ordinādi z des terminādi simpliciter summariet de plano ac sine strepitu figu ra iudiciū. omni die feriata vel non feriata: stando vel sedendo iu ris ordine seruato vel nō seruato aut alis totaliter ptermisso dan do de iure vnus partis alteri pti z ecomerso dictis pti? plēn tibus vel absēti. aut vna ipsaz ptiē z altera absente. ipsi si pti bus in suis iuribus z rōnib? per prius auditis volētes z consētiētiē. dicte partes qd dicti arbitri ar. seu a. cō. possint z valeāt elis gere z secū adiungere cōter in tertiu aliquē pōū virū neutri tñ dictarū partium suspectum. Promittentes dicte partes z earuz quilibet sibi adinuicē mutuo z vicissim stipulati. z recipiē. per pactū et pssum iter ipas partes expse deductū solēti stipu. valē latū qd a diffinitione. pñciatione ordinatione z snia arbitrali di ctor dñoz arbitroz ar. seu a. com. nō appellabunt neqz reclama bāt siue recurrēt ad arbitriū boni viri neqz alibi vbiqz nec di cēt facient seu opponēt illa esse nulla qūis occasione rōne siue cā: immo ea oia vniuersa z singula p dictos dñoz ar. a. cō. sentēz tienda ordināda diffinienda et pñcianda approbabūt z emolo gabunt laudabunt ratificabūt z confirmabunt incontinenti ipsi s. platis pronūciantis diffinitis z ordinatis. z hoc sub pena vigin ti quinqz libraz turofi. ab ipsi s. partib? z vtraqz illarū vicissim sti pulata solēnter pmissa danda comittenda atqz soluenda p par tem predictis diffinitioni pñciationi ordinatione z sententie ar bitrali dictozum dñoz ar. z a. com. inobedientēz cōtradicientem alteri parti dictis diffinitioni ordinationi pñciationi z snie ar bitrali obediēti z obtēperanti. z qd ipsa pena totiens erigatur quoties per aliquā ptiū pdictaz cōmitti cōrigerit simpliciter z de plano absqz aliqua iuris solēntia qd? solēntatibus z alijs quibuscūqz iuris z facti auxilijs z remedijs quibus contra pze dicta se innare possent dicte partes z quilibet ipsaz nūc p tunc gratis renūciauerūt. Et vterius voluerunt qd dicta pena soluta vel non soluta eracta vel non eracta diffinitio pñciatio z ordi natio dictozū dñozum ar. ar. seu a. cō. nullo minus valeat z per maneant perpetuo in suis firmitate efficacia z virtute. Volentes etiā z cōsē. dicte partes z earz quilibet atqz pacifice. qd ex sen tentia diffinitione pñciatione z ordinatione dictozum dñozum ar. ar. seu a. cō. oriatur actio rei iudicare que possit z valeat per quacūqz curiam ecclesiasticāz vel secularē executioni debite des

mandari ad requisitionē partium predictarū seu alterius earum
dem omnibus exceptionib⁹ allegationibus cauillationibus sub
terfugis & cautelis reiectis penit⁹ & expulsi. Et voluerūt dicte
partes q̄ p̄sens compromissum duret & vires obtineat hinc ad
festum oim scdōz prime futurū ex eo casu quo infra dictū termin
num p̄fati dñi ar. seu. a. com. de p̄d. debatis questionibus et
demandis nō poterūt diffinire cognoscere. p̄nāciare & ordina
re: voluerūt q̄ contentiūt dicte partes & quelibet ipsarū q̄ ipsi
dñi ar. ar. seu. a. com. possint & valeant bmoī cōpromissum semel
prorogare ad eoz arbitrium volūtātē. Dicit⁹ etiam andreas ex
p̄se p̄mittit & conuenit p̄sens cōpromissum omnia in eo cō
tēti. laudari ratificari & cōfirmari facere per anthoniū filiū suū
totiens quoties fuerit requisit⁹ p̄mittētes insup dicte partes
& quelibet ipsarū sibi inuicē mutuo & vicissim stipulantibus & re
cipientibus & vt supra se nihil fecisse aut dixisse in p̄teritū. & q̄
nihil dicent seu faciēt in futurū ppter q̄ predicta omnia & singu
la minorem in aliquo obtineat vel habere debeant perpetui ro
boris firmitatez: vel q̄ cassari irritari annullari valeant quomo
dolibet vel rescindi. Sed ita predicta omnia & singula. put supra
scripta sunt rata gratā & firma semp habere eaz tenere attēdes
re & obseruare contract⁹ in aliquo nunq̄ facere dicere seu venire
de iure vel de facto per se nec p̄ aliquā aliam p̄sonas interpositā
vel interponēdā alicuius vel aliquoz arte ingenio seu cautela
per solēnem & validam stipulationē & sub obligatione oim bo
norū suoz mobilium & immobilium presentū & futurorū partes
predictē & qualibet earum sibi ad inuicem mutuo & vicissim stipu
lantibus & recipientibus vt supra p̄miserunt & iurauerūt adz su
per sancta dei euangelia ab ipsis & qualibet earum suis dextris
manibus corporaliter gratis tacta. R̄nunciantes inde sup p̄di
ctis omnibus & singulis & specialiter sub dicti iuramento iuris et
facti ignorati. omnis actioni exceptioni & deceptioni doli mali
fraudis vis metus erroris in factū cōditionis indebiti sine cau
sa vel ex iniusta causa fori priuilegio petitioni libelli & oblationi
et iud. sergē & inductis quibuscūq̄ necnon exceptioni non sic cele
brati & initi cōtractus & aliter fuisse dictum & conuentum q̄ scrip
tum & recitatum vel cōtra. & per actum exp̄cessum remedio re
curus ad arbitriū boni viri & cuiuslibet appellationis seu alte
rius cōtradictionis. & generaliter omni aliū iuri canonico & ciuili
nouorū veteri scripto & non scripto quo vel quib⁹ mediati. contra
predicta vel ex eis aliqua venire possent vel in aliquo se iurare
defendere fore tueri. De quibus oibus & singulis supradictis que
libet pars penit⁹ sibi fieri publicū instrumentū seu publica instru
menta vnū vel plura p̄ me nota. publicū iñscriptū. Acta fuerūt

hec &c. ¶ Et nota q̄ aliqui super aliqua questione compromittit
in iuris arbitros illi non p̄nt nec debeant dare de iure vnū par
tis alteri p̄tise debet dñitatat dicere & declarare ius inter eas.
& in tali cōpromisso non debet apponi plures clausule q̄ in alijs
cōpromissis apponuntur: sicuti est illa clausula dādo de iure vnū
partis alteri parti &c. Et illa clausula q̄ nō possint recurrere si
ue reclamare ad boni viri arbitrium &c. quia nec a talibus arbit
tris recurri seu appellari potest. Et similes &c.

¶ Forma instrumenti diffinitionis arbitralis.

¶ Ibi notē amē. Anno &c. Nouerit &c. q̄ cū dudū
de & super certis debatis questionibus cōtrouer
sis & demādis & inter andream philippi & mar
tinū de ponte mortis & vertētib⁹ ipse partes cō
promississent. s. andreas in nobilē iohannē de scdō
baudilio & dicit⁹ martinus in nobilē raymundus
de cōsanis prout pleni⁹ constare dicit⁹ instrumentū publicū p
talem notariū in notam sumpto. Sub anno &c. hinc siquides fuit
& est q̄ hac die p̄fati superius in principio huius & publici instru
menti annorata p̄fati nobilis iohannes de sancto baudilio & ray
mundus de cōsanis arbitri arbitratōres seu amicales com
positores predicti p̄ dictas partes vt p̄missum est electi p̄sens
tes infra tps dicti eoz cōpromissi in p̄fita dictarū partū meis
notarij publici & testium infrascriptorū volētes & cupientes put
dicebāt partes p̄dictas ad pacem cōcordiā reducere debatis q̄
questionibus cōtrouer sis & demādis p̄dictis inter ipsas partes
vt p̄mittitur mortis & vertentibus sinē imponere visū palpat⁹ &
diligenter et amatinis per eos vt dicebant dictis debatis q̄stio
ibus & demādis cū eoz depēdē. emergentibus & cōcētis dictis
& partib⁹ in suis iurib⁹ & rōnibus sufficienter auditis in p̄fita
ipsarū partium & ad requisitionē earundē. ad eoz ordinatiōem
p̄nāciationē diffinitionē & sniam arbitralē p̄cesserūt in hūc qui
sequitur modū. Et primo p̄nāciauit &c. ponant omnia capitula
sup quib⁹ fiet p̄nunciatio prout arbitri diffiniet & ordinabunt.
Item plus p̄nāciauerūt diffinierūt ordinauerūt p̄fati domi
ni arbitri ar. seu. a. com. atq̄ dictis partibus ibide p̄sentib⁹ p̄ze
ceperūt sub pena & iuramento in predicto cōpromisso contentis
quatenus p̄tēnt diffinitionē & sententiam arbitralē mor & in
cōtinenti laudēt ratificēt emolgent & cōfirmēt prout & quēad
modum in dicto cōpromisso facere p̄miserunt. Et ibidem in con
tinenti p̄fati andreas philippi & martinus de ponte audita et
intellecta p̄ eos ordinatiōe p̄nāciatiōis & diffinitionis predicta p̄
dictos dños arbitros ar. seu. a. cō. in eoz p̄sentia facta & plara
bona fide sine dolo per se & suos herēd. & in futurum successores
h iij

quoscūq; Ipsam pñciationem diffinitionē ordinationē et sententia arbitralē: et oia et singula in eadē cōtēta ratā gratā et firmam. Itaq; grata atq; firma habēdo eam et ea laudauerūt ap probauerūt emologauerūt ratificauerūt et cōfirmauerūt. Et specialiter et expresse dicitur Martini pmissit et cōuenit dicto andree presentis stipu. et. solvere et satisficere in pace et sine questioe seu lite aut cōtradictioe quacūq; summa predicta p dictos dños arbitros fidei adiudicāda p solutionē et terminos superius expressatos et subdños vñcu cū pñsi. oibus dñis et interesse p dictū andream aut suos fieri cōtingit. quomodo in petēdo et erigēdo dictam summā vel ob mōz et retardationē solutionis eiusdē. Dicitur vero andreas bona fide p se et suos median. summa predicta dedit cessit remisit quitaui et penitus ppetuo desamperaui dicto Martini pñti stipu. et. oia iura et oēs actiones que et quas habet seu habere pōt: de et in sup bonis dicti Martini ratione et occasione cōtētoz dictatoz et expressatoz in instrumēto supradicti cōpromissi seu et eis de pñ. et emergē. quoquo modo. De quib; quidē iurib; et actionibus dictus andreas se et suos deuētiuit et dictū Martini pñtem et vt supra stipula. et recipiē. p tactū manu suā inuestiuit pleno iure de eisde. An de pro pñctis oibus et singulis firmi; tenēdis cōplēdis et inuiolabiliter obseruand. ptes pñctē et q̄libet earū obligauerūt ppo thecauerūt et submiserūt vna pars penes aliā et cōuerso mutuo et vicissim stipu. et recipiē. vt supra oia bona sua mobilia et imobilia presentia et futura viribus et cōpulsionibus curiarū parui sigilli regū montipē. cōuentioni regiarū nemanū licet de pñ uilegū seu libertatib; dictarū cōuentioni dicte ptes nō existāt. Et cuiuslibet alteri; curie ecclesiasticę et secularis p executiōe premissoz pzeligēde. pñmittētes in sup dicte partes et quelibet ipsarū submūce mutuo et vicissim se nihil fecisse aut digisse in preteritū et q̄ nihil dicēt seu facēt in futurū ppter qd predicta omnia et singula minoz in aliquo obtineāt vel habere debeāt ppetui roboris firmitatē. vel q̄ cassari irritari annullari valeant quomodolibet vel rescindi. Sed ita pñctia oia et singula. put supascripta sunt rata grata et firma semp habere eaq; tenere et atēdere et obseruare cōtraq; in aliquo nūq; facere dicere seu venire de iure vel de facto p se nec p aliquā aliā psonā iterpositā seu in terponēda aliu; vel aliquoz arte ingenio seu cautela p solēne et validā stipulationē et sub obligatiōe pñctia dicte ptes q̄libet earū sibi adiūuicē mutuo et vicissim stipulātib; et recipiē. vt supra pmissit. Et iurauerūt ad et sup sancta dei euāgelia ab ipis pñtib; et q̄libet ipsaz suis dextris manib; corporaliter grā facta. Sub quo quidē iuramēto et sup pñctis oib; et singulis nūciat

nerūt sepedicte ptes et q̄libet earū gratis et sciēter iuris et facti ignorātie omnib; actioi; exceptioi; et deceptioi; doli mali fraudis vis metus erroris et in factū cōdictioni idebit sine cā vel et inuista cā fori pñuilegio petitioni libelli et oblationi eiusdē decē et viginti dieb; induchis ferisq; messib; et vindemiariū et oī aliū dīlacioni tpiis q̄bulcūq; lris itaq; grē siue respect; ad tēpus impetratis seu impetrādis. et gñaliter oī aliū iuri canonico et ciuili nō uo et veteri scripto et nō scripto diuino et hūano pñulgato et pñulgādo vsui rōni cōsuetudini pñuilegio et statuto quo vel q̄b; median. cōtra pñctia aut eis aliqua venire possent vel in aliquo se iurare defendere seu rueri. De q̄b; oib; et singulis supradictis quelibet pars petiit sibi fieri publicū instrumētū seu publicā instrūa vñū vel plura p me notariū publicū israscriptū qd seu q̄ possint dictari et. Acta fuerūt hec et. Et nota q̄ qñ in cōpromisso ptes cōpromittētes dāt arbitris potestātē pñciādū pñtib; presentib; vel absē. arbitri possunt in absētia pñti seu alteri; eārūde pñciare. Et tūc in loco vbi dictū est supra in pñtia dictaz pñti si ptes ipse sunt absē. ponat in absē. pñti pñctarū. Et nota q̄ qñ idē notari; q̄ recipit cōpromissus recipit etiā instrumētū sententię arbitralis: tūc notarius poterit incipere suum instrumētū diffinitionis iungēs cum instrū cōpromissi in hūc modū. Postq; anno et. et die et. prefati nobilis Joannes de sancto baudilio et Raymānus de pñancis arbitri arbitratores seu amicabile cōpositores pñcti p dictos Andream et Philippū et Martini de pōte vt pñmittē electi existētes et. vt in pñd. forma. Et tunc qñ ptes sunt absē. omittet in dicto instrū ratificatiō priū et alia que se quēt. Et post capla diffinitionis siue siue arbitralis dicet nota. De q̄b; oib; pñti dñi arbitri arbitratores seu amicabile cōpositores pñtib; supradicti absē. cōcesserūt fieri publicū instrumētū et.

Sequitur de cōtractu bonozum diuisionis.

Quando duo vel plures cōiter et p indiuiso in aliqua hereditate succedūt vel alias habēt aliqua bona inter se cōia et indiuisa cōtingit aliqui eos vel alterum ipsorū tali cōmuniōe uelle recedere et pte suā p diuiso hēc eo qd naturale vitium est negligi quod cōe est ita vt suā quoq; pte quis corūpū patiat dñi inuidet aliene. q̄ aut pñone possunt hūi bonoz diuisionē celebrare. et q̄ res siue bona diuidi possunt. dicas q̄ eadē pñone et eadē res. put i pñdētib; cōtractib; dictū est. Et sciēda ē q̄ p diuisionē hereditatū et bonoz fienda ptes iter dñi adēūt iudicē inter dños inter se amicabiliter cōueniūt et suā diuisionē faciūt: qd plus laudat qñ autē iudex adif seu requirit ipse hz multa cōsiderare scz primo p quotis portionib; sunt ptes in cōtione. Et q̄ oēs res hereditarię si pñ.

at. Et q̄ naturale vitium. libet q̄ba et sequens tia ponit do. Aho in summa C. famit. heret. in

de hereditate diuidenda agat cū oibus accessionib⁹ ⁊ cremētis
veniet in diuisione. Itē q̄ faciat cauēri vtriq; parti vicissim de
euetide rerū ad alterutrū ptineat. ⁊ ad iudicatrū. Itē q̄ vbi est
a **C** Diu
aliqua res que diuidi cōmode nō possit ⁊ faciat iudē ad iudica-
di cōmo-
tionē illi⁹ rei alteri p̄tē eā ali⁹ cōdēnet in certa pecunie quatē
de nō pos-
rate putet ex bonorē quo sibi vsum fuerit. Est autē bmo diuadica-
fir. Et ha-
tio cū subtilitate quādā faciendā: vt ecce iudē videt mihi posse
benū. l. j. ad iudicari domū ⁊ ppter ad iudicationē videt me sibi cōdēnā
C. cōi dī-
dū in quib⁹ dimidia dicte dom⁹. Itē videt tibi ad iudicari posse
vidū. ⁊ s. vineā ⁊ te mihi ppter hoc cōdēnādū in decē p dimidia dicte vi-
neae ergo ad bonorē cōpārādo in primis quib⁹ in q̄b⁹ sui tibi cō-
dēnatus. p dimidia dicte domus in reliquis quib⁹ tibi mihi cō-
dēnaberis p dimidia dicte vineae. Et dec via diuisionis vocat cō-
tētiosa. Alia vō q̄ cōi p̄sensu fit nō adito iudice appellat amica-
bilis ⁊ volūtaria: in qua etiam veniūt ⁊ obseruari debent omnia
fere que in alia cōtētiosa veniūt ⁊ obseruātur hoc excepto: quia
in ista partes volentes possunt se inuicem grauare q̄ in alia non
contingit cum iudē iuste debeat iudicare.

C Forma instrumenti bonorum diuisionis.

In dei nomine amen. Anno ⁊c. Nouerint ⁊c. q̄ in p̄ntia mei
rit cōmu-
notarij publici ⁊ testū infrascriptorum cōfites ⁊ psonaliter
nio. At. l. cōstituti Joānes ⁊ Andreas de ripis fratres sciētēs ⁊ attēdēs
in re cōi. res vt dicebāt se habere ⁊ cōiter ac p̄ diuiso possidere oia co-
fess. de ser-
rum bona mobilia ⁊ immobilia tā hereditatis paterne q̄ alia p
vba. p̄ce-
dio. eos cōiter acquisita velint ⁊ intēdāt p̄dicta eorū bona inter se
diuidere ⁊ quibet ipsoz p̄tē suā p̄ diuiso h̄e eo q̄ discordiā pa-
rit cōmūio ⁊ qd cōe est negligi solet. igitur dicti inq̄ Joā-
nes ⁊ andreas fratres nō inducti nō seducti vi dolo metu vbi-
us

C Me-
blandis aut alias machinose circūdūci. Sed gratis sciētēs bene-
gligi so-
q̄ p̄suli ⁊ p̄meditati vt dicebāt nō errātes neq; decepti in iure
let. At. l. vel facto suis: s; de vtroq; certiorati put assuerūt plen⁹ ⁊ in
ij. c. quā-
structi. bona h̄e ⁊ sine dolo p se ⁊ suos heredes ⁊ i futurū successi-
do ⁊ quic-
quoscūq; l. enoz h̄e. veri ⁊ publici in iustā mādato suo consec-
tus quar-
fiter p̄petuo valituri. gratis et eorū certa sciētia ac de cōi co-
ra pars
rū cōsensu pari aīo. de ⁊ sup dictorū bonorū suoz diuisionē puen-
debe. lib-
rū ⁊ cōcordauerūt ad dictāq; diuisionē. p̄cesserūt in hac qui se
r. in spe-
quis modū. Et primo dixerūt assuerūt ⁊ cōfessi fuerūt p̄sati so-
cu. de li-
annes ⁊ andreas in p̄ntia mei notarij publici ⁊ testū infrasc-
bel. p̄cep-
ptoz de oia eorū bona mobilia ⁊ dom⁹ v̄silia cabaleq; ⁊ pecu-
s. ad p̄-
ntas iter eos vt p̄mitit cōia ⁊ in diuisiōēq; inter se p̄ equis par-
ius titu-
tibus diuisisse ⁊ quēlibet eorū suā partē habuisse ⁊ recepisse. de
h̄is. Sed
quibus se inuicē quitauerūt. Itē ad bonorū immobiliū di-
ponē. uisionem. p̄cesserunt vt sequitur: videlicet q̄ dictus iohannes p se

⁊ suis heredibus ⁊ successoribus in futurū vniuersis ac p parte
sua ⁊ ad partē suā habeat ad ipsūq; ⁊ suos p̄petuo p̄tineat
⁊ pueniat primo quādam domū cū quodā viridario siue orto ei-
dem domui a parte retro cōtiguū situatā in tali loco cōfrosi. sic
fic. Item quādam vineā sitam in tali territorio cōfrosi. ⁊c. ⁊ sic
de alijs. Cum oibus omnium p̄missorum iuribus introitibus
exitibus ⁊ pertineis. vniuersis. Item cōueniūt dicti fratres p
ut supra q̄ dictus andreas p parte sua ⁊ ad partem suā habeat
ad ipsūq; ⁊ suos imperpetuum heredes ⁊ successores p̄tineat
⁊ pueniat primo quādam domum situatam in tali carricia sic
⁊ sic cōfrosi. Item plus quādam vineam sitam in tali territorio
cōfrosi. ⁊c. Item quēdam campum situatū in tali territorio cō-
frosi. ⁊c. ⁊ sic de alijs. Cum omnibus omnium p̄dictorum iuri-
bus introitibus exitibus ⁊ pertineis. vniuersis. Item plus ⁊ vl-
tra p̄dicta dictus andreas p sua p̄tē habeat put supra omnia et
quēcūq; debita ⁊ nomina siue credita dictis iohanni ⁊ andree si-
mul vel diuim per quasvis personas ⁊ quibuscūq; de causis de-
bita. Itē plus cōueniūt inter se dicti iohānes ⁊ andreas fratres
q̄ omnia eorū debita ad que ipsi tam cōiunctim q̄ diuim p̄so-
nis quibuscūq; tenet cōiter ⁊ equis partibus p eisdem fratres
p̄soluentur. Item plus cōueniūt vt supra dicti fratres q̄ dict⁹
andreas teneat ⁊ debeat in ⁊ sup partē bonorū p̄dictorū ad cū su-
pra p̄uentorū tenere ⁊ alimētare bonātam mulierē Jacobā eorū
dem fratrū matrē: ⁊ in oibus sibi necessarijs debite p̄uidere
tādū q̄ diu dicta Jacoba vitam duxerit in humanis. Itē cōue-
nerunt vt supradicti fratres q̄ quibet ipsorum deinceps soluat
⁊ soluere teneatur census talias ⁊ alia onera annua ad que bona
immobilia ad quēlibet ipsarū superius p̄dicta tenent ⁊ tenebun-
tur in futurum. ponant alia pacta put p̄tes cōueniunt. Si vō
vna pars bonorū rerū ⁊ iurū p̄dictorū tam mobiliū q̄ immobi-
liū ad quēlibet dictorum Joānis ⁊ andree fratrū supra in
dicta diuisione modo p̄missis peruenit p̄tinetes ⁊ ad iudica-
ra plus valer de p̄senti aut in futurū quādoq; plus valere po-
terit: q̄ alia vel cōuerso. totū illud pl⁹ valēs qd cūq; sit aut esse
poterit in futurū vnus eorūdem fratrū alteri ipsoz ⁊ eon-
uerso mutuo ⁊ vicissim p̄sentibus stipulātib⁹ solēnter ⁊ reci-
pientibus p se ⁊ suis heredib⁹ ⁊ successorib⁹ in futurū vniuersis
dedit donauit donatōe pura mera simpliciter rata manēt ⁊ irrevoc-
tabili inter viuos. Et si illud plus valens dimidiāt et cederet
iustī p̄ci siue vltra. Eōdēmodus dicti iohānes ⁊ andreas fratres
vnus eorū alteri ipsoz ⁊ cōuerso mutuo ⁊ vicissim p̄sentibus
stipulātib⁹ ⁊ recipiē. vt supra licētia auctoritatem ⁊ speciale
mādātum per se aut aliū loco sui quādoq; voluerint possideo-

nem seu quasi bonoru reru ⁊ iurium predictoru inter se superius
diuisoruz ⁊ ad quilibet ipsozum fratrum peruentorum ⁊ adiudi
carozum accipiendi corporalem ciuilem ⁊ naturalem: licentia cu
iuslibet eozndem fratrum aut cuiuscusq; alterius psona seu curie
minime petita requisita seu obtrata Et quousq; eandē possessio
ne quilibet dictoru fratru adept⁹ fuerit constituerit se interim
ipsi iohannes ⁊ andreas fratres vnus precario nomine alterius
⁊ conuerso bona predicta res ⁊ iura tenere ⁊ possidere seu qua
si se ⁊ suos pnominati iohannes ⁊ andreas fratres de parte bo
noru rerum ⁊ iurium predictoru ad alterutrum eozndem superius
puenta pertineat. ⁊ ad iudicata pactis tñ seu cōuentionibus su
perius cōtentis ⁊ expressatis cuiusq; ipsoz fratru ⁊ suis saluis et
illeis semp remanere viciissim diuertiētes vnus eozū ad alterum
ipsozum ⁊ conuerso mutuo ⁊ vicissim presentes stipulātes ⁊ re
cipientes vt supra per tactum manu suaru inuectiuit de eiusdē
pleno iure. Promittentes antedicti fratres sibi adinuicē mutuo
⁊ vicissim presentibus stipulātibz ⁊ recipiētibz vt supra qd di
cta bona res ⁊ iura ad quemlibet eozū superius pueruēta ⁊ adiudi
cata faciēt sibi inuicē habere tenere ⁊ quiete ac pacifice ppetuo
possidere. Et qd ab omni psona cōtradictēte molestare iniquitā
te seu perturbante aut ius aliquod in eiusdē bonis se habere pre
tendenē. dicti fratres se inuicē cōmunibus sumptibus defendent
⁊ amparabūt defendereq; ⁊ amparare pmiserūt tam in iudicio
q; extra. Et pro omni cōuentione totali vel particulari ⁊ pro ob
seruantia oim ⁊ singulozum premissoz ⁊ inferius expressarū dozū
ac expessarū inde fieri cōtingit. Prenominati iohannes ⁊ andreas
fratres ⁊ eozū quilibet gratis ter sua certa scientia: scz quilibet
eozundē fratrum pro bonis rebus ⁊ iuribus ad alterutrum ipso
rum et diuisione predicta superius puentis ⁊ ad iudicatis obli
gauerunt ⁊ pporbeauerunt ⁊ submiserunt vnus eozū penes altes
rum ipsozum ⁊ conuerso mutuo ⁊ vicissim presentes ⁊ vt supra
stipulātes ⁊ recipientes oia bona sua ⁊ cuiuscusq; eozum mobilia
⁊ immobilia pntia ⁊ futura viribus ⁊ cōpulsionibus curiarū dozū
minoz alesi parui sigilli regū mōris pssulani cōuersionū regia
rum nem. licet de privilegijs sui libertatibus dictarū cōuentioz
nō dicte partes nō existāt: cuiuscusq; alteri⁹ curie ecclesiastice
⁊ secularis pro excuriōe premissozū peligēde. Ita videlicet qd
si quicq; in futurū cōtingerit alicui dictoz fratrum litem questio
ne cōtrouerfiā seu debatū moueri sup bonis siue rebus ad eum
supra puentis ⁊ ad iudicatis per quasvis personas ⁊ quacq;
de causā in iudicio vel extra res illa de ⁊ sup qua huiusmodi lis
siue questio mota fuerit expess. cōmunibz procuratur ⁊ defendat
in iure. ⁊ si eā se siue res cūcui cōtingeret qd damni ⁊ interesse

inter eosdē fratres pariter sit cōde. Quāquidē cōuentionē ac bono
rum diuisionē ⁊ oia vniuersa ⁊ singula in pñti publico instro cō
tēta pnot sup⁹ ⁊ inferius sunt expressata supradicti iohannes ⁊
⁊ andreas fratres ⁊ eozū quilibet habēti. ratā gratā ⁊ firmā ratāq;
grata atq; firma eā ⁊ ea laudauerūt approbauerūt cōmologauē
rūt ratificauerūt ⁊ pfirmauerūt. pmittēt. se nihil fecisse aut dis
xisse in pñtiū: qd nihil dicēt seu faciēt in futurū. ppter qd pre
dicta oia ⁊ singula minoz ⁊ aliq; obtineat ppetui roboris firmita
tē vel qd cassari irritari annullari valeāt quomodolibz vel rescin
di. S; ita predicta oia ⁊ singula pnot supra scripta sunt rata gra
ta ⁊ firma semp hēc eaq; tenere attēdere ⁊ obseruare. ptraq; in
aliquo nūq; facere dicere seu venire de iure vel de facto p se nec
p aliquā aliā psonā iterpositā seu interponēdā alicui⁹ vel aliq;
arte ingenio seu cautela p solēne ⁊ validā stipulationē ⁊ sub obli
gatiōe pñcta dicti iohannes ⁊ andreas fratres sibi inuicē mutuo ⁊
vicissim stipulātibz ⁊ recipiēti. vt supra. pmiserūt. Et iurauerūt
ad ⁊ sup sancta dei euāgelia ab ipsis ⁊ eozū quolibet corporaliter
suis dextris manibz gratis tacta. Sub quoqdē iuramēto ⁊ sup
pñctis oibz ⁊ singulis renūciauerūt sepe dicti fratres gratis ⁊
scienter iuris ⁊ facti ignozantie: oisq; actiōis exceptiōis ⁊ deceptio
ni doli mali fraudis vis met⁹ erroris ⁊ i sacrū. pñctiōis indebitū
fine eā vel ex iniusta cā fori pñuilegio petitiōis libelli ⁊ oblatiōis
eiusdē serijs ⁊ inductijs qbuscūq; necnō exceptiōis nō se celebra
ti ⁊ initi⁹ actus ⁊ aliter fuisse dictū ⁊ cōuētū qd scriptis recitati
vel ecōtra. gñaliter oia ali⁹ iuri canonicoz ciuili nouoz veteri scri
pti pro ⁊ nō scripto diuino ⁊ humano pmulgato ⁊ pmulgādo vsui
ratiōis cōsuetudini pñuilegio ⁊ statuto. quo vel qd⁹ mediā. con
tra pñcta aut ex eis aliq; venire possent vel talid se iniurare dese
dere seu tueri. De qbus oibz ⁊ singulis supradictis qlibz dictoz
ioānis ⁊ andree fratru perijt sibi heri publicū instrumētū seu pu
blica instrumētaynū vel plura p me nota. publicū israscriptū qd
seu qua possit ⁊ valeat dictari ⁊c. Acta fuerūt h̄c. ¶ Et nota qd
multi alijs medijs ⁊ titulis qd titulo hereditario vel successio
nis pñt esse inter aliq; bona cōmuniā ⁊ indiuisa veluti ex cā societa
tis vel affrayamenti. super quibus possunt socij ad diuisiones
procedere et tunc oportebit aliter incipere instrumētū qd in pre
cedenti forma faciendū narratiuā de titulo siue causā cōmuni
onis dictozum bonozum cōmodo. talis et talis constituti per
sonaliter in presentia mei nota. ⁊c. Scientes et attestētes. vt dice
bant se habere et communiter pro indiuiso possidere omnia eoz
um bona tam mobilia q; immobilia et causā societatis olim in
ter eos inire siue cōiteratione affrayamenti inter ipsos olim fa
cti pnot constare asseruerūt instrumēto publico per talentū no

tarium in notam sumpto. igitur &c.

Sequitur de contractu donationis.

Circa hunc donatōis contractum videndum est primo quid sit donatio. Secundo quod duplex est. Tertio quod possit donare. Quarto cui donari possit. Quinto quod res donari possunt. Ad prima dico q donatio est a quedā mera liberalitas que nullo iure cogente nō est q conceditur. r dicitur quasi donodatio. Ad secundum dico q donatio nō est pūa pūa diuisione est duplex. quia alia est simplex. alia diffinitio ob causam. Simplex est cum nullo casu vel donator ad se reuer sumpta ē tū qd donauit. vel se daturum promissit siue fiat pure siue in die a do. 330. vel sub condicione. vel dicitur simplex id est sine plica hoc est nūquam po lo pacto vel retentione aut condicione adiectis. Qb causam dicitur i sua tur quando in ea aliquid interponitur vt fiat vel nō fiat. cuiusmo summa. di est donatio propter nuptias r causa mortis r similes. Quis C. de do. autem possit donare: quidā maior. xvj. annis compos mentis na. in pn. etiam sener non pūdus vel furiosus. Necis cui est interdicta vbi etia alienatio si autem aliqd crimen publicum capitale quis commisit vide diu serit r donec possit sententiam nulla est donatio. secus si ante fm sione do. aliquos. Item maritus vxori r contra donare non potest: sed nationū. hodie tener talis donatio si sit iurata fm iura canonica. Item r qd possit donat pater familias non silius. nisi habeat peculium castrensē sit donat. se vel quasi castrensē. Cui possit donari r quidem presenti et ab re ibidē. sē. nō r incognito amico vel amice etiam meretrici nisi fit m verfi. qd les ille qui donat. Itē donari pōt patris. r filio. nisi sit in po possit do testate patris donantis fm ius civile. sed vbi interuenit iuramentum forte valeret de iure canonico talis donatio facta per patrē suo filiofam. Aut etiam res donari possunt credo q omnes ille qui alias possunt alienari. Cum autem superius dixi q abesse donari potest intellige per nūcium vel per epistolam r in scri

Circa pūa sine scriptis. Sed quid dicimus de pluribus donatōis donatio bus que sunt quotidie absenti et solus notarius stipulari pōt ppter nū donatario abesse. vtrum valeant. credo q sic: quia notarius ip prias. vi supplet vicem donatari r stipulari pōt eo q potest vt dicitur hf. C. de pra in capitulo. ij. Item est notandum q donatio propter nū donat. an prias b proprie est illa quam facit maritus vxori in tractatu co nuptias rum matrimonii: que olim vocabatur ante nuptialis donatio. Sed quia quandoq etia post nuptias fiebat: ideo noua iura vō luerunt ea appellari propter nuptias siue ante nuptias siue post celebratur: quia hec donatio ob causam dicitur. ideo ad hoc vt valeat oportet q causa subseqatur vel precefferit: videlicet nuptie siue matrimonium. hodie vero donationes quas parentes faciunt suis liberis contemplatione matrimoniorum appellantur

tur propter nuptias: improprie tamen cum de illis iura nullam faciant mentionem q sic debeant nominari. tamē quia reuera a C. Nula nuptie sunt causa talium donatōis satis potest sustineri q ita lā faciant debeant nominari. Item est notandum q donatio in genere de mētionē. bet fieri p verba de presenti. Notarius tamen in suo instrument. immo fa to potest ponere verba de pterito vt in alijs contractibus dicitur ciunt mē cendo. talis dedit donauit &c. per verba autem de futuro non va tiones. vt leret donatio nisi precederet interrogatio: vt dabis mihi talem C. de do rem. responderet donator dabo. Item est notandum q in dona. na. aū m tionibus inter viuos notarij solent apponere in illa clausula. cō prias. l. cedens dictus. r. donator &c. hanc clausulam. r. donec r. confit. hna. r. ins tuit se iterum idē donator bona donata pccator nomine ipi r. t. si. de do donatarij tenere r possidere: sed frustra r nulliter hoc faciūt: qz na. s. ē r talis cōstitutio pccarij nō transfert possessionem bonor dona aliud ge torum in donatarum: qz est ipō iure nulla. Item est notandum q nū. vbi donatio ob causam proprie nō est donatio. nā donatio abhorret dī q doa causam. qz vbi est causa ibi nō est mera liberalitas. r p cōsequē na. q olim dicunt quidā q donatio ob causam nō reuocatur propter ingra dicebat tūdonem. quod tene menti.

Forma instrumenti donationis inter viuos r ppter nuptias. nūc dī p Al dei noie amen. Anno &c. Nouerint &c. q in pte pter nū sentia mei notarij publici r testium infrascripto prias. vt rum cristens r personaliter constitutus andreas notius sit philippi sciens r attendens vt dixit tractatum cōsonum fuisse de matrimonio deo pccio felicitet contra rei.

hendo inter simonem filium suum legitimum et naturalem ex vna parte et yfendem filiam d'artini de ponte et parte altera. quod qdem matrimonium dictus andreas gratū r acceptabile habet vt dixit tanq de sui voluntate r expresse cō sensu ipsoq procurante et tractante factum atqz procedens. Acs tendens etia cōsiderans pccatus andreas vt dixit dictum simo nem filium suum sibi retro lapsis temporibus q plurima varia r diuersa seruitia obsequia et grata beneficia fecisse r impendisse: se facereq r impendere non cessat. igitur dictus inq andreas motus et premisissz propter intantum amorē r singularem affec tionem quem r quam erga dictum simonem filium suum habet r gerit pout dicebat ac fauore r contemplatione dicti futuri ma trimonii sibi vt pmititur acceptabilis atqz grati: volēs eundē simonem in parte de pccatis seruitiis obsequiis r beneficiis re munerare: eidemqz rite ac legitime prouidere: vnde seu de qbus possit et valeat honeste viuere: et dicti sui matrimonii onera debite supportare: non inductus nō seductus vi dolo metu ver bis blandis aut alijs machinose circūuent? sed gratis liberali

ter ac sua spontanea voluntate: tunc mera liberalitate ad hec motus: ut dicitur. non erras neque deceptus in iure vel in facto suis sed de vtroque certioratus putat asseruit plenius et instructus bona fide et sine dolo pro se et suos heredes et in futuro successores quoscunque. Tenore huius veri et publici instrumenti in dato suo confecti firmiter perpetuo valituri. et vim insinuationis in se importantis dedit donavit tradidit seu quasi tradidit et concessit ac nunc penitus pro imperpetuum desamperavit titulo vere pure perfecte rate grante manenti. et irrevocabilibus donationibus que fit et fieri dicitur inter vivos et propter nuptias nullo iure: nullaque causa ingratitude aut alias quovismodo impossestum renovande: prenominato simoni filio suo tanquam bene merito ibidem presenti stipulanti solenniter et recipienti pro se et suis heredibus et successoribus in futuro universis: videlicet totam medietatem omnium universorum et singulorum bonorum rerum et iurium suorum mobilium et immobilium ac per se movens. presentium et futurorum quecumque qualiacunque quatenusque videlicet sunt vel consistant dicta bona res et iura ac quocunque nomine censentur seu valeant nuncupari. Cum omnibus eorum iuribus et pertinentiis bonis ac oneribus universis. Et hoc cum ac sub retentionibus pactis et conditionibus infrascriptis et sequens. Primo enim retinuit dictus andreas donator de pacto expresso solenni stipulatione validato fructus et usufructus dictorum bonorum rerum et iurium donatorum: et quod ipse andreas donator et possessor eius mortis Katherine vxoris sue casu quo supervenerit sint et remaneant usufructuarii gubernatores et liberi administratores bonorum predictorum superius donatorum tadium quadum ipsi andreas et Katherine et eorum alter vitam duxerint in humanis. onere tamen matrimonii futuri dicti simonis eorum filii interim debite supportato. Item retinuit et conditionem apposuit prefatus andreas donator de pacto expresso solenni stipulatione validato quod dicti simon eius filius teneat et debeat modo et deinceps morari et residere personale ac continuu facere insimul cum eodem andrea eius patre: vnam larem et domicilium fouendo vnam panem vnum vinum alia victualia necessaria simul et equaliter edendo bibendo. sitque et esse teneat dicto andree patri suo bonus humilis servitibilis et obediens in obsequio legitimo ipsiusque onerare et debita obsequia ac servitia eidem impendere et prestare tanquam bonus et verus filius erga suos parentes facere et se habere teneatur et debet. Item plus retinuit et conditionem apposuit dictus andreas donator de pacto expresso post superius: quod casu quo dictus simon in futuro quicunque a domo et societate prefati Andree patris sui recederet causa alibi morandi et suam mansionem facienda dicto casu prefens donatio sit et esse debeat nunc pro tunc cassa irrita et pro non facta

habeatur. Ponatur alia pacta et retentiones si et prout donator voluerit et partes convenierint. Super quaquid medietate bonorum rerum et iurium predictorum per dictum andream philippum prenominato simoni filio suo superius donata idem andreas donator fecit et constituit dictum simonem filium et donatarium suum presentem stipulantem et recipientem et supra verum dominum et procuratorem legitimum et in rebus suis propriis legitime constitutum. Ita quod amodo et deinceps ipse simon possit et valeat pro dicta medietate bonorum rerum et iurium supra donatorum in quocunque iudicio et extra directe et vtiliter agere et experiri recipere et componere transigere compromittere pacifice et concordare pertere et erigere recipere et quitare. Et cetera omnia universa et singula facere dicere procurare et exercere que quilibet verus dominus et procurator legitimus ac iustus possessor de rebus suis propriis in eisdem legitime constitutus facere dicere procurare et exercere potest et debet. Et qui ipsemet andreas donator ante hanc presentem donationem facere dicere procurare et exercere poterat et potuisset concedens prenominatus andreas philippus donator super dicto simoni filio et donatario suo presenti stipulanti et recipienti ut supra licentiam auctoritatem et speciale mandatum per se aut alium loco sui quandoque voluerit possessiones seu quasi dicte medietatis bonorum rerum et iurium superius donatorum accipiedi corporale civile et naturale: licentia dicti andree donatoris aut cuiuscunque alterius persone seu curie minime petita requisita seu obtenta et quousque eadem possessionem dictis simon adeptus fuerit constituit se interim idem andreas donator dictam medietatem bonorum rerum et iurium donatam nomine dicti simonis filii et donarii sui tenere et possidere seu quasi. Unde se prenominatus andreas philippus donator de dicta medietate bonorum rerum et iurium per ipsum dicto simoni filio suo superius donata retentionibus tamen pactis et conditionibus predictis et supra expressis sibi dicto andree donatori et suis semper salvis remanens. diuertiens dictum simonem filium et donatarium suum presentem stipulantem et recip. ut supra per tactu manuum suarum et dicti simonis inuestiuit de eadem pleno iure. Quaquid donationem et omnia universa et singula in presenti publico instrumento contenta prout superius et inferius sunt expressa prefatus andreas donator habens ratam gratam et firmam ratam gratam et firmam eam et ea laudavit approbavit emologavit ratificavit et confirmavit. promittens se nihil recitisse aut distulisse in preteritis et quod nihil dicet seu faciet in futurum: propter quod predicta omnia et singula minorem in aliquo obtineant vel habere debeant perpetui roboris firmitate: vel quod cassari irritari annullari valeant quos

modolibet vel rescindi. sed ita predicta omnia et singula prout supra scripta sunt rata grata et firma semper habere eaq; tenere seu adredere et obseruare: contraq; in aliquo nunq; facere dicere seu venire de iure vel de facto per se nec per aliquā aliam personam interpositam seu interponendam aliuscuius vel aliquorū arte ingenio seu cautela per solēnem et validā stipulationē et sub obligatione omnium bonorū suorū mobiliū et immobiliū presentū et futurorū dictus andreas donator pmisit antedicto simoni filio et donatario suo vt supra stipulanti et recipiēti. Et iurauit ad et super sancta dei euāgelia ad eodē corporaliter manu sua dextra gratis tacta. Sub quo quidē iuramento et super predictis oib; et singulis renūciavit sepe dict; andreas donator gratis et scienter iuris et facti ignorans. omnis actioni et exceptioni et deceptiōi doli mali fraudis vis met; erroris et in factū cōditioni indebiti sine causa vel ex iniusta causa: fori priuilegio petitioni libelli et oblationi eiusdē feris et in iudicio quibuscūq; iuris diceñ. donationem excedēti. summā quingentorū aureorū factam absq; inuentione iudicis siue p̄dictis nō valere. Et iuri diceñ. donator nem ppter ingratitudinē inopiā seu emergentē necessitatē ac propter noue fobolis susceptionē^a reuocari et infringi possē: ac iuri diceñ. que cōtra leges sūt pro infectis haberi placet. Et generaliter omni alij iuri canonico et ciuili nouo et veteri scripto et non scripto quo vel quib; mediā. cōtra predicta aut ex eis aliā qua venire possēt vel in aliquo se iuuare defendere seu tueri. De quibus omnibus et singulis supradictis dictus simō donatarius petijt et dictus andreas donator sibi fieri concessit publicum instrumentum seu publica instrumenta vnum vel plura per me notarium publicum infra scriptum quod seu que possint et valeant dictari et c. Acta fuerunt hec et c.

¶ Forma instrumenti donationis facte ex franco.

In dei nomine amē. Anno rc. Nouerint rc. q; in presentia mei notarij publici et testiu infra scriptorum essentēs et psonaliter constituti petrus argēti et iacoba coniuges sciētēs et attendētes prout dicebāt se fore in senili etate constitutos viribus corporis cōfractos et destitutos nullorūq; habere liberos neq; in futurum sperantes habere: ita regimini bonorū suorum ac sustentationi sue vite cōmode vacare et intedere nō posse. Agitur cōfidentes ad plenū de industria sagacitate et bona amicitia laurētij de orzto. nō induci et nō errantes et c. certi et c. ambo simul et quilibet eorūdem. si dicta iacoba de et cū voluntate licet. et auctoritate dicti petri mariti sui presentis licentiāq; et auctoritatē eidē iacobe quo ad oia et singula infra scripta peragēda datis et cōcedens

tis prout ita dictus petrus in presentia mei notarij publici et testiu infra scriptorū asseruit fore verū: bona fide et sine dolo per se et suos hered. et in futurū successores quoscūq;. Lenore huius veri et publici instrumenti mādato suo cōfecti causa ingratitudinis aut alias quouis modo imposterū reuocadē: p̄nominato laurētio de orzto ibidem presentis stipulanti solēniter et recipiēti. pzo se et suis heredibus et successoribus in futurum vniuersis vis delictis de presenti totam medietatem omnium vniuersorū et singulorū bonorū rerū et iurū suorum et cuiuslibet ipsorum mobilium immobilium ac per se mouentū presentū et futurorum et aliam eorūdem bonorum rerū et iurium medietatem post dies suos dictorum petri et iacobe coniugum quicūq; qualiacūq; et c. cum omnibus eorū iuribus et c. Et hoc cum hac sub retentionibus pactis et conditionibus infra scriptis et sequētib;.

Primo enim retinuerunt p̄fati petrus et iacoba coniuges donatores et quilibet eorū et retinuit de pacto exp̄presso solēni stipulatione validato omnes fructus et vsufructus dictorum bonorum donatorū. et q; ipsi et vnus post alterius mortem superuiuens sint et remaneant vsufructuarij gubernatores et liberi administratores dictorum bonorum: rādū q; diu vitam duxerint in humanis: onere tamē matrimonij futuri dicti laurētij donatarij interim debite supportato. Itē retinuerunt et conditionem apposuerūt dicti coniuges donatores de pacto exp̄presso vt supra q; dictus laurētius teneatur et debeat in domo et bonis dictorum coniugum ducere et accipere vxorem ad beneplacitum et voluntatē eorūdem coniugum donatorū et ipsius laurētij ac aliorū amī eorū suorum. Et deinde cum eisdem donatoribus infirmul morari et manitionem ac residentiam personalem et continuam facere in vna et eadem domo. vnum larem et domicilium fouendo et c. Itē retinuerūt et conditionem apposuerunt p̄fati petrus et iacoba donatores de pacto exp̄presso vsu supra q; dictus laurētius teneatur et debeat de bonis suis proprijs appoztare et immittere ad domū et in bonis dictorum coniugum donatorū summā centum librarum turoñ. scilicet de presenti quinquaginta libras turonē. Et ab hodie in vnum annum postime futuris alias quinquaginta libras turonē. Quasquidē ceterum libras turonē. dicti petrus et iacoba coniuges eidē laurētio dū et quillas appoztare perit recognoscere teneatur et pzo illis saluis existētib; et redēsi.

dicto laurentio vel suis in omnem eventum siue casum restitutionis omnia eorum bona efficaciter obligare cum publico instrumento de bitis clausulis roborato. Item plus retinuerunt et conditionem apposuerunt dicti coniuges donatores de pacto expresse ut supra dicti in iudicio qd casu quo in futurum quandoque dictus laurentius de domo nuari. et focierat dictorum coniugum donatorum sine causa rationabiliter contra eundem coniugum voluntatem recederet et eos dimitteret h. C. de causa alibi morandi. et mansionem suam siue domicilium facienda. qd dona. l. presens donatio nunc. p. tunc fit et esse debeat casus nulla et irrita pe. pro. ac pro non facta habeatur. quo casu dictus laurentius recuperare fines. res possit et valeat dictas centus libras turo. et bona sua si plus. Sunt tñ sic apponata per similes solutiones per quas apponatauit. Quis certi casus retinuerunt plus prefati coniuges donatores qd ipsi et eorum quis sus in qd qd possint et valeant de super dictis bonis suis in fine dicti suos bus do. rum aut alis quandoque voluerint accipere et testari. p. animas natio et bus suis moderare iuxta fm facultatem dictorum donorum. Por ultra qñ nantur alia pacta siue retentiones put partes contrabehi. conue geros au nerint. Super qbusquid bonis reb? et iuribus predictis per di reos vñ cros petrum et iacobam coniuges prefato laurentio superius do let sine i. natis dicti coniuges donatores fecerunt et constituerunt eundem annuatio. laurentium presentem et ut supra stipulati. et recipientem verum do ne. vt. C. minum. et. vt in precedenti. forma mutatis mutandis vsqz ad fine. de dona. De qb? et. Acta fuerunt hec. et. Et nota qd vbi donatio siue bo li. p. e. i. gl. na donata excedunt summam seu valorē quingentorum aureorum sup. vdo ad hoc vt firma et valida fit debet per donatorem competere. iudi ad refe. ci infirmari. et per iudicem decretari cum cause cognitione. vñ r tionem. autem possit per partes contrabehi. tali infirmationi renunciari ita qd donatio nihilominus valeat credere qd non licet contrariis communiter videretur. Ites nota qd pluribus alijs modis possunt fieri donationes tam simplices qd alie quarum omnium formas ponere esset nimis pluri. Sed illas notari et precedere. et alias per seipsos inquirant.

Sequitur de contractu dotis.

Circa hunc contractum videndum est primo quid sit dos. Ites qualiter diuiditur dos. Item quis constituit dotem. Item in quibus rebus constituitur. Est autem dos qd a muliere vel eius patre marito vel eius patre propter onera matrimonii datur ut perpetuo sit pe nes cum id est qd iuratur matrimonium nisi maritus vergat ad auctoritatem inopias. et dicitur dos ferna. i. donatio que propter matrimonium conceditur et sine eo non potest esse. quemadmodum alie res dicuntur parafernales que ad mulierem iuxta dotem inferuntur in domus

vir. a para grece est iuxta latine et ferna qd est dos. Diuiditur autem dos qd alia est profecticia. alia aduenticia. Profecticia est illa que a patre et tanq a patre vel ab aucto paterno vel proauo p secta est. Alie autem dotes que non proficiuntur a parente et tanq a parente dicuntur aduenticia. Constituitur vero dos aliquando et voluntate. aliquando et necessitate. Et voluntate vt ab ipsa muliere nota suo vel ab alio eius nomine. Et necessitate autem constituitur dos a patre vel ab aucto paterno. Sed non a matre nisi esset bere tica. vnde dotare filiam est officium paternum. In quibus reb? pot dos constitui. dicas qd in oib? reb? siue mobilibus siue immobilib? corporalibus vel incorporealibus. et sicut in pecunia numerata. Ites est notanda qd dos solet duobus modis constitui. vno modo ipsi filie et ad opus eiusdem duntaxat. Alio modo eidem filie et liberis suis a Res nascituris. vnde in primo casu si decedat filia cum aut fine liberis dit ad eñ viuente patre dos si fit. pfecta a patre reddit ad eius. alios. De b. h. In secundo vero casu quando scilicet constituitur etiam in fauorem lib. C. sol. ma berorum si super sint liberi dos remanet penes ipsos. Et ideo non tri. et que tarius debet petere a paribus qualiter volunt dotem constitui ad. dos an filie tantum vel ipsi filie et filijs eius. Et in quo conuenerint par perat. l. dos a patre. vbi approbatur.

Forma instrumenti constitutionis dotis in pecunia.

In dei nomine amen. Anno. et. Nouerint. et. qd cum tur op. fuisset tractatum de matrimonio deo precio felici martini ter contrahendum inter laurentium filium andree pbi tñ qd eor lippii et vna parte. Et vsend. filiam martini de pon. q. i. etia te et parte altera. hinc siquidem fuit et est qd bac die tñ libe pñti superius in principio hui? veri et publici instrumenti anno. ris dos rata prefatus martinus de ponte sciens et attendens vt dixit qd ex pfecta a antiqua laudabili ac approbata consuetudine diutius obseruata pte reas mulieribus que in matrimonium collocantur certa et competens nec apud dos daret assignari dñz vt matrimonij onera inde valeant facili? liberis suppositari: bona fide et sine dolo per se suos beredes et in futuro filie sue. successores quoscunq. Lenore huius veri et publici instrum. madaa to suo confecti firmiter perpetuo valituri ac in presentia meli noz taru publici et testium infra scriptoru dedit constituit et assigna uit in dotem et pro dote noies et ex causa dotis dicto laurentio ge nero suo presenti stipulanti soleniter et recipienti. vna secum dñz eta vsend. vxore sua futura et p ipsa ac suis futuris liberis: videli cet quadraginta libras turo. et vltra hoc vestes nuptiales eiusdem vsend. de bonis et competet. pannis vsqz ad summam seu valo rem viginti libraru turo. Quia quidem dicto ficut premitur per dictu martinum dicto laurentio constituta et assignata idem mar i iij

tinus constituens pmisit & conuenit p̄sato laurentio genero suo fu-
turo p̄siti & vt supra stipulanti & recipienti soluere & satisfacere in
pace sine questione seu lite aut contradictione quacūq; p̄ termi-
nos & solutioes sequenti. Scilicet illa die qua dictū matrimoniu
solēnsabit in facie sancte matris ecclesie inter dictos laurentiū
& p̄sensem dictas vestes nuptiales ad valorem predictum et in
pecunia decem libras turoſi. & ab illa die in vnum annum. extunc
protime futurum quinq; libras turoſi. & deinde de anno in annum
in simili die annis reuoluitis quinq; librarum turoſi. tandiu dic-
tas annuas solutiones cōtinuando quousq; tota dos p̄dicta fue-
rit summa quadraginta librarū turoſi. fuerit p̄ dictum martinum
eidem laurentio seu dicte p̄senti eius vrozī future vel suis plene
& integraliter persoluta & satisfacta. si v̄o dictū laurentiū seu di-
ctam p̄sensem vrozem suam futuram aut suos aliquas expensas
dama vel interesse facere pati aut sustinere contingeret in pe-
tendo exigendo dictam dotem vel ob moram & retardatione so-
lutionem eiusdem dicti scilicet litteras impetrando nuncium vel nun-
cios mittendo aut in salarijs & scripturis p̄curatorum aduocato-
rum seruicij. notarioꝝ aut alias quouis modo culpa mora seu de-
fectu eiusdem martini conscientis vel suoz in iudicio siue extra.
omnes illas expens. & omnia illa dāna & interesse supradicta? mar-
tinus constituens pmisit & conuenit dicto laurentio genero suo
futuro p̄senti stipulanti & recipienti vt supra soluere reficere
emendare integraliter refarcire & de illis ac eoz quāritatibus
ipsi laurentio & suis credere suo solo simpliciter verbo siue iuramen-
to testibus aut alio quocūq; genere p̄bationis. Fuit tamen actū
& conuentum inter dictas partes de p̄bato exp̄sso solēni stipu-
latione validato q̄ eo casu quo in futurum predictę annuę solū-
tiones dicte dotis non peterentur in terminis supradictis. & ita
vna due vel plures dictarum solutionū fuerēt siue p̄terirent &
non soluerentur q̄ dicto casu ipse solutiones non possint nec de-
beant duplicari triplicari seu accumulari sed pro non fluxis siue
p̄teritis habeantur & haberi debeant. pro quibus omnibus &
singulis supradictis firmissime tenendis complendis solvendis &
inviolabiliter obseruandis p̄nominatus martinus constituens
obligauit p̄p̄t̄b̄cauit et submisit penes dictum laurentiū ge-
nerum suum futurum p̄sentem & vt supra stipulante & recipienti.
omnia bona sua mobilia & immobilia p̄sentia & futura viribus
& compulsionibus cuiuslibet curie ecclesiastice & secularis p̄ ex-
ecutione p̄missorum p̄cedende. Quāquidem dotis constitu-
tionem & assignationem et omnia vniuersa & singula in p̄senti
publico instrumento contenta prout superius et inferius sunt ex-
pressas p̄fectas martinus constituens habens ratam gratam

& firmam rataq; grata atq; firma eam & ea laudauit approbauit
emologauit ratificauit & confirmauit. Promittens se nibil scisse
aut dixisse in p̄teritum & q̄ nibil diceret seu faceret in futurum pro
pter quod predicta omnia et singula minorem in aliquo obſta-
neant vel habere debeant p̄petui robore firmitate. vel q̄ cassari
irritari annullari valeant quomodolibet vel rescindi. Sed ita
predicta omnia & singula prout scripta sunt rata grata et firma
semper habere eaq; tenere attendere & obseruare. Contraq; in
aliquo nunq; facere dicere seu venire de iure vel de facto per se
nec per aliquam aliam personam interpositam seu interponen-
dam alius vel aliquorum arte ingenio seu cautela per solēni-
tem & validam stipulationem & sub obligatione predicta p̄fatas
tus martinus constituens promisit dicto laurentio genero suo fu-
turo p̄senti stipulanti & recipienti vt supra & iurauit ad & super
sancta dei euāgelia ab eodem corporaliter manu sua dextra gra-
tis tacta. sub quoquidem iuramento & super predictis omnibus
& singulis renunciauit sepe dictus martinus constituens gratis
et scienter iuris et facti ignorantie omniq; factioni & ceptioni
& ceptioni doli mali fraudis vis metus erroris & in factum. cō-
ditioni indebiti sine causa vel ex iniusta causa. fori p̄uilegio pe-
titioni libelli & oblationi eiusdem decem & viginti dierum indu-
cis seruicijq; messium & vindemiarum. et omni alijs dilationi tem-
poris. Et generaliter omni alijs iuri canonico et civili nouo et ve-
teri scripto & non scripto diuino & humano quo vel quibus mor-
dian. cōtra predicta aut ex eis aliqua venire possent. vel in aliquo
se iurare defendere seu tueri. Et dictus laurentius de et cum vo-
luntate licet. & auctoritate dicti andree patris sui ibidem p̄es-
sentis licentiamq; & auctoritatem eidem laurentio filio suo quo
ad omnia et singula infrascripta peragenda dantis & concedē.
prout ita dictus andreas pater in p̄sentia mei notarij publici
et testium infrascriptorum asseruit fore verum. dictam dotis con-
stitutionem per dictum martinum focerum suum futurum sibi
superius factam gratis recipiens et acceptans bona fide et sine
dolo per se suos heredes & in futurum successores quoscūq; pro-
misi et conuenit supradicto martino focero suo futuro p̄sen-
ti pro se et suis heredibus & successoribus in futurū vniuersis sti-
pulantī et recipienti: se dicto martino recognoscere omne id
et quicquid ex dote predicta recipiet et habebit recognitionē
q; et recognitiones vnam vel plures facere totiens quotiens
fuerit requisitus. pro quaquidem dote saltem pro his que ex
eadem recipiet salua existente reddendāq; et restituenda su-
pradictę p̄senti aut illi vel illis cui seu quibus ius aut casus
dederit in futurum in omnem casum seu euentum restitutionis
i iij

qd deus auertat p tales & similes solutiones p quas ipsam dotē receperit. Et vestibus nuptialibus talibus quales essent tempore restitutionis dictus laurētius obligauit ypothecauit & subini fit penes dictā yfendē suā futurāz absenti ac notariū publicum infrascriptum vt r tāq cōem & publicā psonā p̄sentē sitū pulatē solēnter & recipiētē noie vice & ad opus eiusdē yfendē ac oim & singulor alior quoz interesset intererit aut interesse poterit quomodolibet in futurum omnia bona sua mobilia & im mobilia p̄ntia & futura viribus & cōpulsionibus cuiuslibet curie ecclesiasticę & secularis p executione pmissorū p̄zeligende. Et ita vt pmissus esset tenere cōplere atterdere & obseruare. Et itaqz in aliquo nūq̄ facere dicere seu venire de iure vel de facto per se nec p aliū aliqua rōne siue causa p solēnem & validam stipulationē nec sub obligatione p̄dicta dictus laurētius pmissit & iurauit adz sup sancta dei euāgelia ab eodē corporaliter manu sua dextra gratis tacta. Itē enōciās inde sup p̄dictis oibus & singulis & specialiter sub dicto iuramētō iuris & facti ignorāz. omniqz actioni & exceptioni doli mali merus & in factum cōditioni indebiti sine causa vel et iniusta causa fori p̄uilegio. petitioni & oblationi libelli. decē & viginti diēz inducēz ferisqz messum & vindemiārum & omni aliā dilationi t̄pis & ceteris iuris & facti auxilijs beneficijs & remedijs quibus mediāz. cōtra p̄dicta venire possent aut in aliquo se iuuare defendere seu tueri. De quibus omnibus & singulis supradictis quelibet pars petūz sibi fieri publicum instrumentum seu publica instrumenta vnum vel plura per menotarium publicum infrascriptum quod seu que possint & valeat dictari &c. Acta fuerunt hec &c.

¶ Forma constitutionis dotis in rebus siue bonis mobilibus & immobilibus.

In dei nomine amē. Anno &c. Nouerint &c. qd dudū matrimonium fuisse p verba de p̄senti cōtractū: & deinde in facie sancte matris ecclesie copulatū & solēnsatum inter laurētium filiū andree philippi et vna parte: yfendē filiā martini de ponte ex pre altera: hinc siquidē fuit & est qd hac die p̄nti superius in principio huiusverbi & publici instr̄i annotata dictus martinus scies & atredēs vt dicit qd ex antiqua laudabili & approbata cōsuetudine diuini obseruata mulieribz q̄ in matrimonio collocātur certa & cōpetēs dos dari & assignari dz vt matrimonio nō onera inde valeat facili supportari. Agis bona fide & sine dolo p se & suos hered. & in futurū successe. quoscūqz. Lenore &c. de dit constituit & assignauit in dotē & p dotē noieqz & ex causa dotis dicto laurentio genero suo ibidē p̄nti stipulanti solēnter & recipiēti vna secū dicta yfendē vtore suaz: p eadē ac ad op̄ ipsi vi

delicet talē domū sitā in tali carreria cōfrosi. &c. Itē quādam vineam sitā in tali territorio cōfrosi. &c. Itē quēdā campus situm &c. Itē plus omnia bona mobilia & domus v̄filiā infra domū p̄dictā de p̄nti cōfrosiā. Itē plus pō vestibus nuptialibus dicte yfendē vnā vestē siue opelandam p̄nti francie de melinis duplicatam siue foderatā de pellibus albis agniculor: vō catis vulgariter abuozions. Itē plus quādam aliā vestē siue gonellam panni rubei de parpiniano. Itē vnā zonam de serico munitam de argēto deaurato vsqz ad summasqz vā valorē de cem libraz turoz. Quāquidē dotē p dictum Martinū de ponte prefato laurentio genero suo modo p̄missio cōstitutā & assignatā idē martinus cōstituens pmissit cōuenit dicto laurētio p̄sentī vt sup̄ stipulatū & recipiēti soluere & satisfaccere traderetqz ac deliberare in pace & sine questione seu lite aut contradicitione quacūqz in modum qui sequitur infrascriptum: videlicet dictas vestes nuptiales & dictā zonam ac bona mobilia & domus v̄filiā p̄dicta de die in diem ad dictū Laurentiū volūtatē & simplicem requisitionē quā volūtatē voluit dictus Martinus pro termino solutōis haberi. vna cum et p̄ss. omnibus damnis & interesse p dictum Laurentium aut suos fieri contingentibus: quouis modo in petēdo & exigendo dictas vestes & zonam & bona mobilia vel ob moram & retardationem solutionis earūdem. Et cōcedēs nihilominus supradictus Martinus cōstituens dicto Laurentio genero suo p̄senti stipulanti & recipiēti: vt sup̄a licentiam auctoritatē & speciale mādaturā per se aut aliū loco sui quādoquē voluerit possessionem seu quasi domus vineę & campi p̄dictozum & superius cōfrosi. & in dotem constitutozū accipiendi corporalem licē. eiusdē cōstitutis aut alterius cuiuscūqz p̄sone seu curie minime petita requisita seu obtrata. Et quouisqz eādē possessionem dictus Laurentius adeptus fuerit constituit se interim dictus Martinus cōstituens p̄dictos totum vineam & campum nomine pecario eiusdē laurētii tenere & possidere seu quasi. Inde se p̄nominans Martinus constituens de dictis domo vinea & campo p̄cōfrosi. & in dotem cōstitutum diuētiēs dictum Laurentiū p̄ntem stipul. & recipiēti. vt supra tāq̄ maritum p tactum manu suāz & ipsius laurētii inuestiuit de eisdē: super quibuscūqz bonis & rebus dotalibus p̄dictis per dictum Martinum dicto Laurentio nomine & ad opus dicte yfendē vtoris sue in dotem superius constitutis & assignatis dictus Martinus constitūens fecit & constituit eadē Laurentium p̄sentem: vt sup̄a stipul. & recipiēti. verum dñm & procuratorem legitimum vt maritum in rebus suis dotalibus legitime constitutum: ita qd amodo & deinceps dictus Laurenti

possit et valeat pro dictis bonis et rebus dotalibus in quocūq; iudicio et extra directe et vtiliter agere et perire et recipere et cōponere transigere compromittere pacisci et concordare et cetera omnia vniuersa et singula facere dicere procurare et exercere q̄ quilibet verus dominus et procurator legitimus ac maritus de rebus suis dotalibus in eisdem legitime constitutus facere dicere procurare et exercere potest et debet. Et que ipsemet Martinus constituit ante hāc presentem dotis constitutionem facere dicere procurare et exercere poterat et potuisset. Promittens prefatus Martinus constituit dicto Laurentio presenti stipulanti et recipienti. vt supra q̄ bona dotalia predicta faciet eisdem Laurentio et p̄senti coniugis suis imperpetuum successibus habere tenere et quiete ac pacifice perpetuo possidere. Et q̄ ab omni persona cōtradicti. molestari. inquietante seu perturbante aut ius aliquod in eisdem bonis et rebus se habere pretendenti. dictos Laurentium et p̄senti coniuges suos defendet et amparabit defendere et amparare promisit in iudicio et extra iudicium suis et suorum dicti Martini constituti. propriis sumptibus et expensis. Pro quibus omnibus vniuersis et singulis supradictis firmius tenendis complendis soluendis et inuolabiliter obseruandis prenominatus Martinus constitutus obligauit p̄porbecauit et submisit penes dictum Laurentium generum suum presentem et vt supra stipulantem et recipientem omnia bona sua mobilia et immobilia presentia et futura viribus et compulsionibus cuiuslibet curie ecclesiastice et secularis pro executione premissorum preeligende. Quāquidem dotis constitutionem et assignationem et omnia vniuersa et singula in presenti publico instrumento contenta prout superius et inferius sunt expressata prefatus Martinus constitutus habens ratam gratam et firmam ratam gratam et firmam et ea laudauit approbauit emolgauit ratificauit et confirmauit. Promittens se nihil scisse aut dixisse in preteritum et q̄ nihil dicet seu faciet in futurum propter qd̄ predicta omnia et singula minorem in aliquo obtineant vel habere debeant perpetui roboris firmitatem vel q̄ rassiari irritari annullari valeant quomodolibet vel rescindi. Sed ita predicta omnia et singula prout supra scripta sunt rata gratam et firma semper habere eaq; tenere attendere et obseruare contraq; in aliquo nunq̄ facere dicere seu venire de iure vel de facto per se nec per aliquam aliam personā interpositam seu interponendam alicuius vel aliquorum arte ingenio seu cautela per solennem et validam stipulationem. et sub obligatione predicta dictus Martinus constitutus promisit prefato Laurentio vt supra stipulanti et recipienti. Et iurauit ad et super sancta dei euangelia ab eodem Martino constituti. corporaliter

manu sua dextra gratis tacta. Sub quoquidem iuramento et su per predictis omnibus et singulis renunciauit sepe dictus Martinus constituens gratis et scienter iuris et facti ignorantia. omniq; actioni exceptioni et deceptioni. boli mali fraudis. vis. metus. erroris et in factis. Conditioni indebiti sine causa vel et iniusta causa. fori p̄uilegio. petitioni libelli et oblationi eiusdem decē et viginti dierum inducibus ferisq; messium et vindemiarum: omni alij dilationi temporis. Et generaliter omni alij iuri canonico et civili nouo et veteri scripto et non scripto diuino et humano promulgato et promulgando vsu rationi consuetudini p̄uilegio et statuto: quo vel quibus mediā. cōtra predicta aut et eis aliqua venire posset vel in aliquo se iuuare defendere seu tueri. Et dictus Laurentius de et cum voluntate licet. et auctoritate supradicti andree philippi patris sui ibide presentis licetiamq; et auctoritatem dicto Laurentio filio suo quo ad omnia et singula infra scripta peragēda dantis et concedētis prout ita dictus Andreas in p̄sentia mei notarii publici et testium infra scriptorum asseruit fore verum dictam dotis constitutionem p̄ dicto Martinus focerū suū sibi superius noie et ad opus dicte p̄sendis vrozis sue factā gratis recipies et acceptās bona fide et sine dolo per se et suos heredes et in futurū successores quoscūq; p̄misit et conuenit prefato Martino p̄senti stipulanti. sollemniter et recipies. pro se et suis heredibus et successorib; in futurū vniuersis: se dicto Martino recognoscere omne id et quequid ex dote p̄dicta recipiet et habebit recognitioneq; et recognitiones vnā aut plures facere toties quoties fuerit requisitus. Pro quibus et p̄ his q̄ et bonis dotalibus p̄dictis recipiet saluis existētiis reddēdisq; et restitūdis dicte p̄senti aut illi vel illis: cui seu quibus ius aut casus dederit in futurum in omne casum seu euentum restitutionis qd̄ deus auertat prenominatus Laurentius obligauit p̄porbecauit et submisit penes dictā p̄senti vrozē suam lz absc̄. ac me notariū publicū infra scriptū vt et rāq̄ cōmunē et publicā p̄sonā p̄tem stipulantem sollemniter et recipies. noie vice et ad op̄ dicte p̄sendis omniūq; singulorū aliorū quoz interest intererit aut interesse pōt seu poterit quomodolibet in futurum: omnia bona sua mobilia et immobilia p̄ficia et futura viribus et cōpulsionibus cuiuslibet curie ecclesiastice et secularis p̄ executione p̄missorū p̄eligēde. Et ita vt p̄missum est tenere complere attēdere et obseruare. contraq; in aliquo nunq̄ facere dicere seu venire de iure vel de facto per se nec per alium aliqua ratione siue causa per solennem et validam stipulationem et sub obligatione predicta dictus Laurentius promisit et iurauit ad et super sancta dei euangelia ab eodem corporaliter manu sua dextra gratis tacta. Renunciāns inde su

per predictis omnibus et singulis et specialiter sub dicto iuramento iurati et facti ignoranti omnibus actioni deceptioni et exce-
ptioni doli mali meriti et in factu et doli et debiti fine causa vel
et in illa causa fore privilegio petitioni et oblationi libelli et
et deinde inducitur heres messius et vendemiarum et alij dilatori
temporis. Et ceteris iuratis et facti auxilij beneficiis et remediis
quibus mediis contra predicta venire possit aut in aliquo se iu-
rare defendere fore iuri de quibus iobus et singulis supra dictis
quolibet pars petiti sibi fieri publicum instrumentum fore publica
instrumenta vnu vel plura per me notarium publicum infrascriptum
seu que possint et valeant dictari et. Acta fuerunt hoc et. Et nota
et propter formas predictas possunt et consequenter doctores mul-
tis alijs modis constitui quas omnes hic adducere fore nimis
prolixi. vñ aliquando mulier vel filia maritata possit esse si patre
non habet cum consilio suorum amicorum per se in dote constituit suo futuro
marito dote alij sibi cum primo marito alij si mariti habuerit con-
stitutum vel si puella sit nec alias fuerit maritata oia bona res et
iura sua hoc modo constituta personaliter talis filia talis quodam
in presentia mei notarii et maior et renuncians et. Sciens et at
tendens prout dicti matrimonij fuisse perloquutum et tractatum
inter ipsam et vna parte et talem et parte altera: igitur non indu-
cta et cum consilio talis et talis consanguineorum et amicorum
suorum ibidem presentium et. dedit constituit et assignauit in
dotem pro dote et nomine dotis dicto tali marito suo futuro ibi
de pñti stipulanti et. vna secum ipsa tali et per ea eius nomine
vel delicti omnia bona res et iura sua et. Sup quibus ipsum fecit
et constituit verum dominum et procuratorem legitimum vñ et tanq-
maritum in rebus suis dotalibus legitime constitutum ita et con-
grato et sollemnitate inter eos dicto matrimonio in facie sancte
matris ecclesie predicti talis possit et valeat dicta bona dotalia
petere et erigere recipere et recuperare ac de illis qñtasti et qñtatis
qñb? pertinuerit facere transigere componittere et ac in iudi-
cio et extra directe et vltiter agere et. cōcedens et. inuestiens et.
Cetera suppleat peritia et discretio notarii heres rebellionis.
Item est notandum qd interdum aliqui et amicis filie sue mulie-
ris nubende donant eadem in augmentum sui dotis certam pec-
cunie quantitatem vel vestes vel domum aut aliud predium et hoc
potest poni in eodem instrumento dotali ante illam clausulam.
dictus laurentius dicam dotis constitutionem acceptionis et.
Et pñt scribere notarius et ibi existens petrus bartholomei
patruus dicte vñdendi fauore et contemplatione dicti sui futuri
matrimonij et ob precordialem amore quem erga dictam vñdendi
habet et gerit vt dicebat bona fide per se et suos et. dedit dona-

nit et assignauit dicto laurentio marito futuro dicte yfende pñci
 zc. in augmento dotis etufde videlicet. r. lib. as. ruron. quas eis
 de solvere pmissit p terminos z solutiones sequen. r. vna cum
 expensis r. inde obligauit bona sua r. vt ledit donauit r. c. vt
 supra quamdam domum suam fita in tali loco confro. r. c. conce
 dens r. c. inuestiuit r. c. iurauit renúcians r. c. Item nota q. quādo
 p. bonat filia sua et viuit cum filia dote dicta filia sua cedat qñter
 z remittat cetera bonat iura paterna z materna in dote cōstitū
 tione debet expñmere qualiter sibi in dorem cōstituit talem pe
 cunie summam tam de suis bonis q. de bonis maternis dicte fi
 lie siue mater viuat siue pñmorta r. alias forte quatrato filie
 quā ad bona materna non valeret eo quā posset allegare filia
 nihil de bonis maternis habuisse.

**¶ Sequitur de contractu quittance siue remissionis
quam facit filia contenta dote sibi constituta.**

Insuenerunt filie quādo a parentib⁹ dotantur quit l. i. c. de
tare z remittere? ipsib⁹ paritib⁹ vel alijs quibus pa pac. va-
rentes voluerit cetera bona et iura paterna et ma let tñ de
terna et interdum fraterna. vnde nota. quid de iurib⁹ iure cano-
modi quātū recipit instrumentum debet se infor: nico fi
mare de etate filie an scilicet sit minor. rñ. annis: quia si erat mi- etate sit cus
nor: non valet quātūqñ. si autem sit maior. rñ. annis faciat eam an iuramēto
re omnia remādere cum iuramento minoꝝ etatis z in integrū vt cñ de
restitutionis beneficio. Et si pater vel mater filie vel ambo sit pac. c. qñ
premorui z in suis testamētis aliquid sibi legauerit vel si ab in uis. li. vj.
testato decesserint: cerciozetur filia z informetur de omnib⁹ his
et de iuribus sibi competentibus in bonis z hereditatibus suor
parentum premoruoꝝum: quia nisi debet cerciozetur forte non
valeret quātūqñ. postūme si dos aliqua erat sibi constituta. Bre b c. sus
si habeat curatoꝝem filia debet in tali quātūqñ. ipse curatoꝝ inter ramētz.
venire z dictam filiaz auctozifare: z similiter maritus suus si tā Ur. c. qñ
cum eo matrimonij per verba de presenti cōtraxerit. Et si pa uis.
ter eius uiuat vel auus paternus per eos feul alterum ipsorum pac. li. vj.
debet auctozifare ita qñ si sit uisus per illam solum auctozifetur. supia als
si vero pater z non auus paternus sit uiuens pater cum auctozif- legato.
set. vnde remissio filie quātūqñ. facta patri per filiam reprobatu
de iure ciuili licet de iure canonico valeat si interueniat iuramē-
tum facta autem fratri vel aliñ extraneo ualet de iure ciuili etiā
iure iuramento si tamē fiat de consensu patris vel aui paterni cui⁹
est hereditas filie bona que remittuntur.

Forma instrumenti quittance flue remissionis facte
per filiam dotatam.

a ¶ Quie
tare ⁊ re
mittere.
Talis q̄t
ratio lz
nō valeat
de iure ci
uili qz de
futuris
bonis. vt

L Mei noie amen. Anno 2c. Nouerint 2c. q̄ in p̄ntia mei notarij publici et testium infra scriptorum ec̄is et p̄sonaliter p̄ntia ysendis filia martini de ponte maior. put̄ asseruit sexdecim minor vero. xrv. annis. sc̄ies et attēdens vt dixit tractatū fuisse de matrimonio deo p̄uio feliciter cōtrahēdo inter ipsam ysendē et vna p̄te. Et laurentiū filiū andree philippi et parte altera. Et eidem ysendi seu p̄o ea dicto laurentio marito suo futuro p̄ dictū martini de ponte eius patrem in dotem constitutum et assignatū fuisse quadraginta librarū turoſi. et vestes nup̄tiales eiusdem ysendis vsq̄ ad summā fve valorē viginti librarum turoſi. prout de huiusmodi dotis cōstitutione plenius cōstat instrumento publico p̄ me notariū publicum infra scriptum in notam sumpto hac die presentī et paulo ante presentis instrumenti recitatione. igit̄ dicta in qua ysendis sentiens volens et reputans fve bene et suffic̄ier fore dotatā prout dicebat. Partemq̄ siue portionem sibi de bonis et hereditatibus paternis et maternis contingētē habuisse cum dote predicta sibi seu p̄o eadem dicto laurentio marito suo futuro per dictum martinū patrem suum vt p̄mittitur constituta et assignata ac etolui promissionē non inducta non seducta vi dolo metu verbis blandis aut alias machinose circumuentā. Sed gratis scienter benēq̄ cōsulta et p̄meditata vt dixit nō errās neq̄ decepta in iure vel in facto suis. Sed de vtroq̄ certā cōiurata prout asseruit plenius et instructa bona fide et sine dolo p̄ se et suos heredes et in futurum successō. quoscūq̄. Tenore huius veri et publici instrumenti mādaro suo consec̄ti firmiter perpetuo valituri. et vim insinuationis in se importantis de et cum voluntate licētē et auctoritate dictorū martini et laurentij patris et mariti futuri suorū ibidē presentū. licētēq̄ et auctoritatē eorū ysendi quo ad omnia et singula infra scripta pagēda dantiū et cōcedē. prout ita dicti martinus et laurentius in p̄ntia mei nota. publici et testium infra scriptorū asseruerūt fore verā renūciātiō minores etatis et integrū restitutiōis beneficium. dedit donauit cessit remisit concessit quitauit dereliquit ac nūc penitus p̄petuus desamp̄peratū titulo pure vere p̄fecte simplicis rate gr̄ate manē. et irrevocabilis donationis cessionis et remissionis q̄ sit et fieri dic̄t inter viros nullo iure nullaq̄ causa ingratitudinis aut alias quouismodo postmodum reuocandē: petro fratri suo dilecto filio dicti martini ibidē p̄nti stipulatū sollemniter et recipiē. p̄o fve et suis heredē et successoribus in futurum vniuersis. Cū cetera omnia vniuersa et singula iura omnesq̄ omnino actiōes petrationes et demādas reales p̄sonales mixtas viles et di rectas ciuiles et p̄iosas ac alias quasq̄: q̄ et quas dicta ysendis

dis habet et habere potest et debet aut visa est habere. Sibiq̄ cōpetunt seu cōpetere possunt et debēt nūc vel in futurū in et super bonis et hereditatib⁹ paternis maternis et fraternis eiusdē ysendis tam iure hereditario q̄ iure successiōis legitime portionis et ei⁹ supplementi quarte trebellianice et quarte iure nature debite fratriſſe falcidie p̄rogimitatis aut alio iure quocūq̄ dote predicta sibi dicte ysendis et suis semper salua remaneat. Ita q̄ vltra dictā dotē nulla sibi neq̄ suis remaneat actiō realis vel p̄sonalis immo sit eidē ysendi et suis et pacto via amplius petendi et agendi contra dictū martinū patrem suum suosq̄ heredes et posterum successō. ac in bonis suis vltra dotem predictam p̄clusa. donationē puram simplicem et irrevocabilem inter viros cum pacto de vltierius non agendo seu petendo aliquid plus in et super bonis et hereditatibus paternis maternis et fraternis predictis vltra dotem predictam dicto petro fratri suo presentī et vt supra stipulanti et recipienti de iuribus actionibus p̄titionibus et demandis predictis faciendō. Super quibuscūq̄ iuribus actionibus p̄titionibus et demandis predictis per dictam ysendem dicto petro fratri suo super⁹ donatis cessis et remissionis dicta ysendis fecit et constituit eisdem petrum presentem stipulantem et recipientem vt supra verum dominū et p̄curatorem legitimum vt in rebus suis p̄p̄is legitime constitutū. ita q̄ amodo et deinceps dictus petrus possit et valeat p̄o dictis iuribus et actionibus in quocūq̄ iudicio extra iudiciū directe et vtiliter agere et experiri et cōpetereq̄ cōponere transigere cōpromittere pacifice et concordare. Et cetera omnia vniuersa et singula facere dicere et exercere que quilibet verus dominus et p̄curator legitimus de rebus suis p̄p̄is in eisdem legitime constitutus facere dicere et exercere potest et debet. et que ipsamet ysendis aū hanc presentē donationē cessionem et remissionē facere dicere et exercere poterat et potuisset: se et suos p̄nominata ysendis de iuribus actionibus p̄titionibus et demandis predictis p̄ cā dicto petro fratri suo sup̄ius donatis cessis et remissionis dote sua predicta sibi et suis semp salua remaneat. diuersiētem dictum petrum presentem et vt supra stipulantem et recipientem p̄ tactum manuum suarū et dicti petri inuēstruit de eisdē pleno iure. Promittens in sup̄ dicta ysendis se nihil fecisse aut dixisse in p̄teritū. et q̄ nihil dicet seu faciet in futurū. Propter q̄ dicta oīa et singula minores in aliquo obtineat vel habere debeat p̄petui roboris firmitatem vel q̄ cassari irritari annullari valeat quolibet vel rescindi. Sed ita predicta omnia et singula prout supra scripta sunt rata gr̄ata et firma semp habere easq̄ tenere attēdere et obseruare: cōtrāq̄ in aliquo nunq̄ facere dicere seu venire de iure vel de facto per

se nec per aliquam aliam personam interpositam seu interponē
dam aliquis vel aliquam arte ingenio seu cautela: per solē
et validam stipulationem et sub obligatione omnium bonorū suo
rum presentium et futurorum dicta yfendis pmissit prenominato
Petro fratri suo presenti et vi supra tipu. et recipiē. Et iuravit
ad et super sancta dei euāgelia ad eodem corporaliter manu sua
dextra gratis tacta. Renūciās inde super predictis omnibus et
singulis et specialiter sub dicto iuramento gratis et sciēter iuris
et facti ignorā. omni actioni exceptioni et deceptioni doli mali
frausdis vis metus erroris et in factū. cōditioni indebiti sine causa
vel et iniusta causa, fori pmiilegio petitioni libelli et oblacioni
eiusdem ferijs et inducijs quibuscūq; necnon minoris etatis et in
integrum restitutionis beneficio. et ceteris iuris et facti auxilij
beneficijs et remedijs quibus mediā. contra predicta aut et eis
aliqua venire posset aut in aliquo se iurare defendere seu tueri.
De quibus omnibus et singulis supra dictis dicitur Petrus petiit
a dicta yfend. sorore sua sibi fieri concessit publicum instrumentū
seu publicā instrumēta vnum vel plura per me notariū publicū
infrascriptū quod seu que possint et valeant dictari et c. Acta fue
rūt hec c. Et nota qd inter dū ille cui fit remissio siue quitatio
iuriū paternorum et maternorum ac fraternorum est absens et tūc
notarius pro eo stipulari debet hoc modo. dicta yfendis nō indu
cta et c. dedit cessit et c. petro fratri suo dilecto: licet absē. ac mibi
notario publico infrascripto: vt et tāq; cōmunis et publice perso
ne pro dicto petro absente suisq; hered. et successo. in futurū yfē
neris stipulanti solēnter et recipiēti videlicet omnia iura et oīs
actiones et c. que tipu. in oībus clausulis vbi expēdierit suo mo
do repetatur. Item quādo fit duobus dicta remissio et vnus eorū
est presens et alter absens nota. pro absē. similiter stipulatur.

Sequitur de contractu societatis siue affrayamenti.

In quādo duo vel plures fratres: aliquādo duo con
iuges: aliquādo alij extranei nihil sibi attrinētes
an bona sua cōicare desiderant facientes et inientes
super hoc inter se cōtractum qui apud vulgus asso
ciatio siue affrayamētū nōcupat: in iure nō appell
latur societas: quequidem societas quādoq; fit de omnibus bo
nē in sum mis sociorū pēntibus et futuris. et quādoq; de certis bonis siue
ma domi de certa bonorum parte. Et inter dū alter sociorū cōtrahē. nil
ni hō. tū ponit in societate nisi suas operas et suam industriam: et tū valet
tulo de so hmoī societas: nam tales opere pēcium et estimatiōē recipiūt
cie. et ius et illa estimatio seu pēcium opere vel artis in iure appellatur ve
sti. co. ti. lamētum qd est pēciū velatū siue intellectuale quo opera estimat.
vnde vnus socij industria vel opera plius sociari inter dū cō

ferre potest qd alterius pecunia. Diffinitur autē societas sic. So
cietas est duorū pluriūve cōuentio contracta ob cōmodiorē
vsum et vberiorē questū. Et cōtrahitur solo consensu. Et ad tem
pus et imperpetuū. i. qd diu viuūt socij. Et sub cōditione. Ineter
num aut. i. vt duret sine fine et per oīa secula cōtrahi non potest.
Item cōtrahitur societas inter eas personas que aīs possunt
cōsentire et obligari. Itē soluitur et finit societas pluriūve mo
dis. pmo morte naturali vel ciuili sociorū seu alterius eorū nec
transit ad hered. ita qd inter eos duret societas: licet autē socie
tatis et rationes bene transcūt ad hered. Item soluitur volunta
tatis et cū renūciauerit qui societati altero socii presente et sciēte
et pluribus alijs modis societas dissoluitur quos causa breuita
tis dimitto. Item est notandū qd aliqui ad finem qd bona cōmu
nicata siue affrayata veniant et transeāt ad hered. et successo. in
eodē contractu affrayamenti faciunt sibi iuuicē et vicissim dissolu
tionem inter viuos et irreuocabilē de medietate bonorū suorum
vel de certa alia parte. et tū bona sic cōtradentiū ita bene sunt
cōmunia inter suos hered. sicut erant inter ipsos viuētes. licet
contractus societatis fuerit morte dissolutus.

Forma instrumenti associacionis siue affrayamenti
duorum futurorum coniugum.

In dei nomine amen. Anno et c. Nouerint et c. qd in
presentia mei notarij publici et testium infrascripto
rum existentes et personaliter constituti laurē
tius filius andree philippi et vna parte et yfē
dis filia martini de ponte et parte altera sciētes
et attēdentes vt dicebāt tractatū fuisse de matri
monio deo pēuio feliciter contrahēdo inter eosdē laurētium et
yfēndem et fauore ac cōtēplatione dicti futuri matrimonij per
dictam yfēndē eidē laurētio constitutū et assignatū fuisse in dos
tem et noīe dotis oīa bona res et iura sua mobilia immobilia ac
per se mouētia presentia et futura vt plenius cōstat instrumento
publico per me notariū publicū infrascriptum in notaz sumpto
hodie paulo ante presentis publici instrumenti recitationē. Agi
tur dicti inq; laurētius et yfēdis futuri cōiuges fauore et cōtē
platione dicti eorū futuri matrimonij: bona fide et sine dolo per
se et suos cuiuslibet ipsorum hered. et in futurū successores quos
cūq; nō inducti nō seducti vi dolo meti verbis blandis aut als
machinose circūuenti. Sed gratis sciēter beneq; consulti et pze
meditati vt dixerūt. nō errātes neq; decepti in iure vel in facto
suis: sed de vtroq; certiorati prout afferebāt plenius et instructe
relectis penit et exclusis oībus vniuersis et singulis vtriuslibet
iuris ciuilis et canonici vltus cōsuetudinis atq; facti. Subtilitaz

a C Itē
dis. pmo
transit
tatis et
volunta
tatis dim
Item est
micata s
eodē con
tionem i
vel de c
cōmunia
contractu
a C Itē
dis. pmo
transit
tatis et
volunta
tatis dim
Item est
micata s
eodē con
tionem i
vel de c
cōmunia
contractu

tibus interpretationibus cauillationibus presumptionibus alio
legationibus et cautelis: ac alijs quibuscumque quibus aliqua de co
tentis in hoc presenti publico instrumento in totum vel in partem
possent inuaditari retractari infringi irritari cassari aut alio pe
nitus annullari. Tenore huius veri et publici instrumenti man
dato suo coacti firmiter perpetuo valituri et vim insinuationis
in se importantis. Affrayauerunt et associoauerunt se adinuicem
vnus eorum alterum ipsorum et eorum suum mutuo et vicissim presentes
stipulantes soleniter et recipientes pro se et suis heredibus et succe
ssoribus in futurum vniuersis: in omnibus et singulis bonis rebus et iuri
bus suis mobilibus et immobilibus presentibus et futuris quocumque
qualiacumque et vbi cumque sint vel consistant dicta bona res et iura ac
quocumque noie censeantur seu valeant nuncupari. et nihilominus ob fa
uorem et gratiam huiusmodi affrayamenti et associationis vnde eo
rumdem laurentij et ysendis futurorum coniugum alteri ipsorum et eorum
uerso mutuo et vicissim presentibus et futuris stipulantes et recipi
entes. vt supra dedit donauit tradidit seu quasi tradidit et coacti ac nunc penitus per
imperpetuum desamperauerunt. tit. pure vere perfecte rate grate
manant. et irrevocabilis donationis que fit et fieri dicunt inter vi
uos ac propter nuptias nullo iure nullaque causa ingratitudinis
aut alio quouis modo imposterum reuocande: videlicet medietate
omnium vniuersorum et singulorum bonorum rerum et iurium suorum mobilium
et immobilium presentium et futurorum quocumque qualiacumque quantarum
cumque et vbi cumque sint vel consistant dicta bona res et iura ac quocumque
noie censeantur seu valeant nuncupari. cum omnibus eorum iuribus et
pertinentiis bonorumque et oneribus vniuersis et hoc cum ac sub pactis
conditionibus et retentionibus infrascriptis et sequentibus. Et primo
fuit actum et conuentum de pacto expresse solenni stipulatione valida
to inter dictos laurentij et ysendis futuros coniuges quod ipsi coniuges
se celebrato inter eos dicto futuro matrimonio teneantur et debeant
et tunc in antea continue in finem morari cohabitare et mansio
nem personalem facere in presenti villa alesi et in domo et bonis
dicte ysendis et seinuicem tanquam veros coniuges affectione coniuga
li debere tractare bonisq; amoris et bonae fidei sibi inuicem seruare
tadium quod diu vixerint in humanis. Item plus fuit actum et conuen
tum de pacto expresse prout supra inter dictos futuros coniuges
quod dictus laurentius non possit dictam ysendem contra eius volunta
tem extra villam alesi causa morandi transferre quavis occasio
ne siue causa. Item fuit actum et de pacto expresse conuentum inter
dictos laurentij et ysendis futuros coniuges: vt supra quod dictus
Laurentius teneatur et debeat ad presentem villam alesi et ad do
mum dicte ysendis appotare ponere et immittere omnia bona
res et iura sua quicquid poterit. Item plus fuit actum et conuen

tum prout supra inter dictos futuros coniuges et casu quo in fu
turum quando cumque cogeret alterum ipsorum coniugum futuro
rum decedere sine prole legitima de se et eorum futuro matrimo
nio procreata altero eorumque superuivente: quod medietas omnium
bonorum dicti sic primo mortis ad superuiventem pleno iure
perueniat pertinere et spectet. ponatur alia pacta conventiones
et retentiones si et prout partes voluerint et conuenerint. Super
quibus quidam bonis rebus et iuribus predictis per et inter dictos
laurentij et ysendis futuros coniuges sibi inuicem superius associa
tis et affrayamentis donatisque et communicatis. prefati futuri coniu
ges fecerunt et constituerunt vnus eorum alterum ipsorum et eorum
uerso mutuo et vicissim presentes stipulantes et recipientes. vt supra ve
ros diuos et procuratores legitimos vt in rebus suis proprijs legi
time constitutos. Ita quod amodo et deinceps dicti futuri coniuges
et eorum quicquid possint et valeant pro dictis bonis rebus et iuri
bus. in quocumque iudicio et extra directe et vtiliter agere et expe
ri. excipereque componere transigere compromittere pacisci et co
cedere petereque erigere recipere et quitare. Et cetera oia vniuer
sa et singula facere dicere procurare et exercere que quilibet ve
rus diuos et procurator legitimus ac iustus possessor de rebus suis
proprijs in eisdem legitime constitutus facere dicere procurare
et exercere potest et debet. Et que ipsi sunt futuri coniuges et eos
rum quilibet ante huiusmodi affrayamentum et associationem fa
cere dicere procurare et exercere poterat et potuissent. Et ceden
ti dicti laurentius et ysendis futuri coniuges sibi adinuicem mutuo
et vicissim stipulantibus et recipiendis. vt supra licentiam auctori
tate et speciale mandatum per se aut alium loco sui quando cumque vo
luerint dicto eorum matrimonio vt premissum est celebrato pos
sessionem seu quasi bonorum rerum et iurium predictorum inter
se supra communicatorum et donatorum accipiendi corporalem ci
uilem et naturalem licentiam cuiuslibet ipsorum laurentij et ysendis
aut alterius cuiuscumque persone seu curie minime petita requisita
seu obtentata. Et quousque eandem possessionem dicti coniuges
futuri adepti fuerint. constituerunt se interim ipsi coniuges vnus
precario nomine alterius et eorumque bona res et iura predicta
donata associata et communicata tenere et possidere seu quasi in
de se prenominati laurentij et ysendis futuri coniuges de bonis re
bus et iuribus predictis inter se vt premittitur communicatis
donatis et associatis pactis tamen et retentionibus predictis
cuiusque eorum saluus semper remaneat. diuclitici. vnus eorum alte
rum ipsorum et eorum uersum mutuo et vicissim presentes stipulantes
et recipiendi. vt supra per tacitum manum suarum inuestierunt de
eisdem pleno iure. Promittentes insupraprefati laurentius et ysendis

dis futuri coniuges se nihil fecisse aut dixisse in preteritum et qd nihil dicent se facient in futurum propter quod predicta omnia et singula minorem in aliquo obtineant vel habere debeant perpetui roboris firmitate vel qd cassari irritari annullari valeat quod modolibet vel rescindi. Sed ita predicta omnia et singula put supra scripta sunt rata grata et firma semper habere eaque tenere attendere et observare contraque in aliquo nunquam facere dicere seu venire de iure vel de facto per se nec per aliquam aliam personam in terpositam seu interponendam alicuius vel aliquorum arte ingenio seu cautela per solennem et validam stipulationem et sub obligatione omnium bonorum suorum mobilium et immobilium presentium et futurorum dicti laurentius et ysendis futuri coniuges sibi iuramentum mutuo et vicissim stipulati recipiebant ut supra promiserunt et iuraverunt ad et super sancta dei evangelia ab ipsis et quolibet ipsoz um suis detritis manibus gratis tacta. Sub quoquidem iuramento et super predictis omnibus et singulis renuntiaverunt sepe dicti futuri coniuges grati et sceleris iuris et facti ignorantia omnes actiones et ceptiones deceptiois doli mali fraudis vis metus erroris et in factis coditioni indebiti sine causis et iniusta causa fori privilegio de titiōis libelli et oblatione eiusdem ferri et inducibus quibuscumque necnon exceptioni non sic celebrati et initi contractus et aliter suis se dictum et convenit quod scriptum et recitatum et e contra dicta vero ysendis renuntiavit specialiter et expresse omni iuri in fauore mulierum introducto seu introducendo. et ambo simul dicti futuri coniuges renuntiaverunt generaliter omni alii iuri canonico et civili nono et veteri scripto et non scripto diuino et humano. quo vel quibus mediis contra predicta aut ex eis aliqua venire possent vel in aliquo de iure defendere seu tueri. De quibus omnibus et singulis supradictis quilibet dictorum laurentii et ysendis futurorum coniugum petiit sibi fieri publicum instrumentum seu publica instrumenta vna vel plura per me notarium publicum infra scriptum seu que possint et valeant dictari et c. Acta fuerunt hec et c.

¶ Forma instrumenti affrayamenti et associatiōis duoz fratrum.

 In dei nomine amen. Anno etc. Nouerint etc. quod presentia mei notarii publici et testium infra scriptorum et testium personaliter constituti iohannes et philippus de ponte fratres maiores put assenserunt viginti quinqz annis ob fraternam dilectionem et affectionem singularem quas sibi iuramentum habet et gerunt put dicebant bona fide et sine dolo per se et suos heredes et in futurum successores quoscumque non inducti non seducti vi dolo metu verbis blandis aut alia machinose circumventi sed gratis scienter beneque consulti et premeditati ut dixerunt non errantes neque deces

puti in iure vel in facto suis sed de vtroque certiorati prout assererent plenius et instructi reiectis penitus et exclusis omnibus vniuersis et singulis vtriusque iuris civilis et canonici vniuersis consuetudinibus atque factis subtilitatibus interpretationibus cauillationibus presumptionibus allegationibus et cautelis ac aliis quibuscumque quibus aliqua de contentis in hoc presenti publico instrumento in totum vel in partem possent inuaditari retractari infringi irritari cassari aut aliter penitus annullari. Tenore huius verborum publici instrumenti mandatum suo confecti firmiter perpetuo valiturus vim insinuationis in se impositam affrayauerunt et associauerunt se adinuicem vnus eorum alterum ipsorum et e contrario mutuo et vicissim presentes stipulati solenniter recipientes per se et suis heredibus et successoribus in futurum vniuersis in omnibus vniuersis et singulis bonis rebus et iuribus suis mobilibus immobilibus et per se moueri presentibus et futuris quecumque qualiacumque quantacumque et vbiacumque sint vel consistant dicta bona res et iura ac quocumque nomine censeantur seu valeant nuncupari. Et nihilominus gratia huiusmodi affrayamenti et associatiōis vnus eorumdem iohannis et philippi de ponte fratrum alteri ipsorum e contrario mutuo et vicissim presentibus stipulantibus et recipientibus ut supra dedit donauit tradidit seu quasi tradidit et concessit ac nunc penitus per imperpetuum desamperauit titulo pure vere per se et septe simpliciter rate grate manens et irrevocabilis donatiōis que fit et fieri dicitur inter viuos nullo iure nullaque causa ingratitudinis aut alia quouis modo imposterum reuocande vices totam meam dictatam omnium vniuersorum et singulorum bonorum rerum et iurium suorum et cuiuscumque ipsorum mobilium et immobilium ac per se moueri presentium et futurorum quecumque qualiacumque quantacumque et vbiacumque sint vel consistant dicta bona res et iura ac quocumque nomine censeantur seu valeant nuncupari. Cum omnibus eorum iuribus et preteritis bonorum et operibus vniuersis. Et hoc cum sub pactis coditionibus et retentionibus infra scriptis et sequentibus. Primo namque fuit actum et coeuntus de pacto expresse solenni stipulatione validato inter dictos iohannem et philippum de ponte fratres quod ipsi abinde in antea teneant et debeant in futurum morari et cohabitare vna cum vxoribus et familia suis in dictis eorum bonis communibus in vna et eadem domo vnum latorem et domicilium fouendo vnum panem vnum vinum et alia victualia necessaria simul et equaliter comedendo et bibendo operaque ne goccia eorumdem bonorum suorum simul et equaliter faciendo operando et negociando. Sed et vxores suas et familiam equaliter vestitos et calcitratos tenendo. Et quod vnus alium non decipiat in huiusmodi associatiōe siue fratrestra. immo bonam fidem et bonam amorem sibi iuramentum habebunt et seruabunt tamquam boni fratres. Item fuit actum et conuentum de pacto expresse inter dictos fratres quod abinde in antea

tea ipsi non faciant nisi vnam burfam et quod omnia lucra que simul vel diuifim facient et lucrabuntur et oēs pecunie quas acquirere veniant et ponantur in vno loco comuni. et inde onera sua et suorum bonorum supponentur. Item fuit actum vt supra inter dictos fratres quod amodo et deinceps nullus eorum faciat aliquod proprium sine scientia voluntate et consensu alterius eorumdem vltra summam duorum solidorum turofi. Item plus fuit actum et conuentum vt supra inter dictos fratres quod omnia bona tam mobilia quam immobilia que dicti fratres simul vel diuifim abinde stando morando infimul acquirere sint et esse debeant inter ipsos pro equis partibus communia. Item quod omnia debita dictorum fratrum et bonorum suorum facta et fienda de bonis ipsorum communibus persoluantur. Item fuit actum et conuentum de pacto expresse vt supra inter dictos iohannem et philippum de ponte fratres quod ipsi abinde non possint vnus sine voluntate et consensu alterius vendere seu aliquo modo alienare aut distrabere aliqua bona ipsorum communia neque pro quibuscumque causis siue negociis se alicui persone obligare aut dicta seu responsionem facere vltra summam duorum solidorum turofi. Et casu quo alter eorum in futurum quancumque contrarium fecerit committat penam quinque librarum turofi. per ipsum alteri solvendum de parte sua bonorum predictorum totiens quotiens reperiretur contrarium premissoz fecisse. Item plus fuit actum et conuentum vt supra inter ipsos iohannem et philippum de ponte fratres quod omnes liberi presentes et futuri eorumdem fratrum de bonis ipsorum communibus nutriantur et alimententur. Et deinde dum fuerint competentes et legitime etatis de eisde bonis in matrimonio collocentur et dorentur iuxta et secundum facultates eorumdem bonorum. Item plus fuit actum et conuentum prout supra inter dictos fratres quod eo casu quo in futurum quancumque contringeret alterum dictorum fratrum decedere sine prole legitima de se et ex suo matrimonio procreata quod omnia bona dicti sic decedentis ad alium ipsorum superiorem et ad suos perueniant perueniant et spectent pleno iure hoc saluo et retento quod ille sic decedens possit et valeat de et super dictis bonis suis testari et ordinare pro anima sua moderate iuxta et secundum facultatem dictorum bonorum. Item plus fuit actum et conuentum de pacto expresse prout supra inter ipsos fratres quod eo casu quo in futurum quancumque occideretur seu moueretur questio seu debeat inter ipsos fratres causis quibuscumque quod ipsi incontinenti teneantur et debeant eligere duos probos viros amicos communes ipsorum qui huiusmodi debeat sui questionem palpare et examinare et diffinireque et terminare habeant dictique fratres diffinitioni et determinationi dictorum proborum virozum omnimodo stas

re teneantur. et nunc pro tunc stare promiserunt et conuenerunt. Item plus fuit actum et conuentus vt supra quod presens associatio et affrayamentum perpetuo duret et durare debeat inter ipsos fratres. Et eo casu quo in futurum quancumque alter dictorum fratrum ab alio diuisionem et separationem requireret ille talis ipso facto committat penam decem librarum turofi. que quidem pena dicto casu accrescat parti alterius ipsorum huiusmodi affrayamentum tenentis et seruare volentis. et eidem per alium dictam diuisionem siue separationem requirentem et de parte sua bonorum predictorum persoluat realiter et de facto. Super quibusque bonis rebus et iuribus predictis per et inter dictos iohannem et philippum de ponte fratres sibi inuicem supra associatis et affrayatis donatisque et communicatis prefati fratres fecerunt et constituerunt vnus eorum alterum ipsorum et e conuerso mutuo et vicissim presentes stipulantes et recipientes vt supra versus dominos et procuratores legitimosque in rebus suis propriis legitime constitutos. Ita quod amodo et deinceps dicti iohannes et philippus de ponte fratres et eorum quicunque possint et valeant pro dictis bonis rebus et iuribus predictis in quocumque iudicio et extra directe et vtiliter agere et experiri. excipereque componere transigere compromittere pacifice et concordare et omnia vniuersa et singula facere dicere procurare et exercere que quilibet verus dominus et procurator legitimus ac iustus possessor de rebus suis propriis in eisdem legitime constitutus facere dicere procurare et exercere potest et debet. et que ipsemet fratres et quilibet eorum ante huiusmodi affrayamentum et associationem facere dicere procurare et exercere poterant et potuissent. Concedunt prefati iohannes et philippus de ponte fratres sibi adinuicem mutuo et vicissim stipulantibus et recipientibus vt supra licentiam auctoritatem et speciale mandatum per se aut alium loco sui quancumque voluerint possessionem seu quasi bonorum rerum et iurum predictorum inter sibi inuicem superius associatorum donatorum et communicatorum accipiendi corporalem ciuilem et naturalem licentiam cuiuslibet ipsorum iohannis et philippi fratrum aut alterius cuiuscumque persone seu iure minime petita requisita seu obtenta. Et quousque eandem possessionem quilibet eorumdem fratrum adeptus fuerit constituerunt se interim dicti fratres vnus precario nomine alterius et e conuerso bona res et iura predicta inter se donata associata et communicata tenere et possidere seu quasi. Unde se prenominati iohannes et philippus de ponte fratres de bonis rebus et iuribus predictis inter se vt premissis associatis donatis et communicatis pactis tamen et retentionibus

predictis vtrique ipsorum saluis semper remanent, diuersi. vnus eorum alteri ipsorum et conuerso mutuo vicissim presentes stipulasti, et recipies. vt supra per factum manuum suarum inuestiuerunt de eisdem pleno iure. Quia quidem associationem siue affrayamentum et subsecutam donationem ac omnia vniuersa et singula in presenti publico instrumento contra prout superius et inferius sunt expressa prefati Joanes et philippus de ponte fratres et quilibet ipsorum habentes ratas gratas et firmas rataque grata atque firma eas et ea laudauerunt approbauerunt emolouerunt ratificauerunt et confirmauerunt. Promittentes se nihil fecisse aut ditasse in preteritum et quod nihil dicent seu facient in futurum propter quod predicta omnia et singula minorem in aliquo obtineant vel habere debeant perpetui roboris firmitatem. vel quod cassari irritari annullari valeant quomodolibet vel rescindi. Sed ita predicta omnia et singula put supra scripta sunt rata grata et firma semper habere eas tenere attendere et obseruare contra in aliquo non facere dicere seu venire de iure vel de facto per se nec per aliquam aliam personam interpositam seu interponendam alicuius vel aliquorum arte ingenio seu cautela per solennem et validam stipulationem et sub obligatione omnium bonorum suorum mobilium et immobilium presentium et futurorum dicti Joanes et philippus de ponte fratres sibi inuicem mutuo vicissim stipulasti et recipies. vt supra promiserunt et iurauerunt ad et sup. sancta dei euangelia ab ipsis et quolibet eorum suis dextris manibus corporaliter gratis tacta. Sub quo quidem iuramento et sup. predictis omnibus et singulis renunciauerunt se predicti fratres gratis et sciēter iuris et facti ignorantes. omnibus actioni exceptioni et deceptiōi doli mali fraudis vis metus erroris et in factum et dictioni indebiti sine causa vel ex iniusta causa: fori privilegio petitioni libelli et oblationi cuiuslibet feris et iudicis quibuscumque iurisque dicendi. donationē factam ab eis in insinuatioe iudicis seu preiudicio non valere. Necnon exceptioni non sic celebrati et iniri contractus et aliter fuisse dictum et conuictum per scriptum et recitatū vel e contra. Et generaliter omni alii iuri canonico et civili nouo et veteri scripto et non scripto diuino et humano promulgato promulgando vsui rationi consuetudini privilegio et statuto quo vel quibus mediā. contra predicta aut ex eis aliquid venire possent vel in aliquo se iurare defendere seu tueri. De quibus omnibus et singulis supradictis quilibet dictorum fratrum petiit sibi fieri publicum instrumentum seu publicā instrumenta vnus vel plura per me notarium publicum infra scriptum. quot seu que possint et valeant dici et fieri. Acta fuerunt hec etc.

¶ Forma instrumenti societatis super mercantia siue negotiatione contracta.

¶ In dei nomine amen. Anno etc. Nouerint etc. quod Andreas philippi et vna parte et Martinus de ponte ex altera bona fide et sine dolo per se et suos heredes et in futurum successore. quoscumque. Tenore huius veri et publici instrumenti mandato suo coacti firmiter perpetuo valituri. ac in presentia mei notarii publici et testium infra scriptorum fecerunt inierunt et contraxerunt inter se inuicē societate sup. mercationibus et negociationibus quibuscumque tam panorum quam aliarum quarumcumque mercatarum de et sup. quibus mercari et negociari decreuerint et voluerint hinc ac quinquē annos prime futuros in hunc sequi modum: videlicet quod dictus Andreas in huiusmodi societate de suis pecuniis propriis contulit et posuit ducentas libras turo. per suo capitali prout dicitur Martinus ibidem afferuit fore verū. dicitur. et Martinus in eadem societate de suis propriis pecuniis per suo capitali posuit et contulit centum libras turo. put prefatus Andreas ibidem concessit fuisse fore verū. Promittentes. prenominati Andreas et Martinus sibi inuicē mutuo et vicissim stipulantibus se fideliter legaliter et studiose negociari et mercari in dicta societate et in ea lucrū et profectū sollicitē et diligenter procurare resque et bona ipsius societatis diligenter custodire et saluare et quicquid ex ipsa societate vel eius occasione ad manus cuiuslibet eorum de puenit in eadem societate et ad integrū cōsignare debita non contrabere vel creditas facere sine amboz vnanimi concordia et consensu. Preterea rationes huiusmodi societatis inuicē ostendere et videre ac facere toties et quādoque vnus alterū de hoc duxerit requirendū. Et insup. commoda profectū et lucra et etiam damna si cōtingat quod ab sit cōicare et participare ad inuicem sibi et put libito siue summa capitalis vniuscuiusque cōtinget seu requiritur in fine vero predictę societatis vel ante si partes ipse cōcordes fuerint deducto et detracto ab vno quocumque ipsorum suo capitali predicto totū lucrū quod sup. fuerit fideliter inter se diuidere. ita quod ad vniūquemque eorum tantū spectet et pueniat quāto per rata capitalis vniuscuiusque cōtinget. Pro quibus omnibus et singulis predictis firmiter tenendū. complendū et inuolubiler obseruandis prefati Andreas et Martinus obligauerunt propterea et submiserunt vnus penes alium et e contra vnus et vicissim presentes stipulantes solēnter et recipies. per se et suis heredibus et successoribus in futurū vniuersis: omnia bona mobilia et immobilia presentia et futura viribus et compulsionibus curiarum etc. pone curias quas partes voluerint. promittentes insup. dicti Martinus et Andreas sibi inuicē mutuo et vicissim stipulantibus et recipies. vt supra se nihil fecisse aut ditasse in preteritum etc. vt in predicta forma muta. mutata vsque ad finē. Acta fuerunt hec etc.

¶ Forma instrumenti pararie siue metarie animalium.

Al dei nomine amē. Anno .xc. Nouerint .xc. qd Andreas philippi bona fide p se et suos .xc. Lenore .xc. ac in pſentia .xc. Confessus fuit in ueritate gratia et ex fua certa ſciētia recognouit nobili Joāni de ſancto baudilio pſentem ſtipulāti .xc. ſe ab eodem nobili ioāne habuiſſe et recepiſſe habere et tenere ac uelle tenere ac capitiā ſiue meiarā ac perariā et ad mediū incrementū ſiue lucrū duas vaccas ſiue porcos: quārd vna eſt pili lauretī et alia pili nigri pſignātes. Item tres vitulos maſculos etatis duoz annoz vel circa quozum duo ſunt pili rubei et alius eſt pili nigri. Sub capitali quindecim librarū turoſi. que quidem aſialia cū eoz iuramēto dictus Andreas pmiſit et conuenit bene fideliter et diligēter cuſtodire et enutrire ac depaſci facere ſuis ſumptibus et expēſis pſenti meiarā durare de illiſq; talem et ſatam curā et diligētiā habere quālē quicq; bonus et diligēs paterfamilias de rebus ſuis pſpiciat hz et habere dz. Si uero p dicta animalia aut eoz incrementū ſeu aliqua ex ipſis deperirēt aut perderent vel morirent culpa dolo ſeu mala cuſtodia eiūſdē andree vel ſuozū domeſticorū ſeu mercenariorū tota hmoi perda in ipſum andream et pacto reddābit. ſi autē diuino iudicio vel fortuito caſu perdebātur vel moriebātur tūc totū damnum ſiue pda ad dictū nobilem Joānem pſentib vel vt ſup hoc uoluerūt et cōuenerūt dicte partes ſtare iuri et cōſuetudini pſentis patrie. Sed primū eſt equius et clariuſ. Et ulterius pmiſit dictus Andreas dicta animalia aut eoz incrementū nullo modo vendere ſeu alienare ſine ſciētia uolūtate et cōſenſu expreſſo dicti nobilis Joānis et illa etiā tenere uoluit et ſe cōſtituit noīe precario eiūſdē nobilis Joānis pſenti meiarā ſiue parariā durā. qua uoluerūt ipſe partes durare hinc ad quinq; annos pſime futuros. et in fine hmoi meiarie leuato p dictū nobile ioānem de cōi capitali ſuo p dicto quindecim librarū turoſi. totū reſiduū incrementi et lucri per et inter ipſas ptes equis portionibz diuidatur. et ita vt premiſſum eſt tenere cōplere atq; edere et obſeruare cōtraq; in aliquo nōq; facere dicere ſeu venire de iure vel de facto p ſe nec per aliquā aliā pſonā interpoſitā ſeu interponēdā alicui vel ali quozū arte ingenio ſeu cautela p ſolē et a validā ſtipulationē et ſub obligatione omniū bonozū ſuoz mobilium et immobilium pſentium et futuroz pſatus Andreas philippi pmiſit ſupradicto nobili ioāni de ſancto baudilio pſentem et vt ſupra ſtipulāti et reci pienti. et iurauit ad et ſup ſancta dei euāgelia ab eodē corpaliter manu ſua dextra gratis tacta. renūciās inde ſup p dictis oibus et ſingulis et ipſalter ſub dicto iuramēto iuris et facti ignotiātie omnibz actioni et exceptioni doli mali metus et in factū p dictioni in

debiti ſine cā vel ex iniuſta cauſa ſozi pſiueſigio petitioni libelli et oblationi eiūſdē decē et uiginti diebū inducijs feriſq; meſſius et vindemiarū. et omni aliſ dilatori tēporis quibuſcūq; iſis ſtatutis gratie ſiue reſpectus ad ſēpus impetratis et impetrādis: et ceteris iuris et facti auxilijs bñficiſq; remedijs quibz mediā. cōtra p dicta aut ex eis aliqua venire poſſet vel in aliquo ſe iuuare defendere ſeu tueri. De quibus omnibus dictum nobilis ioānes de ſancto baudilio petiit ſibi fieri pſentem inſtrumētū per me notariū inſcriptum. Acta fuerūt hec .xc. Et nota qd partes interdum cōueniūt qd ſi in fine meiarie iſ qui animalia recepit et tenuit maluerit domino animalium reddere et ſoluere medietatē ſumme capitalis eo tūc aſialia que tūc ſuperunt p equis partibus inter ipſas ptes diuidatur. Et ideo ſi ptes ita cōuenerint notarius in illo loco quo dictū eſt ſupra in pcedēti forma. et in fine hmoi meiarie leuato et addat vel ſi dictus Andreas maluerit dicto nobili ioāni reddere et ſoluere medietatē dicti capitalis q illā realiter reddēdo et ſoluēdo eidē oia aſialia q ſuperſunt tam data ſiue tradita q ſeruis ſiue incrementū eorūdz equis portionibus inter ipſas ptes diuidatur. Item nota qd aliquādo pagēſius ob aliquam neceſſitatem uēdit alteri aliqua ex ſuis animalibus certo precio. et deinde iſ qui emit dicta animalia tradit et dimittit pagēſio uenditori ac capitiā ſiue meiarā ſub capitali pſecti dictozū animalium: tūc notarius inſtrumētum incipiet et formabit hoc modo.

Al dei noīe amē. Anno .xc. Nouerint .xc. qd Andreas philippi bona fide .xc. Lenore .xc. ob ſuā vt aſſeruit euidē. uilitatē ac uigē. neceſſitatē et p ſuis negocijs pagēſius et expediedis uēdidit et titulo uere et irreuocabilis uēditōis tradidit ſeu qd nobili ioāni de ſancto baudilio pſenti ſtipu. ſolēmiter et recipiēti p ſe et ſuis herediſbus ſuſceſſo. in futuro vniuerſis. uidelicet duas vaccas vel porcos pſignā. quaz vna eſt pili nigri et alia pili lauretī. Itē tres vitulos etatis duoz annorū vel circa quoz duo ſunt pili rubei et alius eſt pili nigri. et hoc pro precio et nomine pſci quindecim librarū turoſi. qd pſci dictus Andreas conſeſſus fuit ſe a dicto nobili Joanne realiter numerando habuiſſe et recepiſſe in tali moneta et tadita et p dictum Andream habita et recepta in pſentia mei notarij publici et teſtimij inſcriptozum. Exceptioni .xc. quitauit .xc. Et p dicto .xc. vt in alijs contractibus. Et ibidē pſatus nobilis Joānes de ſancto baudilio dicto Andree philippi tradidit et dimiſit predicta animalia ſupra uēdita ad meiarā ſiue parariā et ad mediū incrementum ſiue lucrum. ſub capitali dictarum

quindēdecim librarū turonū. que quidē animalia dicit? adreas dixit
et cōfessus fuit penes se habere: et illa cū fetibus fine incrementō
eorūdem pmisit bñ fideliter et diligēter suis sumptib? et expēsi.
custodire et c. Si xō et c. vt in pcedēti forma vsq; ibi pñti meia
ria siue pararia durāte quam partes ipse durare voluerunt ad
eorum volūtatē. si ita partes cōueniāt alē ponatur vt in pcedēti.

a Cēst forma leuatio et c. vt informa pcedēti vsq; ad finē. Itē nota q
aut obli-
gatio. meitaria siue pararia animalū lanatorū et captiuorum differt a
liber diffi-
pitali. et qz quolibet anno durāte meiarie partes inter se diuidit
nitio obli-
torū incrementū et lucrū fetū lanax et caseorū. put partes cōue-
gationis niunt. et in fine meiarie dñs animalū leuat et recuperat tot alia
bñ origi-
quorū dedit seu tradidit hoc fi erēt. qz si mortua fuerint diuino
nalit isti. iudicio vel casu fortuito in totū vel in partem pagēsius de nihilo
de obli-
tenebit. dum tñ doceat per pelles aut alias de casu fortuito.

¶ Sequitur de contractu obligationis.

Dia contractus obligationis frequēs et quotidianus
est ideo de ipso tractare nō omitto. videndū est igit
pzo quid sit obligatio. deinde q sint eius species. et
qualiter cōtrahatur. qui possint se obligare. et q res
obligari possint. Est aut obligatio^a iuris vinculum
obligā. quo necessitate astringimur alicuius rei soluēde fm nostre ciui
ssī. Est raris scs romane iura. Unde cū dicis vinculū improprie ponitur
aut obli-
id est ius vinciens. nā sicut corporali vinculo qz vincis id est ligas
gatio. vbi tur ita et obligatione q̄ intellectuāle vinculū est aliquis dicitur
de oibus astringi. et sic obligatio nō est ipsum vinculum: sed verba quibus
q hic di-
ligamur. quia et intellectu resultant ex verbis vel lris obligas
cunt bñ i mur. nam verbū proprie est illud qd in corde cōcipis. et illud qd
locis illis eructatur est vox vel sonus: vñ nec vox nec sonus nec cōceptio in
corde obligat: sed ius et solutās et eis et illud ius dicitur esse obli-
gatio qua quis obligatur id est fortiter ligatur. Et est obligatio
ens in corpore et quia cōplectitur obligationē et obligatum et
id de quo fit obligatio. Si querat aliquis vbi vel in quo fit obli-
gatio. an scilicet in obligante vel in obligato vel in re obligata

b Cēst vel in oibus predictis. Ad hoc respōdeat subtilis artista qui re
obligatio rū tenues netus optime nouit. Diuiditur aut obligatio quia alia
nū. vide i est naturalis. alia ciuile. alia mixta. Naturalis est illa que p viū
fit. p tres culum nature et solo consensu contrahitur. Tullis vero est q
rubicatis bis vel lris proficiat. naturalis et ciuilis infimul vt sunt oēs cō-
de obli-
tractus innotinati et etiam illa q̄ ex negocijs et maleficijs pube
et cōtra-
rum nascitur fm aliquos. et accipio hic large ciuilem obligatio
ctu. et se-
nem etiam pmo ptozia. Item obligatio^b alie et contractus
quē. alie et quasi contractus alie et maleficiū et alie et quasi maleficiū

nascitur. Plures alie sunt obligationum diuisiones quas dimit
to. Contrahitur aut obligatio quattuor modis: scz verbis lris
cōsensu. et quattuor alijs modis dissoluitur: scz re interempta ac
ceptilatione lris in cōtrarium missis ab eo qui ptoze miserat
et contrario consensu vt in emptione reintegeta. possunt autem se
obligare omnes qui alē possunt contrahere. cum enim contras
ctus obligationem pariat et obligatio actionē tanq̄ mater filiā
consequēs est vt qui potest cōtrahere et se obligare potest. Sed
que res obligari possunt. dicas q omnes ille quas in nostro ha
bemus cōmercio. Excepto q res aliena licet vendi possit in ven
deris p̄iudiciū vt superius dictum est. obligari tamen non pos
test. et ratio huius est quia per cōtrarium pignoris siue obligas
tionis cōstituitur ius in re scilicet obligata alē non valeret nec
proficeret pignoris obligatio. sed quia nemo potest aliē cōstitu
re ius q̄ in re non habet ideo res aliena in qua quis nullum ius
habet obligari non potest: per venditionem autem non constituit
tur ius in re vendita: quia venditor non tenetur facere rem em
ptoris immo alē prodesse pōt cum veditus de euictione teneat:
ideo valet in vno non in alio: qdā tñ dicit q etia res aliena obli
gari potest: vt qui habet publicianā et rem emphiteoticā sed ille a C
Peri
le res non sunt omnino aliene eo q publicianista et emphiteota rtozibus
aliquid ius habet in re. hec autem peritiozibus remitto^a. remitto.

¶ Forma instrumenti simplicis obligationis.

De actio

Anno incarnationis domini millesimo quadringente ne publi
simo sexagesimo octauo. et die decimasextima mensis ciana tra
augusti. Serenissimo p̄ncipe dño Ludouico gra: ctatur. ff.
tia dei rege fraco:z regnāte. Nouerint vniuersi et sin de actioe
guli q martinus depore bona fide et sine dolo per se publica
et suos hered. et in futurum successores quoscunq;. Tenore huius na. Et in
veri et publici instrumenti mādato suo cōfecti firmiter ppetuo stitit. de
valituri ac in presentia mei notarij publici et testium infra scri: actio. S.
ptozū cōfessus fuit in veritate gratis et ex sua causa certa sciētia Sed iste
recognouit andree philippi presentī stipulanti solēmiter et rci quidem
pienti pro se et suis hereditib? et successozibus in futurum vniuer actioe.
sis. se dicto andree debere et teneri soluere quindēdecim libras tur: vbi etiā
roñ. et hoc ratione et ex causa venditionis. et reite p̄eciū duorum per scri
boum quozum vnus est pili nigri. et alius pili laureti p dictū an: dentes.
dream eidem martino venditorum. Et per dictum martinū pro
ut asserbat emptorem habitozum et receptozum. Exceptioni ve
ro dictozum duozum boum non habitozum et non receptozum et
dictarum quindēdecim librarum turonensium per dictum dñm
num prefato andree non debitorum ex causa predicta et omni er
rozi calculi gratis et ex sua certa sciētia dictus martinus debet

eorum renuntiavit. Quamquidem pecunie summam siue debitum quindecim librarum turoſi. dictus martinus debitor promisit et cōuenit eidem andree creditori vt supra stipulanti et recipienti ſoluere et ſatisfacere in pace et ſine queſtione ſeu lite aut contras dictiōe quacūq; per terminos et ſolutiones ſequētes. Scilicet in feſto natalis dñi proxime futuro quinq; libras turoſes. Et deinde de anno in annū in ſimili die ſiue feſto natalis dñi quinq; libras turoſes. tam diu dictas annuas ſolutiones continuando quouſq; totū debitum predictum quindecim librarū turoſi. fuerit p dictū martinū debitorē dicto andree creditori plene et integraliter poſolutū et ſatisfactum: vna cū expenſis omnibus damnis et intereſſe p dictum andream creditore aut ſuos fieri cōtingenſi. quouiſmodo in petendo et exigendo debitum predictū vel obno rā et retardationē ſolutionū eiſdem: vel ad voluntatem dicti andree creditoris et ſimplicem requeſitionem quam volūtatem dictus martinus debitor voluit pro termino ſolutiōis haberi vna cum expenſis vt ſupra. Et vltcrius voluit ſe conſtituit dictus martinus debitor de pacto expreſſo tenere dictos duos boues no mine precario preſati Andree creditoris quouſq; totū debitum predictū quindecim librarū turoſi. cū expenſis. fuerit eidē andree vel ſuis integre poſolutū. pro quibz oibz et ſingulis ſupradictis firmi tenendis cōplēdis ſoluēdis et inuolabiliter obſeruandis pnotatus martinus de pōte debitor obligauit ypotechauit et ſub miſit penes dictū andream philippi creditorem preſentem ſtip. et recipientē vt ſupra omnia bona ſua mobilia immobilia pſentia et futura viribz et cōpulſioniſ? curiarū dominorū aleſti paruiſſi gilli regū mōtiſſel? puenctioni licet de priuilegijs ſeu libertatibus dictarum conueni. ipſe partes non exiſtanti ac priuilegijs nundinarum campanie et bzie et cuiuſlibet alterius curie eccleſiaſticae et ſecularis pro executione premifforum preeligendū. Et ita vt premiffum eſt tenere complere attendere et obſeruare: contra q; in aliquo nunq; facere dicere ſeu venire de iure vel de facto per ſe nec per alium aliquā ratione ſive cauſa: per ſolemne et validam ſtip. et ſub obligatione predicta dictus martinus de pōte debitor promiſit preſato andree philippi creditori pſenti ſtipulanti et recipienti vt ſupra. Et iurauit ad et ſuper ſancta dei euāgelia ab eodē corpoſaliter manu ſua dextra gratis tacta renūcias inde ſuper predictis oibz et ſingulis et ſpecialiter ſub dicto iuramento iuris et facti ignoſci. omniſq; actioni et exceptioni doli mali metus et in factū cōditioni indebiti ſine cauſa vel ex iniuſta cauſa ſoci priuilegio petitiōni libelli et oblationi eiſdem decem et viginti dierum induchs ſenſiſq; meſſum et vindemiarum et ex omni aliq; dilationi temporis quibz cūq; litteris ſtatutis gratie ſuere

ſpectus ad tempus impetratis et impetrandis. Et ceteris iuris et facti auxilijs beneficijs et remedijs qb? medijs. cōtra predicta venire poſſet aut in aliquo ſe iuuare defendere ſeu tueri. De quibus omnibus dictus andreas philippi creditori petiſſi ſibi fieri publicum inſtrumentum ſeu publica inſtrumenta per me notarium inſcriptum. Acta fuerunt hec et c.

¶ Forma inſtrumenti obligatiōis quando duobus plures obligantur qlibet inſoludum cū cautioe et poſt veditiōe.

¶ Anno 22. Nouerint 22. q. martinus de pōte et andreas philippi bona fide et ſine dolo p ſe et ſuos cuiuſlibet ipſorū heredi et in futuro ſucceſſores quouſq; Lenore 22. ac in preſentiar et ambo ſimul et eorū qlibet in ſolidū cōfeſſi fuerūt in veritate gratis et ex ſua certa ſciētia recognouerūt. Stephanus lieberie pſenti ſtipu. ſolēniter et recipienti p ſe et ſuis herediſ? et ſucceſſoribz? in futurū vniuerſis ſe dicto ſtephano debere et tenere ſoluere. xlv. libras turoſi. hoc ratioe et ex cauſa venditiōis et pceſſi cuiuſdā petie terre in qua ſunt dom? vinea pratu caſtaneti et oit? ſituata in pertinēci. loci de mandatoris et in loco ſiue territorio de ſala conſroſi. 22. per dictū ſtephanū preſatis andree et martino hodie vendere precio dictarū viginti quinq; librarū turoſi. pur de huiſmodi veditiōe plene conſtat inſtrumēto publico per me notariū publicū inſcriptū in notam ſumpro paulo ante preſentis publici inſtrumēti recitationē. et hoc nō obſta. confeſſione et quitraſi. generali p dictum ſtephanū dictis andree et martino de toto p dicto pſcio in dicto venditiōis inſtrumēto factis. nam reuera totū precio predictum ſiue ſummā viginti quinq; librarū turoſi. eidē ſtephano venditori per dictos andream et martinum emptores pnot afferebant ad huc debetur. Et exceptioni vero dicti pceſſi viginti quinq; librarū turoſi. per dictos andream et martinū preſatos ſtephanus non debuit ex cauſa predicta et omni errori calculi gratis et ex ſua certa ſciētia dicti andreas et martinus debitorēs renūciauerunt. Quamquidem ſummam ſiue precio viginti quinq; librarū turoſi. per dictos andream et martinū debitorēs pmiferūt et cōuenerūt ſupradicto ſtephano creditori vt ſupra ſtipulanti et recipienti ſoluere ſatisfacere in pace et ſine queſtione ſeu lite aut contradictione quacūq; p terminos et ſolutiōes ſequētes. ſcs: de pſenti ad voluntatē dicti ſtephani creditoris duodecim libras cū dimidia turoſi. Et ab hodie i vñ annū prie futurū alias duodecim libras cū dimidia turoſi. vna cū expenſe 22. vt in preceſſedi. Et vltcrius voluerūt ſe cōſtituerūt dicti andreas et martinus debitorēs tenere ſupradictam petiam terre cū ſuis pſtine. noie precario dicti ſtephani creditoris. quouſq; totū pſcium ſine debitū

predictum vigintiquing librarum turofi. fuerit eidem stephano vel suis plene & integraliter cū expen. pfolutum & satisfactum, pro quibus omnibus & singulis supradictis firmitus tenendis compediis soluendis & inuolabiliter obseruandis p̄nominati Andreas & Martinus debitores & quilibet ipsorum insolidum obligauerūt p̄p̄orbacauerunt & submiserūt penes dictum stephanum creditorem presentes & vt supra stipu. recipiē. p̄sonas suas p̄p̄as & omnia eorum & cuiuslibet ipsorum bona mobilia & immobilia p̄sentia & futura viribus cōpulsionibus carceribus & arrestis curiarum &c. Et nihilominus pro abūdatiori cautelar maiori securitate p̄fati stephani creditoris Andreas & Martinus debitorum dederūt & p̄sentauerūt eidem stephano creditori vt supra stipu. recipiē. in fideiussorem & principalem reū debitorem & pagatorem petri de orto ibidem presentes; qui quidē pagator gratias & ex sua certa scientia ad preces & requisitionem dictorum Andree & Martini bona fide & sine dolo p̄ se & suos heredes & in futurum successores quoscūq; se constituit p̄ dictis martino & andrea debitoribus p̄dictis. & pro summa predicta vigintiquing librarum turofi. dicto stephano creditori modo p̄missio cū expen. cōluenda fideiussorem & principalem reū debitorem & pagatorem penes supradictum stephanum creditorem presentē; & vt supra stipu. recipiē. Inde obligauit p̄p̄orbacauit & submisit dictus petrus de orto fideiussor penes dictum stephanum creditorem stipu. recipiē. vt supra omnia bona sua mobilia & immobilia p̄sentia & futura viribus & compulsionibus curiarum supradictarum & cuiuslibet earūdem. Et ita vt p̄missum est tenere complere & adfēdere & obseruare cōtrags in aliquo nūq; facere dicere seu venire de iure vel de facto p̄ se nec p̄ aliqua aliā p̄sonam interpositā seu interponendam alicuius vel aliquorū arte igenio seu cautela p̄ solēnem & validam stipu. & sub obligationibus p̄dictis antedicti andreas & martinus principales debitores petri de orto eorū fideiussor p̄miserūt p̄fato stephano creditori vt supra stipu. & recipiē. & iurauerūt ad & sup. sancta dei euāgelia ab eis & quolibet ipsorum suis dectris manibus corporaliter gr̄tis tacta. R̄enūciātes inde super p̄dictis oibus & singulis & specialiter sub dicto iuramento gr̄tis & sciēt̄ iuris & facti ignoranciam actionis exceptiōis & deceptiōis doli mali fraudis visus merus erroris & in factum p̄dictiōis indebiti sine causa vel ex inuita causa; fori p̄uilegio petitiōis libelli & oblacioni eiusdē. de cem & viginti diebus inducis ferisq; mēsum & vindemiā. & oī alij dilacioni tēporis quibuscūq; sciri status gr̄tie siue respectu ad tps impetratis & impetrādis. Necnō officio nouarū p̄tutionum de duobus reis debendi & de fideiussoribus. Et ceteris iur

ris & facti auxilij beneficijs & remedijs quibus median. contra predicta aut ex eis aliqua venire possent vel in aliquo se iurare defendere seu tueri. De quibz oibus & singulis supradictis dicit stephanus creditor petijt sibi fieri publicū instrumentū p̄ me notariū publicū infrascriptū. Acta fuerūt hec &c. Et nota q̄ for̄ma p̄cedēs cōtinet tres obligatiōes siue formas triū specierū obligatiōis scz obligatiōis post venditiōem. Et obligatiōis vbi duo insolid. obligātur. Et obligatiōis cū cautione. Et ideo poterit notari & ex predicta forma elicere qd voluerit & sibi expe dierit p̄ predictis obligatiōibz cōficiend. siue ordinand. Item nota q̄ qñ debitor dat creditori fideiussorē vt in p̄cedē. forma ipse debitor solet p̄mittere & se obligare dictū suū fideiussorem seruare indemne a cautione siue fideiussione quā pro ipso facit. Et illa p̄missio nō debet inferi in instrumento principalis obligatiōis; q̄ de hoc nihil ad creditore. Sed debet fieri instrumentum seorsum ad partē de huius p̄missione siue r̄ndēfate quibz multi notarij & male faciūt cōtrariū. Itē q̄ superi? in duabz p̄cedē. formis facta est mentio de precario: ideo pro eruditiōne simpliciū notariorū vidend. est qd sit precariū. et in quibz rebz consistat. & qualiter constituat. Et quatenus duret. & qualiter finiat. Est aut̄ precariū qd precibz vtendi petenti cōceditur et hoc r̄adiū q̄ diu is qui cōcedit patif. Et cōsistit in rebus mobilibus & immobilibz & in feruitutibz. Itē cōstituitur precariū inter p̄ntes & inter absē. per nūcium vel per epistolam. Et durat in tēpus illud quo rogātus est & alia quomodo voluerit ille qui cōcedit. vñ qui noīe precario ab alio possidet nō possidet suo noīe. Sed noīe eius q̄ precariū concessit & p̄ cōsequens nō pōt re illā vsucapere aut p̄scribere. Itē solui seu finit precariū morte rogātis ipm precariū eo q̄ ipsi dūtarat & nō heredi eius p̄cessa est precaria possessio nō aut̄ solui morte eius qui cōcessit quim̄o imino remanet penes illū cui cōcessum est & durat p̄ totū tēpus eius cōcessionis. in predictis aut̄ duabz for̄mis obligatiōis nō est tēpus precarij limitatū seu diffinitū: sed cōfertur in tēpus solutionis debitorū pro quibz cōstituitur. Unde si debitor in vita sua nō soluerit debitū. & ita duret precariū vsq; ad ei? mortē an morte ipsius debitoris finiat vel trāseat & cōtinuetur ad ei? heredē. patet p̄ predicta q̄ finit. Sz si ita sit creditor poterit fraudari suo debito nondū soluto. Et ideo p̄emitto peritiōibus.

Forma obligatiōis cū constitutione procuratorum.

Anno &c. Nouerit &c. q̄ andreas philippi talis loci bona fide &c. & enoz &c. ac in p̄ntia &c. cōcessit fuit in veritate gr̄tis & ex sua certa scientia recognouit nobili iohanni de sancto baudilio presentī stipulārī &c. Sz dicto nobili iohanni de

beret teneri solvere quingenta libras turofi. Et hoc tã ratione
 et causa veditiois t pœn certoz animalia lanutoz t bouino
 rum per dictũ andrea vt dicit ab eodẽ nobili ioãne dudũ empro
 rum t habitozũ q̃ et causa finalis cõpõti inter ipsos nobile ioã
 nem t andrea pout asserēbāt dudum facti de oibz vniuersis t
 singulis his in quibus dict⁹ andreas t ei⁹ antecessores p̃feto
 nobili ioãni t p̃decessorib⁹ suis tenebant t teneri poterāt cau
 sis rationibus seu occasione⁹ quibuscũq̃. Et de quibus oĩm in
 ter se corũ p̃decessores inuice agere habuerunt tã cū publicis
 instrumentis apodictis vel alijs scripturis publicis seu p̃uatis
 q̃ alijs a toto rēpore p̃terito vsq̃ in hũc diē p̃sentē. Et fuit
 actũ t cõuentũ de pacto cõfisso inter dictas partes q̃ oĩa instru
 menta publica antiqua in t cũ quib⁹ dictus andreas seu ei⁹ an
 tecessores eidẽ nobili ioãni vel suis p̃decessoribus reperiātur
 teneri t esse obligati in quibuscũq̃ debitis remaneāt in eozum
 efficacia t virtute quousq̃ supradictũ debitum quingentarũ li
 brarũ turofi. cum exp̃si. fuerit dicto nobili ioãni vel suis integre
 persolutũ t satisfactũ. Et exceptiõĩ vobis dicte summe pecunie q̃n
 gentarũ librarũ turofi. per dictũ andrea p̃feto nobili ioãni nō
 debite et causis p̃dictis t omni ferroz calculi. gratis et ex sua
 certa sciẽtia dictus andreas debitor renũciauit. Quãquidẽ pec
 unie summã siue debitũ quingentarũ librarũ turofi dict⁹
 andreas debitor. p̃misit t cõuentit supradicto nobili ioãni credi
 tori p̃sentĩ t vt supra stipulatũ t recipiẽti solvere et satisficere
 in pace t sine q̃stione seu lite aut cõtradictione quacũq̃ in omni
 loco seu foro vbi cõuentus et titerit ad ipsius nobilis ioãnis ere
 ditozis voluntatẽ t simplicẽ requisitionẽ quã voluntatẽ et sim
 plicẽ requisitionẽ voluit dict⁹ andreas debitor. p̃ termino solu
 tionis haberi. vna cũ exp̃si. omnibus dānis t inter esse p̃ dictus
 nobili ioãne creditore aut suos fieri contingētibz quouis mo
 do in p̃erẽdo t exigēdo debitũ p̃dictũ vel ob morã retardā
 tionem solutionis eiusdẽ. p̃o quibus oibz vniuersis et singu
 lis supradictis per dictũ andrea attendēdo. complēdo. tẽ. idẽ
 andreas obligauit gratis et sua certa sciẽtia t de pacto exp̃p̃
 so p̃p̃tēcauit supponit t submisit seipsum personaliter et oĩa
 et singula bona sua t suoz p̃sentia t futura iurisdictioni viri
 bus coertionis rigozis cõpulsionis carceribus t detentionis ac me
 ro eramini reali t personali curie camere dñi nostri pape et ei⁹
 sancte sedis aplice. t eius t merarij ac curie castelleri parisiẽsi.
 curieq̃ parui sigilli regnĩ montispessulani t curie conueh. regis
 nesi. t cuiuslibet alterius curie tẽ. ad quam seu quas dictus no
 bilis iohannes recursum habere voluerit p̃o p̃remissis. Sic q̃ in
 choata executione per vnã seu alterã dictarũ curiarũ nihilõ

minus possit habere recursum ad aliam seu alias quas seu quas
 idẽ nobilis iohannes duxerit eligendum seu eligendas in qua
 seu quibus hoc p̃fens publicum instrumentum ostendi contin
 gerit seu produci. Ita q̃ realis t personalis actio possit fieri et
 haberi contra dictum andream t eius bona t suozum p̃sentia
 et futura: ac si esset sententia lata per iudicem competẽtẽ. que in
 rem transiisset iudicantem. Et ibidẽ cõp̃arere iuri parere to
 tiens quotiens per dictum nobilem iohannẽ seu ad eius requisi
 tionem fuerit conuentus seu etiam requisitus conuenit t promi
 fit dictus andreas debitor p̃dictis. sic et taliter q̃ vna de dis
 ctis curijs per dictum nobilem iohannẽ seu suos electa t iudicio
 cepto in illa. ad aliam seu alias nihilominus ante litẽ contestatã
 tam t post redire possit t habere recursum. nullũ sibi neq̃ suis
 p̃p̃ter electionem huiusmodi p̃iudiciũ generando. Iuridi
 tionem dictarum curiarum t cuiuslibet earum in se hoc gratis
 et sua certa sciẽtia idẽ andreas p̃o negando. Ita videlicet
 q̃ vigore huius p̃sentis t publici instrumenti eidẽ nobili ioã
 nes possit t valeat p̃ dictas curias t quãlibet earũdem quã seu
 quas p̃eegerit ipsũ andream capi cogi cõpelli arrestandi in
 carcerari t personaliter detineri facere vsq̃ ad integram satisf
 factionem omnium t singulorũ in p̃sentĩ instrumento cõfessũ. Et
 nihilominus ibidẽ incontinẽti et absq̃ aliquo intervallo p̃o
 abundantiori cautela ac maiori securitate dicti nobilis iohannis
 dictus andreas gratis t ex sua certa sciẽtia fecit constituit t so
 lenniter ordinauit suos veros tẽ. ita tamen tẽ. videlicet omnes
 t singulos procuratores t notarios curie camere dñi nostri pape
 p̃e p̃e dicte q̃ nũc sunt vel p̃ rēpore futuro erũt quozum noĩa et
 cognõia hic haberi voluit p̃o p̃p̃ressis t specialiter nominatis
 absq̃. tẽ. ita q̃ inter eos tẽ. q̃ ad comparandũ. p̃curatoz noie
 ipsius andree cõstitueñ. in iudicio t extra omni tpe feriatũ et nō
 feriatũ totiens quoties t quãdo eidẽ nobili ioãni t suis placue
 rit: coram dictis dñis camerario aud. viceaud. locif. enend. t cõ
 missario dicti dñi nostri pape necnō coram dictis dñis aliarum
 curiarum iudici. vicar. offi. custodibus seu gubernatozibus t lo
 catif. eorũdem t dictum debitum dāna interesse t exp̃si. semel
 et pluries cõfiteñ. et ad recognoscendum petendum audiendũ
 et recipiendum omne p̃ceptum monitionem sententiam arres
 tum t mandatum: quod t quã p̃nominati domini camerarius
 aud. viceaud. locumteneñ. commissarius ac etiam aliarum curia
 rum supradictarum iudi. vicar. officia. gubernatoz. et custo
 des t locatifi. eorũdem facere et ferre voluerint contra ipsũ
 andream constituentem suozq̃ heredes et successores et eozum
 bona p̃o dicto debito et exp̃ensis exsoluendo et eis sponte ac

quiescent. Et ad submittere. propterea ipsum andreas constituitur. suosque heredes. et postea in successione bona sua et suos fori iurisdictioni vigore compulsioni coheretioni carceri et detentioni ac merito examini reali et personali curiarum predictarum et cuiuslibet earum et omnium curiarum eorumdem. et ad volenda et consentiendum et preesse quod dicti domini auditores vicecomites. locum et commissarius curie camere apostolicæ ac dicti domini iudices officii. vicarii custodes gubernatores seu locatarii eorumdem aliarum curiarum supradictarum in dictis andrea constituitur. excommunicationis sentias ferant et processus alios quoscunque faciant contra eundem. suosque heredes. et successores. et eorum bona quotiens quando quod qualiter et ubi voluerint et fuerint oportunum si dicto nobili iohanni aut suis non fuerint de dicto debito dānis interesse et expensis iura huiusmodi instrumentis ferant et tenorem plenarie et integraliter satisfactum. et generaliter ad omnia alia universa et singula faciendū. dicendū. curandū exercendū que in premissis et circa premissa eorum quolibet necessaria fuerint seu etiam opportuna. etiam si talia forent que mandatum exigeret magis speciale. et que ipsemet andreas constitutus facere dicere et exercere possit si in premissis personaliter interesset. promittens dictus andreas litteras constituens prefato nobili iohanni plenarie iurisdictioni publicæ et privæ stipulatum per omnes illas et cetera gratum et firmum nunc pro tunc perpetuo habiturum et observandum totum id et quicquid per dictos suos procuratores seu aliquem ex eis actum et gestum fuerit seu aliter quolibet procuratum in premissis et quolibet eorundem. Et pro eis et eorum quolibet iudicio fisci et iudicario solui cum suis clausulis universis. Et relevans dictos procuratores suos et eorum quolibet ab omni onere satisfactionis se per eis et eorum quolibet fideiussores constitutus ac etiam principalis debitorum sub hypotheca et obligatione omnium et singulorum bonorum suorum presentium et futurorum. et cum ac per omni et quolibet iuris et facti renunciatione ad hec necessaria pariter et cautela. Et insuper prelibatis andreas promissit sub virtute infra per eum prestandi iuramentum dictos procuratores suos seu aliquem ex eis casu aliquo non revocare donec eisdem nobili iohanni de debito supradicto ac dānis interesse et expensis fuerit ad plenam et integram satisfactionem. Et si eos vel eorum aliquem per ipsum andream constituitur. revocari contingere et revocatione huiusmodi voluit aequaliter non tenere. Sed per confirmationem haberi presentem instrumentum et contentum in eodem in suo robore duraturum. Et quod omnia et singula supradicta sic vera sint et cum effectu dictus andreas teneat compleat attendat inviolabiliter observare et contra et aliquo non veniat de iure nec de facto per se nec per aliquam aliam interpositam personam et cetera sub cuius iuramenti virtute dictus andreas renunciavit ex sua certa scia et per

pactum expressum in premissis omnibus et singulis et actioni et ceteris et cuilibet alii exceptioni peritio et cetera. decem et cetera. Et iuridice ubi iudicium ceptum est ubi finem accipere debet. Et iuridice cōvenit cum coram non suo iudice posse foris deducere et ante litē contestari penitere. Et iuridice liberas personas pro debito incarcerationi non posse etiam si cesserint bonis et beneficio appellatōis cuiuslibet seu contradictionis. Necnon imperatōi quancūque litterarū suarū per cancellationem pñtis publici iusti debite certioratus per me notariū publicum infrascriptū. quod si contrariū per se vel per alium in futurū fieri contingeret nunc pro tunc et contra gratias et sua certa scia dedit donavit et promissit dare et solvere penes nomen domini no procuratoris regio in presenti. senascale bellicadrie nemini. ordinato me notario publico infrascripto ut contra et publica persona pro eodem domino procuratore regio absente stipulante sole. et recipiente. Summam decem vel viginti vel centū librarū turofi. pro qua summa siue pena sic commissā erigēda et solvenda voluit et cōsentit debitor antedictus executione in persona et bonis suis fieri et perfici posse et debere. nulla alia iudicis sententia vel ordinata sup hoc expectata. Et insuper renunciavit quibuscunque litteris status gratie siue respectus ad tempus impetratis impetrā a et post dictis. Et specialiter et expresse iuridice generale renunciatio tractatū. nem non valerent si processerit specialis. Et generaliter et alij in llec que in canonico et civili et cetera. De quibus et cetera. Acta fuerunt hec et cetera.

Sequitur de solutionibus et liberationibus siue quitrationibus. tur ponit. Quod tractatum obligationis cōveniens est de solutionibus et liberationibus siue quitrationibus. et quali i sua summa ter sup eis cōficiantur publica infra tractatū subij. ma. c. de etiam specialem. Videndū est igitur primo quibus modis solui. et libet liberatur debitor ab obligatione. deinde quis de vera. ubi solvere. Item cui solui debeat et qualiter. Item quid solui. seu per ordinem solui debeat. Liberatur aut debitor multis modis. Propter nos videre si solutionem et per delegationem siue insolutionem et per compensationem. Item per acceptilationem et per confusionem. Item per obligationem et depositionem et configurationem. Item per interitū spe b. Quis ciet que erat in obligatione dū tamen mora non precesserit nec de auctor solutor occiderit. Item tollitur ipso iure obligatio et liberatur de nece debitor per solutionem. Quis autem solvere debeat. dic. quod si quis debeat. per debet et potest solui ipso iure tollitur obligatio dum tamen sit azo. c. de maior viginti quinq; annis et compos mentis ille qui obligatus solui. et libet est. si soluit. si autem sit minor et pupillus vel adultus habens curatorem. verbi. ratorum qui soluit non tollitur obligatio. fecus est in eo qui non vñ videri habet curatorem. Sunt etiam quidam qui tenentur solvere licet dū ē. nū non sint obligati creditoribus et tutores curatores et omnes alij lez. mero. j.

pietatem et suos ac bona sua et suos quittauit liberauit penitus pro imperpetuum et aboluit pro acceptationem inde subsecutam aq lliana stipulatione legitime pcedenti et cum pacto reali valido et solenni de vltimus aliqd plus ab eodem Martino neqz a suis occasione promissorum non petendo. Promittens insuper prefatus Laurentius se nihil fecisse etc. vt in alijs formis pcedenti. Acta fuerunt hec etc. Et nota et dictum est in pcedenti forma presente ibidem vltimis et consentientia dicta vsqz quia si locus huius casus repetitionis dotis eueniat morte mariti qd totum receperit vtrorqz habet optiones repetere dotē vel ab herede mariti vel ab eo qui dotē constituit qd non habebit si in solutionibus factis marito conseruauerit et istud est menti tenendum.

¶ Alia forma instrumenti generalis quittance.

In dei nomine amen. Anno etc. Nouerint etc. qd Andreas philippi bona fide etc. Tenore etc. ac in pntia etc. cōfessus fuit in veritate gratis et ex sua certa sciētia recognouit martino de ponte pnti stipulanti etc. se ab eodem martino habuisse et recepisse plenam et integram solutionem omnium vniuersorum et singulorum debitorum et aliarum rerum quarūcūqz in quibus dictus martinus et sui parentes et predecessores prefato andree seu suis antecessoribus tenebātur seu teneri poterant tam rōne et ex causa mutui et vditionis quarūcūqz mercantiarū et loqueri animalium equinorum et mulasimorum vditionis vfructuum certorum pratorum camporum et vinearum qd als quouismodo et causis quibuscūqz tam cum publicis instrumentis qd als a toto tempore preterito vsqz ad diem presentem. cassando et annullando omnia et quēcūqz publica instrumenta apoditas et alias scripturas publicas seu priuatas in et cum quibus dictus Martinus seu sui predecessores prefato andree aut suis antecessoribus possent tenere quomodolibet et reperirent obligati. Ita et taliter qd predicta instrumenta obligatoria apodite et alie scripture nullam deinceps contra dictum Martinum vel suos in indicio vel extra obtineant roboris firmitatem et exceptioni etc. quittauit etc. Promittens insuper prefatus Andreas se nihil fecisse etc. vt in alijs formis pcedenti. Acta fuerunt hec etc. Et nota qd ex prima forma quittance poterit notarius elicere duas quittanceas: vnā videlicet de tota aliqua dote per se et alias de alio debito per se et de secūda et pcedenti forma poterit elici generalis quittance de quibuscūqz debitis et rebus faciendo et scribendo in vnaquaqz de bitas narratiuas: prout etiger seu requirer materia super qua fient dicte quittance. suo modo.

¶ Forma instrumenti delegationis sine dationis insolui alicuius debiti.

In dei nomine amen. Anno etc. Nouerint etc. qd cum petrus de pinu teneri diceret et esset efficaciter obligatus Martino de ponte in summa decē librarum turofi. ex causis conseruatis in quodā publico instrō p tale notariū in notā sumpto. Sub anno etc. dictusqz Martinus teneret Andreas philippi in simili summa sine debito decē librarum turofi. cum quodā publico instrō p me notariū publicum in notā sumpto. Sub anno etc. et ex causis in eodē instrō conseruatis et specificatis non haberetqz dictus Martinus put dicebat de quo dicto andree de dictis decē libris turofi. in promptu satisfacere posset nisi de alio debito pdicto in quo dictus de pinu sibi vt premitit teneret: hinc siquidē fuit et est qd hac die pnti superius in principio huius veri et publici instrōi annotata dictus Martinus de ponte bona fide et sine dolo p se et suos heredes et in futurū successores quoscūqz. Tenore huius veri et publici instrōi mādato suo cōfecti firmiter ppetuo valitur ac in pntia mei notarij publici et testij infrascriptorū: dedit delegauit cessit remisit et insolui tradidit et assignauit prefato andree philippi ibide pnti stipulanti et recipienti p se et suis heredibus et successoribus in futurum vniuersis insolui siue pagā dictarū decē librarū turofi. in quibus idē Martinus dicto andree vt dictū est teneret: videlicet debitum supradictū aliarū decē librarū turofi. in quo dictus petrus de pinu eidē Martino vt premissum est teneret: necnō oia vniuersa et singula iura omnesqz omnino actiones petitiones et demand. reales psonales mixtas viles et directas ciuiles et pteforias: ac alias quasqz que et quas dictus Martinus de ponte habet et habere potest et debet: aut visus est hēre: que sibi cōpetunt seu competere possunt et debent: nunc vel in futurum iaduer suos cōtra supradictū petrum de pinu et in bonis eiusdē rōne et ad causam supradicti debiti decē librarū turofi. cōrētor in instrō obligatorio superius mentionato et designato. Sup quoquidē debito decē librarū turofi. si vt pmititur p dictum Martinum de ponte pnto andree philippi delegato et insolui tradito et assignato iuribusqz actionibus petitionibus et demandis predictis per eundem Martinum dicto andree superius etiā cessit remisit. Ides martinus fecit et constituit dictum andream presentem et vt supra stipul. et recipiēti. verū dominū et pcuratorē legitimū vt in rebus suis ppris legitime constituti: ita qd amodo et deinceps dictus Andreas possit et valeat debitum predictum petere exigere recipere et recuperare: et sup illo cōpromittere trāsgigere et pacisci: quittanceas seu quittanceas de eodem facere et concedere in quocūqz iudicio et extra stare comparere agere defendere et eperiri. et cetera omnia vniuersa et singula facere dicere

z exerecere: que quilibet verus dominus et pcurator legitimus de
rebus suis pprijs in eisdē legitime cōstitutū facere dicere z exere
cere pōt z debet. z que ipsemet Martinus de pōte ante bāc pre
sentem delegationē z insolūtū dationē facere dicere z exerecere
poterat z potuisset. Et z sūm nominatus Martinus de pōte de
dicto debito debet libāri turoi. iuribusq; actionib; petitionib;
z demādis pdictis p eū pfato andree philippi superi delegatis
z insolūtū traditis cessis z remissis dictionē dicti Andree pre
sentē z supra fipū z recipiē. p tactū manū suarū z ipsius An
dree inuestiuit pleno iure de eisdē. Fuit itī actū z cōuēti de pa
cto expresse soluti stipulatione validato inter dictos andream z
martinū atq; p dictā andrā expresse retenti q; infirmo obligato
rium supradictū in cū quo dicit Martinus eidē andree tenet
z est obligat' in debito debet libāri turoi. remanere in suis effi
cacia z virtute donec z quousq; ipse andreas aliud debitū de
bet libāri turoi. a supradicto petro de pinu vel suis plenē z integra
liter fuerit cōsecutus z sibi de eodem plenarie satisfactum. itā q;
si dictum debitum a dicto petro recuperare nō possent liceat ei
dem andree ad suum pimum debitum redire z pro illo exigēdo
cōtra dictum martinū z eius bona habere recursum. pmissis
tūc insup dictus martin' de ponte se nibil sciet etc. vt in alijs
instrumentis vsq; ad finem de quibus etc. Acta fuerūt bēc etc.

¶ Sequitur de procuratoribus constituendis.

[illegible]

netur nō ideo q̄ geritised q̄ gerēdū suscepit: vnde ab initio fuit
sibi volūtariū: sed post suscepū madatū est necessariū. **E**st tūc
tūc autē pcurator: inter pntes q̄ etia in adu. Et ideo ab im
peritia pcedit q̄ntē pntē? in suo instrumēto dicit talis cōstitut
sui pcuratorē talē abente tāq̄ pntē: q̄mbil est dicere. Duo
tamen requirūtū quādo pcurator absens constituitur. Primo q̄
ille certifice vel p nunciū vel p ep̄lam vel alio modo. Secōdo q̄
certificatus ratificet madatū vnde coīpso q̄ recipit instrū p
do. Aso. ut siue madati. videt ratificare. Item cōstitutū nō ratum in sua fā
vnt? sed p plures infimul: quilibet infolū. Sed quid si plures ma
cōstitutur? nō adiecto infolū: an tūc quilibet p se possit etia
curā. ver. madatū. quidā tenet q̄ quilibet p pre tū nō infolū videat
cōstitutū stitutus: ita q̄ per se nō possit madatū ete quilibet in plurib? tu autē pcur
toribus datis fit secus. **E**t autē diuersis temporibus cōstitutū
pcuratores posteriorē dādo videt p̄torē renocare nisi adiecta
mero. j. fit illa clausula q̄ cōiter apponi solet videlicet t citra renocatio:
nem pcuratorū suozū etis p ipsū cōstitutū tē. Sed quis pōt
cōstitūere pcuratorē. dicat q̄ quilibet pater familias liber ho
mo maior viginthiq̄q̄ annis compos metis diū rei vel causae.
Sed t filius familias quādoq̄ cōstitut pcuratozem: vt si habeat
peculium castrensē vel quasi castrensē: vel etiam si habet adue
sione vni
trium. t pater eius est absens t pcurator: eius minor vero v
de p 30.
gintiq̄q̄ annis cum auctoritate tutoris vel curatoris cōstitutū infumma.
pcuratorē. fed nō tutor vel curator cōstitut tamē tutor vel cu b. Quid
rator: actor cum licētia t decreto iudicis suo periculo t tā ad li
plures.
tes q̄ ad negocia. Itē compos metis cōstitut pcuratorē etia si post nō
sit furbus vel mutus. Et ḡaliter quilibet licet cōstitūere pcurat
merū. n.
torē nisi lege vel iure p̄bibeatur vel rōne p̄pone vel rōne causae.
Quis autem possit pcurator cōstitutū? dic q̄ pater. t filius. **C**
Item maior. trv. annis t nō minor nisi quādo minoris iūte cōstita
tā corā abente instituit ad eius defensionē. vel ipse minor spō
te sua interuenit. Itaz vt fura dicūt sanctius est talem admittere
q̄ abente graui cōdenatione afficere. t hoc quādo minor alie
gar causam abente p̄m aliquos. Ad negocia q̄o minor. trv. an.
nis dum tñ fit maior. trv. annis pcurator: esse pōt. Itē constitui
tūc pcurator compos metis nō furiosus: loquens audies nō mu
tus vel furus nisi ad administrādum. Itē qui est de aliquo cri
mine accusatus p̄dēre accusationē nō cōstitut pcurator: nec
ad nouos aspirat honores. Et multo magis cum dīco non con
stituendum qui tam de crimine est damnatus. Ita vt amiserit
ciuitatem vel libertatem. Sola autem ratione infamie pcurat
toris vel dñi nō repellit pcurator: licet in hoc t circa etate aliud
fit in aduocato. Itē cōstitutū masculus nō femina nisi p parens

a ¶ **N**on tibus si morbus vel eras impedit eos nec alius inuenire possunt, iure? At Item p liberare suos cognatorum p pro defensione damnari ad C.de pro supplicium admittit femina et in casibus in iure expressis. Item cura. l. in miles non constituitur nec admittitur etiam volente aduersario iutus. nisi miles sit veteranus quia tunc bene admittitur. Item seruus non constituitur procurator in iudicio quia in iudicio non potest b ¶ **S**pe interesse ad negocia autem constitui potest. Item volens tñ et speciale mā pressum consensiens constituitur procurator non inuitus. Sed datum. cus autē est in iudicio vniuersitatis quia officium indicatus est de qbus necessariis. Item in qua re siue rebus potest constitui procurator. dic videt spe q in lite presentem et futuram sit tamen pecuniaria non popularis cura. de pro vel criminalis publica. Si autē sit causa criminalis vel publica curator, vel priuata et qua non imponit pena capitalis. Sed relegator. S. iñ. et in nis vel minor bene constituetur in ea procurator. potest etiā procurator intervenire etiam minor vel femina: q als non possunt esse azo. eo ti. procuratores in criminali causa nō vt allegēt iura cause pñci colū. iñ. palis: sed causas absentie peruenti. Item multe sunt cause in q xñi. Non bus erigif speciale mandatū veluti ad crimen opponē. Item stituit au in crīe suspecti tutoris. Item in causa in integrum restitutiois. Item pcurator in causa matrimonij. Item in causa status et qbusdā alijs. rator. et. Item circa negocia. bñ nota q quis tñ per se et nō per procura r. c. Qui rorem tenet nouū emphyteotā inducere in possessionem de iure ad agen: quis quidā dicat q etiā per procurator. pōr. dum tñ ad hoc speciale dñ. a glo. mandatū habeat. Itē qualiter finiat pcuratoris officiu? siue mā sup vbo datum. Et quidem reuocatione dñi quā fecit re integra idēst añ vel pacti litem contestata. Item finit mandatū renunciatione pcuratoris sci. de pro que sit re integra postea dñ non nisi causa cognita. Item finitur curator. morte mandatoris vel mandatarij re integra: scus si re nō inte lib. vj. gra. Itē finit mandatū finita cū. i. lara diffinitia sententia que sententia ferenda est contra pcur. i. p cū lis sit contestata vel nō. li. c. ¶ **F**inia cet quidā dicat procuratore condēnati. vbi lis est contestata cū rator pcur. eo. Sed si cum domino ipse cōdēnabitur vel absoluet. Item for rator. offi te est in causa matrimonij et in causis criminalibus in quibus nō cū. Adē ita aperte possunt concipi verba sentētie in persona procurator: dicit do. ris sicut in persona domini. Item est notandum q eaz psonarū azo i sum que aliena negocia et causas administrant nomina et officia sunt ma de pol. diuersa: quia alius dicitur procurator. alius negociorū gestor. alij finis cura. col. dicitur alius yconomus: alij actor alius tutor et alius curator. vn v. verfi. de verfius Sicut pcurator finit actor. alius tutor et alius curator. vn finit aut bis et episcopi yconomus datur ecclesie tutor q pupillo. vñ pōr mandatū. curator est q cū mandatū negocia aliena siue causas exercet. Ne mero. rñ gestorū gestor est ille qui sine mandato alius absentis negocia administrat. Sindicus est qui constituitur a populo alicuius

vniuersitatis vel a collegio siue couētu alicuius monasterij vel ecclesie. vñ de sindicis grece idem est quod defensor latine: et potest constitui ad lites pñtes et futuras et sine decreto. yconomus vero est ille qui gerit negocia siue causas alicuius ecclesie cū mā dato. Actor autē dicitur ille quem episcopus vel collegiū constituit et constituit ad lites pñtes tantū et cū decreto et hoc ideo qz decretum non extenditur ad futura. Sed circa presentia tantum. vñ de sinogocium pertinet ad episcopum per episcopum debet actor constitui cum consensu capituli. Si ad capitulū cōstitui debet per capitulū cum consensu episcopi. Potest autē cōstitui actor vel indicus siue sit de vniuersitate siue nō et tam pater familias q filius familias dum tamen alias habeat etatem legitimam. Et similiter tutor soler constituitur actor. tutor vero est qui datur liberis pupillis vel a testatore vel a iudice stratu siue iudice ordinario. curator autem est qui datur a magistro adultor petē. vel etiam furioso seu mentecapto vel prodigo. Et interdum datur curator bonis alicuius vacatibus et indēstis. Et interdum etiam datur curator liti. Secundum autem canonistas omnes administratores vocantur procuratores: qz nō curant de vniuersitatibus noim. Item est notandum q religiosi nō possunt esse procuratores alicuius nisi cū licentia suorum prelatorū siue suar periorū. nec etiā facti pcuratores possunt substituere aliū loco sui nisi cū licētia sui superioris prelati. Dato q ad alio religioso sint constituti etiā q potestatem substituēdi. Ut autem excomunicari possit constitui procurator vel etiā pcuratorē pstituerē. dic q nō nisi ad negocia. Itē nec si sit cōstitutus pōr aliū substituere. oēs em actus legitimi ex cōsuetis sunt interditi. Itē est notandū q nō valet generale mandatū in illis casibz in qbus speciale mandatū requiritur. vñ cū vñerfa et quasi infinita sint boim negocia dñ per alium volūt illa exerceri necesse est in singulis spāc mā a ¶ **I**n datū pcedere: exceptis cōcētis negocijs qñ vñ fine alio expedi dei noie. ri nō pōr: qz in illā vñ sufficit mandatū. Itē est notandū q minus dñle in r furd? pñt pcuratores cōstituere et hoc pmutā et signū. S3 quō strumētū apparebit de cōsensu pmutā. dic q si interrogat? annuit. Et nō habes in rari? q de hoc facit instrumentū debet istud signū exprimere in summa rō suo instrumento: qz tale signum est loco vocis. vñ sicut oporet q landina. scribat voces ita oporet q scribat signa als nō crederetur in c. vii. r. strumētū. Ut autē cecus possit esse procurator. dic qd nō ad iudicia: bñ. i. stru eo qd a postulādo repellitur. ad negocia autē potest. mētū.

¶ **F**orma instrumenti pcurae generalis ad omnes lites. cure gñā nō dei nomine amē. Anno. et. Rouerit rē. quod andreas lis ad liz philipi. L. enoebus veri et publici instrumenti mandata: tes et ad to suo confecti firmiter perpetuo valituri. ac in presentia negocia.